അദ്ധ്യായം 29. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം II

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of River Valley Technologies has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: Shakuntala, (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

29 മണിപ്രവാള സാഹിത്യം 1
1 മഴമംഗലത്തിന്റെ മണിപ്രവാളചമ്പുക്കൾ 2
2 നൈഷധം 3
3 ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ 4
4 ഫലിതം 5
5 രാജരത്നാവലീയം ഇതിവൃത്തം 6
6 കവിതാരീതി 7
7 ബാണയുദ്ധം 8
8 കൊടിയവിരഹം 9
9 ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ 10
10 കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് . . . 11
11 നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി 12
12 ചെല്ലൂരനാഥോദയം 13
13 മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കൾ 14
14 കല്യാണസൗഗന്ധികം 15
15 ഇതര ചമ്പുക്കൾ 16
16 ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ സിദ്ധികൾ 17
17 ഭാഷാദണ്ഡകങ്ങൾ, ലക്ഷണം 18
18 ചമ്പുക്കളിലെ ദണ്ഡകം 19
19 ഭരതവാക്യം, ഇതിവൃത്തം 20
20 ഭരതവാക്യത്തിന്റെ സ്വരൂപം 21
21 പൂന്താനം നമ്പൂതിരി 22
22 മണിപ്രവാളവൃത്തശാസ്ത്രം 23
23 മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി 24
24 മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരം 25
25 ലഘുഭാസ്ക്കരീയവ്യാഖ്യ ബാലശങ്കരം 26
26 പഞ്ചബോധം ബാലശങ്കരം 27
27 ചന്ദ്രഗണിതക്രമം 28
28 ഭാഷാസംഗ്രഹം 29
29 പ്രശ്നസാരം 30
30 ജാതകക്രമം 31
31 ജാതകസാരം 32
32 കരണസാരക്രിയാക്രമം 33
33 ഈഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻനമ്പൂരി 34
34 ദൃക്കരണം 35
35 കണക്കുസംബന്ധിച്ച മണിപ്രവാളകൃതികൾ 3
36 കണക്കുസാരം 37

29

മണിപ്രവാള സാഹിത്യം

(ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകം (തുടർച്ച))

1 മഴമംഗലത്തിന്റെ മണിപ്രവാളചമ്പൂക്കൾ

മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ ജീവിതകാലത്തേയും മറ്റും പറ്റി ഇരുപത്താറാമധ്യായത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാകൃതികളെപ്പറ്റി മാത്രമേ ഇനി പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായുള്ളൂ. മഴമംഗലം (1) നൈഷധം, (2) രാജരത്നാവലീയം, (3) കൊടിയവിരഹം, (4) ബാണയുദ്ധം എന്നീ നാലു മണിപ്രവാളചമ്പൂക്കളുടേയും, (5) രാസക്രീഡ, (6) വിഷ്ണുമായാചരിതം, (7) തിരുനൃത്തം, (8) ദാരുകവധം, (9, 10) പാർവതീസ്തുതി (പാദാദികേശവും കേശാദിപാദവും), (11) സതീസ്വയംവരം എന്നീ ഏഴു ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളുടേയും കർത്താവാണെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അല്പമൊന്നു സ്പർശിക്കാം.

നൈഷധം മുതലായ നാലു ചമ്പുക്കളും മഴമംഗലത്തിന്റെ കൃതികളാണോ എന്നു് ആദ്യമായി വിചിന്തനം ചെയ്യാനുണ്ടു്. ഒന്നാമതു, 'പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യം' എന്നൊരു പ്രയോഗം നൈഷധത്തിലും രാജരത്നാവലീയത്തിലും കൊടിയവിരഹത്തിലും കാണുന്നുണ്ടു്. 'പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യം ചിരമനുബുഭുജേ നൈഷധോ നീതിശാലീ' എന്നു നൈഷധത്തിലും, പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യശ്രിയമനുബുഭുജേ ഭൂഷണം ഭൂപതീനാം' എന്നു രാജാരത്നാവലീയത്തിലും, 'പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യശ്രിയമനുബുഭുജേ തത്ര സംഗീതകേതുഃ' എന്നു കൊടിയവിരഹത്തിലുമുള്ള വാക്യങ്ങൾ നോക്കുക. ഈ ഐകരൂപ്യം ആകസ്മികമോ ഒരു കവിതയിലെ പദ്യപാദം മറ്റൊരു കവി മോഷ്ടിച്ചതിന്റെ ഫലമോ ആകാൻ തരമില്ല. രണ്ടാമതു് ഏതാനും ചില പദ്യങ്ങൾ മാത്രം ഒന്നിലധികം ചമ്പുക്കളിൽ കാണുന്നുണ്ടെന്നുവെച്ചു മാത്രം അവയെല്ലാം ഒരു കവിയുടെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതു സാഹസമായിരിക്കുമെങ്കിലും ഒട്ടുവളരെ പദ്യങ്ങൾ അത്തരത്തിലുണ്ടെങ്കിൽ ആ കൃതികൾക്കു് ഏകകർത്തൃകത്വം കല്പിക്കുന്നതു് അസംഗതമാണെന്നു വരുന്നതല്ല. രാജരത്നാവലീയത്തിലും കൊടിയവിരഹത്തിലും ബാണയുദ്ധത്തിലും (1) 'ഭദ്രേ നിൻകോപ്പിതെഞ്ഞു്' (2) 'ധന്യേ പുരാഗിരിസുതാ' (3) 'എല്ലാ നാളും വിശേഷാൽ' (4) 'ബാലാംത്വാം പ്രിയസഖി' ഇത്യാദി എട്ടു പദ്യങ്ങൾ പൊതുവായി കാണുന്നതിനുപുറമേ, രാജരത്നാവലീയത്തിലെ ഇരുപത്തഞ്ചുപദ്യങ്ങളും ബാണയുദ്ധത്തിലെ നാലു പദ്യങ്ങളും കൊടിയവിരഹത്തിലും, രാജരത്നാവലീയത്തിലെ പതിനഞ്ചു പദ്യങ്ങൾ ബാണയുദ്ധത്തിലും സംക്രമിച്ചിരിക്കുന്നതു കാകതാലീയമെന്നു കരുതുവാൻ ന്യായമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. മൂന്നാമതു കൊടിയ വിരഹത്തിലെ 'മനോരഥൈര്യദഭ്യസ്താ ഹൃദയേന യദർത്ഥിതം' എന്ന പദ്യം രാജരത്നാവലീയത്തിൽ 'കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതും പണ്ടുരപെരിയ വിയോഗേ മനോരാജ്യഭേദൈരപ്പോൾത്തന്നേ മനക്കാമ്പിടയിലഗതി കാമിച്ചതും പ്രേമലോലം ഇതാദി പദ്യമായി പരിണമിക്കുന്നു. ബാണയുദ്ധത്തിലെ 'നിഖിലയുവതി വംശമുക്താമണിക്കിത്രിലോകീമഹേളാലലാടാന്തരേ കാന്തിചിന്തുന്ന പുത്തൻനറുംചിത്രകത്തിനു്' ഇത്യാദി ഉഷാവർണ്ണനരൂപമായ ദീർഘഗദ്യം കൊടിയവിരഹത്തിൽ "നിഖിലയുവതി ജാലമുക്താമണിക്കു്" എന്നു് ഏകപദത്തിൽ സങ്കോചിപ്പിച്ചു കാണുന്നുവെങ്കിലും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഉദ്ദേശം ആ ഗദ്യം മുഴുവൻ സന്ദർഭാനുസാരം പാഠകക്കാരും മറ്റും പകർത്തി രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുകൊള്ളണമെന്നായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണു്. 'പ്രാണാ മേ ശ്രവണാതിഥീകൃതഗുണാഃ' എന്നു നൈഷധത്തിലും 'മൽപ്രാണാഃ കുശലിനഃ കിം നു?' എന്നു കൊടിയവിരഹത്തിലും പ്രയോഗമുണ്ടു്. ഈ കാരണങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയാണു് പ്രസ്തുത ചമ്പുക്കൾ നാലും ഒരു കവിയുടെ കൃതികളാണെന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നതു്. പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ നൈഷധത്തിനും മറ്റു മൂന്നു ചമ്പുക്കൾക്കും തമ്മിൽ കാണുന്ന ഗണനീയമായ ഒരു വ്യത്യാസം നൈഷധത്തിൽ ഇതരചമ്പുക്കളെ അപേക്ഷിച്ചു സംസ്കൃതാംശം കൂടുമെന്നും അവയെപ്പോലെ അത്ര വളരെ പഴയ ഭാഷാപദങ്ങളും ഭാഷാശൈലികളുമില്ലെന്നുമുള്ളതാണു്. നൈഷധം പക്ഷേ നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ പ്രഥമകൃതിയായിരിക്കാം.

2 നൈഷധം

നൈഷധചമ്പു പൂർവഭാഗമെന്നും ഉത്തരഭാഗമെന്നും രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മണിപ്രവാളചമ്പുക്കളെസ്സംബന്ധിച്ച് ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു വിഭജനത്തിന് ഇദംപ്രഥമമായി ഒരുമ്പെട്ടതു നൈഷധകാരനാണെന്നു തോന്നുന്നു. കൊടിയവിരഹത്തിലും ഇങ്ങനെ ഒരു വിഭാഗമുണ്ട്. നൈഷധത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധവും ഉത്തരാർദ്ധവും ഏറ്റവും ഹൃദയംഗമങ്ങൾതന്നെയെങ്കിലും പൂർവഭാഗം ഉത്തരഭാഗത്തെ അതിശയിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. ഉത്തരഭാഗത്തിൽ നളനെ അന്വേഷണം ചെയ്യുന്ന ഘട്ടം സരസമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത ഞാൻ വിസ്മരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ വിസ്തരഭീരുവായി ഇതിഹാസച്ഛായയിൽ കഥമാത്രം പറഞ്ഞുകൊണ്ടുപോകുന്ന ഭാഗങ്ങളും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കുണ്ട്.

മഴമംഗലം ഒരു പ്രശസ്തനായ സംസ്കൃതകവിയായിരുന്നു എന്നു നാം മുമ്പു കണ്ടുവല്ലോ. തന്നിമിത്തമുള്ള മേന്മ നൈഷധത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഏതു കാവ്യരത്നമാല്യത്തിനും നടുനായകമായി ശോഭിക്കുന്നതിന് അർഹമാണ്

> “സങ്കല്പസംഗമസുഖാനുഭവസ്യ നാഹം
> ഭംഗം കരോമി സമയേ സമയേ സമേത്യ
> സഞ്ചിന്ത്യ നൂനമിതി തൗ സദയം വിഹായ
> നിദ്രാ ജഗാമ നിപുണേവ സഖീ സകാശാൽ.”

എന്ന പദ്യം. “അഥ സാ ലളിതതനുകാന്തിസമ്പദാ” എന്ന ഗദ്യവും അന്യാദൃശമായ സ്വാരസ്യത്തിന് ആകരമാകുന്നു. നൈഷധത്തിൽ മറ്റൊരു വൈശിഷ്ട്യം കാണുന്നതു് അതിന്റെ പ്രണേതാവു നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം പൂർവസൂരികളുടെ പദ്യങ്ങൾ പകർത്തുകയോ പരാവർത്തനം ചെയ്യുകയോ അവയിലേ ആശയങ്ങൾ അപഹരിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതാകുന്നു. കവിസാർവഭൗമനായ ശ്രീഹർഷന്റെ നൈഷധീയചരിതം മുൻവശത്തു പാരാവാരംപോലെ പരന്നുകിടക്കുമ്പോൾ അതിനെ ഒരു പ്രകാരത്തിലും ഉപജീവിക്കാതെ പൂർവഭാഗം അത്യന്തം മനോമോഹനമായ രീതിയിൽ എഴുതി ഫലിപ്പിച്ച കവി ആ ഒരു കാരണത്താൽത്തന്നെ നമ്മുടെ ഉള്ളഴിഞ്ഞുള്ള പ്രശംസയെ ഉദാത്തമായി ആവർജ്ജിക്കുന്നു. യതിഭംഗത്തിൽ അദ്ദേഹം ഭാരതചമ്പൂകാരനെപ്പോലെ തന്നെ അപരാധിയാണെന്നും പറയേണ്ടതുണ്ട്.

3 ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ

കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ മൂന്നു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും ഉദ്ധരിക്കാം:

1 വിഷ്ണുവന്ദനം:

“പാലംഭോരാശിമദ്ധ്യേ ശശധരധവളേ
ശേഷഭോഗേ ശയാനം
മേളംകോലം കളായദ്യുതിയൊടു പടത-
ല്ലുന്ന കാന്തിപ്രവാഹം
നാളൊന്നേറിത്തുളുമ്പും നിരുപമകരുണാ-
ഭാരതിമ്യൽകടാക്ഷം
നാളീകത്താരിൽമാതിൻ കുളുർമുലയുഗളീ-
ഭാഗധേയം ഭജേഥാഃ.”

2 രാജാക്കന്മാരുടെ വരണമണ്ഡപപ്രവേശം:

“തഞ്ചത്തിൽബ്ഭംഗി ഭാവിച്ചുദിതരുചി നട-
ക്കുന്ന നേരത്തിളക്കം
തഞ്ചീടും ചാരുകാഞ്ചീവലയഗണരണൽ-
കാരവാചാലിതാശാഃ
അഞ്ചാതേ ചെന്നമാത്യൈസ്സഹ വടിവൊടല-
ഞ്ചക്രരാത്താഭിമാനം
മഞ്ചാഗ്രേ വച്ച മത്തദ്വിരദരിപുമഹാ-
വിഷ്ടരാൻ പുഷ്ടശോഭാൻ.”

3 ചന്ദ്രോദയം:

“കാതര്യം ചേർത്തു കോകങ്ങളിലഖിലചകോ-
രാവലീപ്രാണരക്ഷാ-
ചാതുര്യം കൈവളർത്തിസ്സകലകുമുദിനീ-
കാമിനീപുണ്യഭൂമാ
വൈധുര്യാവേഗദായീ വിരഹിഷു സുഷമാ-
പൂരപീയൂഷധാരാ-
മാധുര്യം പോഷയൻ ദേഹിഷു പുനരുദിയാ-
യൈഷ പീയൂഷധാമാ.”

ഗദ്യം, വനാന്തരത്തിലെ രാത്രിവർണ്ണനം:

“അസ്തഗിരീശ്വരമസ്തകസീമനി ഭാസ്കരഭഗവാൻ മറയുന്നേരം, ഗതവതി സവിതരി ഗുഹകളിൽനിന്നിത്തിമിരകരീശ്വരരിളകുന്നേരം, ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ച മുഷ്കരരായ തരക്ഷുഗണങ്ങൾ തിമിർക്കുന്നേരം, കാട്ടിൻനടുവിൽക്കാട്ടാളാവലി കൂട്ടംകൂടിപ്പാടുന്നേരം, മല്ലീവല്ലീഫുല്ലാവലിരിഹ മെല്ലേ മെല്ലേ വിരിയുന്നേരം, പക്ഷികൾ വൃക്ഷാവലിയിലടങ്ങിയിണങ്ങി മയങ്ങിയുറങ്ങുന്നേരം, കാമുകപടലികൾ കാമിനിമാർതൻ കോമള മുലകളിലണയുന്നേരം, ക്രോഷ്ടുനാം തതി കാട്ടിൻനടുവേ കൂട്ടം കൂടിക്കരയുന്നേരം, മൈലുകൾ പീലികൾ ചാല വിരിച്ചുനൃത്തവുമാടിയടങ്ങുന്നേരം, ഞെടുഞ്ഞെടയുടനുടനടവികൾതോറും കരടികൾ കടുതരമലറുന്നേരം, രൂക്ഷതതേടിന രാക്ഷസപടലീ തീക്ഷ്ണനിനാദം കലരുന്നേരം, ശ്രോത്രാനന്ദം ചേർത്തീടാതേ ദാത്യൂഹാവലി കരയുന്നേരം, പിശിതാശനശതബഹളപിശാചികളശിവനിനാദം കലരുന്നേരം, കുന്നുകൾപോലേ കുന്നിവരും ചില പന്നികളോടിച്ചാടുന്നേരം, കാനനനികരേ വിരഹിതവിവരേ ദീനതപൂണ്ടു നടന്നുമുഴന്നും, സർപ്പാനുഗ്രാൻ ദർപ്പോദഗ്രാനഭ്യാശേ കണ്ടാശു വിറച്ചും, ഗമനനിരാശാ കുഹചന ദേശേ നിഷസാദൈഷാ മഹിതാ യോഷാ.” എന്തൊരു സചേതനമായ വാക്ചിത്രം!

4 ഫലിതം

പുനത്തെപ്പോലെ മഴമംഗലവും ഫലിതപ്രിയനാണ്. സ്വയംവരസംബന്ധമായുള്ള ബഹളങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം നമ്പൂരിമാർ, ജ്യോത്സ്യന്മാർ, മന്ത്രവാദികൾ ഇവരെ പ്രത്യേകിച്ച കളിയാക്കീട്ടുണ്ട്. “ചാത്തമൂട്ടുന്ന നാളുച്ചനേരത്തൊഴിഞ്ഞിട്ടിനാറാണനെക്കാൺമതില്ലെങ്ങുമേ” എന്ന് ഒരച്ഛൻനമ്പൂരി മകനെക്കുറിച്ച് ആവലാതിപ്പെടുന്നു. ദമയന്തി മാലയിടാത്ത രാജാക്കന്മാർക്കും ഒരു വധുവിനെ കിട്ടിയില്ലെന്നില്ല. “കന്യാം കൈക്കൊണ്ടു ഗൂഢാം നിജഹൃദയ വിധേയാം ത്രപാനാമധേയാം” എന്ന് ആ ഭഗ്നാശയന്മാരെ കവി ആരും ചിരിച്ചു മണ്ണുകപ്പിപ്പോകുമാറ് അവഹേളനം ചെയ്യുന്നു. വൻകാട്ടിൽ ആ സാധ്വിയെ കാമിക്കുന്ന വൃദ്ധനായ ശബരൻ “ഹന്ത! താൻ ജാതനായീടുന്നാളേ ജാതരോമോൽഗമചികുരമുഖശ്മശ്രുല” നും, “പിന്നാലേ മാംസഗന്ധാഗതവിപുലമഹാമക്ഷികാക്രാന്തവക്ത്ര” നുമാണ്.

5 രാജരത്നാവലീയം ഇതിവൃത്തം

രാജരത്നാവലീയത്തിൽ ‘കാശിക്കെഴുന്നെള്ളിയ തമ്പുരാൻ, എന്നു ഞാൻ ഇരുപത്താറാമധ്യായത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ ജനനവും, കിരീടധാരണവും, യുദ്ധോദ്യോഗവും മറ്റും നിപുണമായി വർണ്ണിച്ചതിനുശേഷം അവിടത്തേയ്ക്കു ‘മന്ദാരമാല’ എന്ന വിദ്യാധരസുന്ദരിയുമായുണ്ടായ സമാഗമത്തെ കവി ഉജ്ജ്വലമായ രീതിയിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നു. ആ വിദ്യാധരിയുടെ ഭർത്താവായ ചന്ദ്രസേനൻ എന്ന വിദ്യാധരൻ ഒരവസരത്തിൽ ശ്രീപരമേശ്വരനെ ഭജിക്കുവാൻ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽ സമയംതെറ്റിച്ചെല്ലുകയാൽ അവിടുന്നു കുപിതനായി ആ അപരാധിക്കു മനുഷ്യത്വവും മന്ദാരമാലയ്ക്കു ദിവ്യത്വബോധനാശവും സംഭവിക്കട്ടെ എന്നു ശപിച്ചു. വിഷണ്ണനായ ചന്ദ്രസേനൻ ശാപമോക്ഷത്തിനായി പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ കൊച്ചിമഹാരാജവംശത്തിൽ ‘ദേവവിപ്രാർച്ചനനിയമപര’യും ‘വീരപുത്രാപ്തികാമ’യും പാർവ്വതീഭക്തയുമായ ഒരു രാജ്ഞി പരിലസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ആ രാജ്ഞിയുടെ പുത്രനായി പ്രസ്തുത വിദ്യാധരൻ അവതരിച്ച് വൃഷപുരിയിൽ സാന്നിധ്യംചെയ്യുന്നതന്നെ ഭജിച്ച്, സകലഭോഗങ്ങളേയും ഭുജിച്ച്, പൂർണ്ണമായ പുരുഷായുസ്സിന്റെ അവസാനത്തിൽ വീണ്ടും പൂർവരൂപത്തെ ധരിക്കാമെന്നും അവിടുന്ന് അരുളിച്ചെയ്തു. പാർവതീദേവിയുടെ പ്രാർത്ഥനനിമിത്തം മന്ദാരമാലയ്ക്കു ചന്ദ്രസേനൻ മനുഷ്യനായി ജീവിക്കുമ്പോളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഗമലാഭം സിദ്ധിക്കുമാറു ഭഗവാൻ അനുഗ്രഹിച്ചു. ആ വിദ്യാധരനാണ് കൊച്ചിമഹാരാജകുടുംബത്തിൽ വീരകേരളവർമ്മാവിന്റെ ഭാഗിനേയനായി ജനിച്ച രാമവർമ്മമഹാരാജാവു്. ആ ക്ഷത്രിയവീരൻ ഒരിക്കൽ തൃശ്ശിവപേരൂർ ശിവരാത്രിമഹോത്സവം കാണുവാൻ എഴുന്നള്ളി. അവിടെ ഒരു ‘ഇളങ്കേസരകനകമണീവേദിക’യിൽനിന്ന് ആഘോഷങ്ങൾ തൃക്കൺ പാർത്തുകൊണ്ടിരിക്കവേ, പതിവുപോലെ ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജനത്തിനു ചെന്നുചേർന്ന മന്ദാരമാല അദ്ദേഹത്തിൽ അനുരക്തയായി, അനംഗാർത്തി പിടിപെട്ട് തന്റെ സഖി മരതകവല്ലിയോടുകൂടി അവിടം വിട്ടുപോകുന്നു. പിന്നീട് ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ അതേ ക്ഷേത്രത്തിൽ നർത്തനംകൊണ്ടു ശ്രീപരമേശ്വരനെ ആരാധിക്കുവാൻ വന്ന മന്ദാരമാലയെക്കണ്ടു മഹാരാജാവും കാമാതുരനാകുന്നു. നായികാനായകന്മാരുടെ അയോഗവിപ്രലംഭം കവി അനിതരസാ ധാരണമായ ചാതുര്യത്തോടുകൂടി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ കരുണാകുലയായ ശ്രീപാർവതി അവരെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനു തന്റെ ഭക്തയായ യോഗപ്രഭ എന്ന യോഗിനിയെ നിയോഗിക്കുകയും ആ തപസ്വിനി രണ്ടുപേരേയും പൂർവ്വവൃത്താന്തം ഗ്രഹിപ്പിച്ചു ദാമ്പത്യലാഭത്താൽ ചരിതാർത്ഥരാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

6 കവിതാരീതി

രാജരത്നാവലീയത്തിലേ കവിതാരീതി അഞ്ചു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും ഉദ്ധരിച്ചു വ്യക്തമാക്കാം. ഏതു രസവും വർണ്ണിക്കുന്നതിനു വേണ്ട പദഘടനാവൈഭവം കവി ഒന്നുപോലെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു.

1 രാമവർമ്മാവിന്റെ രണപ്രയാണം:

“മമ്മാ! കാണായിതപ്പോളൊരു പൊടിപടലീ
ഭൂതലാൽപ്പൊങ്ങി മേല്പോ-
ട്ടല്ലാനം വ്യോമ്നി പൊങ്ങിക്കിരണനികരമാ
വൃണ്വതീ ചണ്ഡഭാനോഃ
നിർമ്മായം വൈരിസേനാം ഗ്രസിതുമരിയ വാ-
യും പിളർന്നാത്തകോപം
വമ്പോടെത്തും കൃതാന്തശ്വസിതനിവഹധൂ-
മം പരക്കുന്നപോലേ.”

2 പടക്കളത്തിൽ പരിലസിക്കുന്ന രാമവർമ്മാ:

“കാണായീ നേർക്കുനേരേ കനമുപരി പിടി-
ച്ചോരു രത്നാതപത്ര-
ശ്രേണീനാം മാനനീയേ മണമുടയ തണൽ-
പ്പാട്ടിലുദ്യോതമാനം
സേനാമദ്ധ്യേ കരാഗ്രപ്രചലിതകരവാ-
ളോജ്ജ്വലം, മാടധാത്രീ-
വാനോർനാഥം, പ്രകോപാരുണനയനകലാ-
ദാരുണം വൈരഭാജാം.”

3 നായകൻ നായികയെപ്പറ്റി:

“കൈത്താർകൊണ്ടിന്ദുബിംബം പരിചിനൊടുപതു-
ക്കെപ്പിഴിഞ്ഞൻപിലുണ്ടാം
പുത്തൻപീയൂഷയൂഷൈസ്സ്വയമലർശരനാൽ
നിർമ്മിതം കിം മനോജ്ഞം
തസ്യാ വക്ത്രം നിജേ താമരമലരിൽ നിശാ-
സങ്കടാൽ പങ്കജപ്പെൺ-
ഭദ്രാവാസായ തീർത്തീടിന സരസിജമോ
രാപ്പകൽ പ്രൗഢശോഭം?”

4 നായികയുടെ വിരഹതാപം:

“കയ്യേറ്റം പ്രണയേന ചെല്ലമെതിർകെട്ടാഹന്ത വാങ്ങും; തുലോ-
മയ്യേ! ലോകർ ചിരിക്കുമെന്നിടയിടേ മൂടീടുമാത്മാമയം;
അയ്യയ്യോ! ശിവ! ദൈവമെന്തു, മലർബാണാർത്ത്യാ പൊറാഞ്ഞങ്ങനേ
മര്യാദാമതിലംഘ്യ മന്മനമിദം മാഴ്കുന്നിതെപ്പേരുമേ!”

5 രാത്രിയിലേ മന്ദവായു:

“വിരിയുമിളയ മുല്ലപ്പൂവിലേത്തും നറുന്തേൻ-
പരിമളമിടരുകിക്കാമഭൂപാലമന്ത്രി
സരസമൃദുലഗാമീ രാത്രിവാർതെന്നലേറ്റം
പരമസുഖമെഴുമ്മാറേഷ വീയിത്തുടങ്ങി.”

ഗദ്യം, നായികയുടെ വിരഹതാപം:

“ആലാലം മമ മദകളപരഭൃതനിലവിളി ചെവികളിലരുളീടുന്നു; മാലേകുന്നിതു മധുകരനിനദവുമരുതരുതെരിപൊരിപെരുകീടുന്നു; ആലേപങ്ങളുമൊരുകുറി തൊട്ടകിലിതുടൽ മമ ശിവശിവ പൊളുകീടുന്നു; ആലാപൈരലമകമലർ പരവശമശരണമിതു ബത മറുകീടുന്നു; താങ്ങീടയ്യോ പാപം, താപം തികതില പിടിപെടെ മുഹുരിളകുന്നു; താന്താ ഞാനിന്നെന്തേ ചെയ്‌വൂ? തെരുതെരെ വരുമഴൽ മറവി തരുന്നു; താനേതന്നേ കയ്യും കാലും തലവിധി തടയരുതിട തളരുന്നു; താർബാണാ! നീ കൊല്ലാതേ മാം തവ പുനരഹമിയമഗതി തൊഴുന്നു.”

7 ബാണയുദ്ധം

നൈഷധത്തിനുമേൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച പ്രബന്ധം രാജരത്നാവലീയവും തദനന്തരം യഥാക്രമം ബാണയുദ്ധവും കൊടിയവിരഹവുമാണെന്ന് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. ഒരു മഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി നിർമ്മിക്കുന്ന കാവ്യത്തിൽ കവി സ്വകീയമായ മറ്റൊരു പ്രബന്ധത്തിൽനിന്നു പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു സ്വാഭാവികമല്ലല്ലോ. ബാണയുദ്ധത്തിലെ ഉഷാവർണ്ണനം ഗദ്യം കൊടിയവിരഹത്തിൽ പകർത്തുവാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നതായും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജരത്നാവലീയത്തിലേ യോഗപ്രഭയുടെ സ്ഥാനം ബാണയുദ്ധത്തിൽ ഉഷയുടെ സഖിയായ ചിത്രലേഖവഹിക്കുന്നു. ബാണയുദ്ധം ഒരു നല്ല പ്രബന്ധമാണെങ്കിലും അതിനു രാജരത്നാവലീയത്തിന്റെയോ കൊടിയവിരഹത്തിന്റെയോ ഗുണമുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. രണ്ടു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ചില വരികളും ചുവടേ ചേർക്കാം. വിശ്വോത്തരമാധുര്യമായ ഉഷാവർണ്ണനഗദ്യം പകർത്തുവാൻ സ്ഥലം അനുവദിക്കുന്നില്ല.

1 ഉഷയുടെ കന്ദുകക്രീഡ:

“മിന്നീടും ഘർമ്മലേശം, മുഹുരിളകിന വാർ-
കുണ്ഡലം, നീളെ മങ്ങും
കന്നൽക്കൺകോൺ, കുലുങ്ങും കുചകലശ, മഴി
ഞ്ഞംസസംസക്തകേശം,
മന്ദം കൊഞ്ചുന്ന പൊന്നിൻതരിവള ചില നാ-
ളോമൽ പന്താട്ടമാറ്റ-
ണ്ടന്നേരം കാൺകിലൈന്താർചരണമെരിപൊരി-
ക്കൊണ്ടു തണ്ടും പ്രമോഹം.”

2 ബാണനും ശ്രീകൃഷ്ണനുമായുള്ള യുദ്ധം:

“ബാണൻതൻ ദോസ്സഹസ്രം പ്രകടിതമദമെ-
യ്യുന്ന ബാണങ്ങൾ കാണ-
ക്കാണക്കൊണ്ടങ്ങുമിങ്ങും വപുഷി, തലമുകൾ-
ക്കൊണ്ടു കോപാകുലാത്മാ,
മാനീ നാരായണൻ, തന്നുടലിൽ ഞെടുഞ്ഞെട-
ക്കൊള്ളുമാറസ്ത്രശസ്ത്രൈ-
രേനം ത്രൈലോക്യശത്രും പ്രഥനശിരസി വി-
വ്യാധ നിർവ്യാജധാമാ.”

ഗദ്യം, ശിവജ്വരത്തിന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണസ്തുതി:

“പാലാഴിയിലപ്പാമ്പണതന്മേൽ നിദ്രാമുദ്രാം പൂണ്ടവനേ ജയ; ധരണീഭാരം കളവാനായ്ക്കൊണ്ടവനൌ പോന്നു പിറന്നവനേ ജയ; നിഖിലജഗത്തിനു വിത്തായ് മേവിന നിരുപമവൈഭവഭൂമേ ജയ ജയ; ധാതൃജനാർദ്ദനശങ്കരമൂർത്ത്യാ ജഗതീസർഗ്ഗസ്ഥിതിസംഹാരക്രീഡനകലവി കലർന്നവനേ ജയ; പരചിന്മയനായ് മുനിജനഹൃദയേ പരിചിതനായ പരമ്പൊരുളേ ജയ; സകലജഗത്ത്രയരക്ഷാദീക്ഷാം പകലിരവിയലിന ഭഗവാനേ ജയ; പങ്കജമാതിൻ കൊങ്കയിലിഴകിന കുംകുമപങ്കാലം കൃതനേ ജയ; ശരണാഗതജനഭരണമിയറ്റും കരുണാവിഹരണ ഭൂമേ ജയ ജയ” ഇത്യാദി.

8 കൊടിയവിരഹം

മലയാളഭാഷയിലെ ശൃംഗാരകാവ്യങ്ങളിൽ കനിഷ്ഠികാധിഷ്ഠിതമെന്നു പറയേണ്ടതു കൊടിയ വിരഹത്തെയാകുന്നു. സംഭോഗശൃംഗാരവും, സർവ്വോപരി അയോഗാവസ്ഥയിലും അതിലും വിശേഷിച്ചു വിരഹാവസ്ഥയിലും വിപ്രലംഭശൃംഗാരവും ഇത്ര ചമൽക്കാരത്തോടുകൂടി പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന കൃതികൾ ഇതരഭാഷകളിൽപ്പോലും അപൂർവ്വമാണ്. ശൃംഗാരത്തിനു ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ സഭ്യമല്ലാത്ത നിലയിലുള്ള ഗ്രാമ്യത കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ടെന്നും ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നാലിലൊരംശം പരകീയസൂക്തികളാൽ സങ്കീർണ്ണമാണെന്നും ഇങ്ങനെ രണ്ടു ദോഷങ്ങൾ മാത്രമേ പ്രസ്തുത ചമ്പുവിനെപ്പറ്റി പറയേണ്ടതായുള്ളു. പ്രതിജ്ഞായൗഗന്ധരായണം മൂന്നാമങ്കത്തിൽ (മന്ത്രാങ്കം) ഡിണ്ഡികവേഷധാരിയായ വിദൂഷകൻ, ചാക്യാന്മാരുടെ കൂടിയാട്ടത്തിൽ

> "ദാഹേ തണ്ണീർ, കൊടിയ വിരഹേ കാന്തയോടുള്ള സംഗം,
> താപോദ്രേകേ തണലപി, തമസ്സങ്കടേ ച പ്രദീപഃ,
> പേവെള്ളത്തിൽപ്പതിതസമയേ തോണിയെന്റേവമാദീ-
> ന്യാപൽകാലത്തഭിമതസുഹൃൽപ്രാപ്തിയോടൊന്നുമൊവ്വാ"

എന്നൊരു ഭാഷാപദ്യം വിസ്തരിച്ച് അഭിനയിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. "കൊടിയ വിരഹേ കാന്തയോടുള്ള സംഗം" എന്ന ഭാഗം അഭിനയിക്കുന്നതിന് ഉതകത്തക്കവണ്ണം നായികാനായകന്മാർ ഒരു കാത്യായനീക്ഷേത്രത്തിൽ വെച്ചു തമ്മിൽ കാണുന്നതും പ്രണയബദ്ധരാകുന്നതുമായ ഒരു കഥയും അതിന്റെ വിവരണത്തിനു വേണ്ട ഗദ്യപദ്യങ്ങളും ആരോ പണ്ടുതന്നെ രചിച്ചുകാണുന്നു. ആ കഥയെ സൂത്രമാക്കിവെച്ചുകൊണ്ട് അതിന് ഒരു വിസ്തൃതമായ ഭാഷ്യം കാവ്യരൂപേണ നിർമ്മിക്കുക എന്നുള്ളതാകുന്നു കൊടിയവിരഹകാരൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.

ഇതിവൃത്തം

> "മംഗല്യരംഗഭൂമിർമ്മദനമഹാരാജ്യഭാഗ്യപരിപാടീ
> ശൃംഗാരചന്ദ്രികാഖ്യാ കാചന കളഹംസഗാമിനീ ജാതാ"

എന്ന പദ്യംകൊണ്ടു കൊടിയവിരഹം ആരംഭിക്കുന്നു. നായിക ശൃംഗാരചന്ദ്രികയും നായകൻ സംഗീതകേതു എന്ന ക്ഷത്രിയയുവാവുമാണ്. കൊടിയവിരഹത്തിലേ ഇതിവൃത്തം ഈഷൽഭേദങ്ങളോടുകൂടി സ്വായത്തമാക്കി മേല്പുത്തൂർഭട്ടതിരി നിർമ്മിച്ച ഒരു സംസ്കൃതചമ്പുവാണ് കോടിവിരഹം എന്ന് ഇരുപത്തേഴാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. നായികയ്ക്കും നായകനും തമ്മിൽ ശ്രവണമാത്രത്തിൽത്തന്നെ അങ്കുരിതമായ അനുരാഗം തൃശ്ശിവപേരൂർ പൂരമഹോത്സവത്തിൽ ഉണ്ടായ മിഥസ്സന്ദർശനത്താൽ പ്രവൃദ്ധമാകുകയും, തദനന്തരം അവർ ദാമ്പത്യയോഗത്താൽ അനുഗൃഹീതരാകുകയും ചെയ്യുന്നു. കാലാന്തരത്തിൽ ചില ഏഷണിക്കാരുടെ വാക്കു കേട്ടു നായിക നായകനെ ബഹിഷ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ തമ്മിൽ പിരിയേണ്ടിവന്ന ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാർക്കുണ്ടാകുന്ന വിരഹതാപം മഴമംഗലം സർവസിദ്ധികളും പ്രയോഗിച്ചു സമഞ്ജസമായി വർണ്ണിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ ആത്യന്തികമായ നൈരാശ്യത്തിനു വശംവദരായി നായികയും നായകനും ഉൽബന്ധനത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നു. ശൃംഗാര ചന്ദ്രിക പ്രമദവനത്തിൽ പോയി ആത്മഹത്യ ചെയ്‌വാൻ ഒരു പിച്ചകമാല എടുത്തു കഴുത്തിൽ ചുറ്റിയപ്പോൾ അവിടെ അതേ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി സംഗീതകേതുവും ചെന്നുചേരുന്നു. അപ്പോൾ നായകനു നായികയുടെ "അർത്ഥിക്കുന്നേൻ വിധാതാവൊടു മുഹുരപി ഞാൻ ജന്മജന്മാന്തരേ മേ ഭർത്താ സംഗീതകേതുർഭവതു വിധിവശാൽ" എന്ന അന്ത്യാഭ്യർത്ഥന കേൾക്കുവാൻ ഇടവരികയും ഉടനെ ആ വിരഹി ഓടി അടുത്തെത്തി "മുഗ്ദ്ധേ ഹാകഷ്ടം" എന്നു പറഞ്ഞു നായികയെ പാണിസ്പർശംകൊണ്ടു പ്രബുദ്ധയാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ വിധത്തിലാണ് അവർക്കു തമ്മിൽ പുനസ്സമാഗമം സിദ്ധിക്കുന്നത്.

കവിതാരീതി

കൊടിയവിരഹത്തിലെ കവിതാശൈലി ഗ്രഹിപ്പിക്കാൻ മൂന്നു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്ന് ഏതാനും വരികളും ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

1 പ്രേമബദ്ധരായ ദമ്പതികൾ:

> "അന്നേരം കാമതന്ത്രപ്രകരണനിപുണൗ
> കോമളൗ തൈലസേകൈ-
> രന്യോന്യം മെയ്ക്കുളർപ്പിച്ചിരുവരുമരികേ
> ചേർന്നുനില്ക്കും ദശായാം,
> തന്നെത്തന്നേ നിഴൽക്കൊണ്ടതു തരുണതനൗ
> നൂനമന്യേതി മത്വാ
> കന്നക്കണ്ണാൾവശം കെട്ടഴകൊടു കലഹി-
> ച്ചീടുമാറുണ്ടകാണ്ഡേ."

2 മഴക്കാലം

> "ആകാശേ കാളമേഘദ്വിരദവരഘടാ-
> ബന്ധുരേ ചന്തമേറും
> നാകാധീശായുധംകൊണ്ടിനിയ കൊടിമരം
> നാട്ടി വർഷോത്സവാർത്ഥീ
> കൂകും കേകാമണിക്കൊമ്പുകൾ നിവിരെ വിളി-
> പ്പിച്ചു വിശ്വം മുഴക്കി-
> ച്ചാകണ്ടും തുകിനാൻ വന്നുദകഹവിരസൗ
> ഹന്ത! പർജ്ജന്യദേവൻ."

3 വിരഹാർത്തയായ നായിക സഖികളോട്:

> "ചിത്താജ്ഞേ ചിത്രലേഖേ വിരയെ വരിക നീ
> മല്ലികേ വീയു മെല്ലെ; –
> ക്കസ്തൂരീമാലികേ വാ! തളി തളി കളഭ-
> ച്ചാറു ചാലിച്ചു മേന്മേൽ;
> മുഗ്ദ്ധേ സിന്ദൂരലേഖേ തളിരൊടു തലപൊ-
> ത്തീടു; പാടീരധാരാ-
> മത്രേ വേണ്ടുന്നതയ്യോ! കള കള കളഭം;
> കൈ ചുടൊല്ലേ മനോജ്ഞേ."

ഗദ്യം, വിരഹാർത്തയായ നായിക സഖികളോട്:

> "മഴ പെയ്യിപ്പിൻ മകരന്ദംകൊണ്ടിരുപുറവും നിന്നാവതു ചെയ്യിൻ; പനിനീർനദിയിൽപ്പാഞ്ഞുകുളിക്കിൻ പാതി ശമിക്കും പതിതാപം മേ; മലയത്തെന്നൽ മഹാവിഷമെന്നാൾ, മധുകരവൃന്ദം മയിൽവാളെന്നാൾ; കുരവകകുസുമം കൂരമ്പെന്നാൾ, കുളിരും കളഭം കനൽനിരയെന്നാൾ; ചന്ദനപങ്കം കൊടുവിഷമെന്നാൾ, ചന്ദ്രമയൂഖം ചെങ്കനലെന്നാൾ; പനിനീർത്തുള്ളി പെരുമ്പനിയെന്നാൾ, സംഗീതം മേ സങ്കടമെന്നാൾ; കർപ്പൂരപ്പൊടി കടുവായെന്നാൾ, ചേമന്തികയെച്ചെമ്പുലിയെന്നാൾ; കസ്തൂരിക്കളി കാലനിതെന്നാ, ളന്തിവരുമ്പോളന്തകനെന്നാൾ" ഇത്യാദി.

ദാമോദരച്ചാക്കിയാരുടെ കാലത്തിനുമേൽ അപൗരാണികമായ കഥാവസ്തുവിനെ ആശ്രയിച്ച് ഇദംപ്രഥമമായി രചിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു പ്രധാനഭാഷാചമ്പുക്കൾ രാജരത്നാവലീയവും കൊടിയവിരഹവുമാകയാൽ അവയുടെ പ്രണേതാവു നമ്മുടെ സവിശേഷമായ ആദരത്തെ അന്യോപാധികളുടെ അഭാവത്തിൽപ്പോലും സമഗ്രമായി അർഹിക്കുന്നു.

9 ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ

ബ്രഹ്മണിമാർ (പുഷ്പകസ്ത്രീകളിൽ ഒരു വർഗ്ഗക്കാർ) ഭഗവതീ ക്ഷേത്രങ്ങളിലും നായന്മാരുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ ഭഗവതീസേവ സംബന്ധിച്ചും, താലികെട്ടുകല്യാണത്തിന്റെ ഒരു ചടങ്ങെന്ന നിലയിലും പാടി വന്നിരുന്ന പാട്ടുകളാണ് ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ. പണ്ട് ആ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട പാട്ടുകൾക്ക് പ്രചുരമായ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു; ഇന്നും അവ ആകമാനം അസ്തമിതങ്ങളായി എന്നു പറയാവുന്നതല്ല. ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളിൽ ചില ഭാഗങ്ങൾ തനിഗ്ഗദ്യങ്ങളായും മറ്റു ചിലവ പദ്യഗന്ധികളായും കാണപ്പെടുന്നു. കേവലഗദ്യങ്ങൾ താരതമ്യേന അർവാചീനങ്ങളാണ്. പദ്യഗന്ധികളായ ഭാഗങ്ങൾ പ്രായേണ ചമ്പുക്കളിലെ “ഹര ഹര ശിവ ശിവ ചിത്രം ചിത്രം നിഷധനൃപാന്വയമകുടീരത്നം” എന്ന രീതിയിൽ തരംഗിണീവൃത്തത്തിന്റെ മട്ടിൽ ചൊല്ലേണ്ടവയാണ്. ബ്രാഹ്മണിമാർ ചൊല്ലുമ്പോൾ അവയ്ക്കു പ്രത്യേകമായി ഒരുമാതിരി നീട്ടലും ഈണവും ഉണ്ടാകും; അതിൽ വേദോച്ചാരണത്തിന്റെ ഛായയുണ്ടെന്നാണ് വയ്പ്. അങ്ങനെ വേദാനുകാരിയായ സ്വരത്തിൽ അത്തരത്തിലുള്ള പാട്ടുകൾ പാടുവാൻ അധികാരമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ആ ഗായികകൾക്കു ബ്രാഹ്മണിമാർ എന്ന പേർ ജനസമുദായത്തിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ചത്. ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ മഴമംഗലത്തിന്റെ കാലത്തിനു മുൻപും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. എന്നാൽ ആ ആവശ്യത്തിലേക്കു രസനിഷ്യന്ദികളായ ചില കൃതികൾ ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച സമ്മാനിച്ചത് അദ്ദേഹമായിരുന്നു; അവയ്ക്കു തൃശ്ശൂരിലും സമീപപ്രദേശങ്ങളിലുമാണ് അധികം പ്രചാരം. ചില ഭാഗങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

പീഠികകളാണ് സാധാരണയായി കേവലഗദ്യരൂപത്തിൽ കാണുന്നത്. അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു രാസക്രീഡയുടെ പീഠികയിലുള്ള ഒരു ഭാഗമാകുന്നു.

രാസക്രീഡ

> “എങ്കിലോ പണ്ടു പങ്കജാക്ഷൻ പാലാഴിതന്നിൽ പന്നഗേന്ദ്രനായിരിക്കുന്ന പര്യങ്കത്തിന്മേൽ പങ്കജമാതിനോടും മേദിനീദേവിയോടുംകൂടിസ്സുഖിച്ച പള്ളിക്കുറുപ്പുകൊണ്ടുവല്ലോ. അക്കാലത്തു പാർത്ഥിവന്മാരായിപ്പിറന്ന ദൈത്യവീരന്മാരെച്ചുമക്കരുതാഞ്ഞു ഖിന്നയായ ക്ഷോണീദേവി ഗോരൂപത്തെ അവലംബിച്ച പങ്കജജന്മാവിനോടു ചെന്നു തന്റെ ദുഃഖങ്ങളെയെല്ലാം അറിയിപ്പൂതും ചെയ്തുവല്ലോ. അതു കേട്ടോരു വിരിഞ്ചനും തിരുനീലകണ്ഠനും നിലിമ്പജനങ്ങളോടുംകൂടി ക്ഷീരാംബുരാശിയുടെ തീരഭാഗത്തെ പ്രാപിച്ച പരൻപുരുഷനെ പുരുഷസൂക്തം ചൊല്ലി സ്തുതിപ്പൂതും ചെയ്തുവല്ലോ.

ഇതു കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിലെ ഭാഷയല്ലെന്നും ഇതിന്റെ പ്രണേതാവു മഴമംഗലമല്ലെന്നും തീർച്ചയായി പറയാം. എന്നാൽ പദ്യഗന്ധിയായ ഭാഗത്തിന്റെ സ്ഥിതി അതല്ല. നോക്കുക:

> “യദുകുലനാഥൻ മദനമനോഹരനരുണാധരികളൊടിട ചേർന്നേറ്റം ക്രീഡിപ്പാനായ് മുതിരുന്നേരം മലരിടെ മരുവിന മധുകരപടലികൾ മധുപാനം ചെയ്താനന്ദിച്ചു മധ്യേ കാന്തനു നല്കിയുമുടനേ ഗാനംചെയ്തു തുടങ്ങിയിതല്ലോ. (1)
>
> തേന്മാവിന്മേലാമ്മാറൊക്കെക്കൂടിയിരുന്നക്കോകില കോമളവാണികൾ നിരവേ പഞ്ചമരാഗം മഞ്ജുളഗീതം പാടിപ്പാടി പ്പഞ്ചായുധനൊരു പടവിളിപോലേ നിഖിലദിഗന്തേ പുടപുഴങ്ങിത്തുടങ്ങിയല്ലോ. (2)
>
> ചെമ്പകവിടപികൾകൊമ്പുകൾതോറും മൊട്ടുകൾകണ്ടാൽ വനദേവതമാർ വനമാലിയുടേ വരവും പാർത്തു നിബദ്ധാഭോഗം തങ്ങൾ നിരത്തിയ ദീപാവലിയെന്നേ തോന്നുമല്ലോ. (3)
>
> കാറ്റേറ്റിളകിന തളിർനിര കണ്ടാൽ പുതിയ ലതാമധുവാണികളപ്പോൾ മാധവനെക്കണ്ടിവിടെയെഴുന്നള്ളേണമിദാനീം ജന്മഫലം നല്കേണം ഞങ്ങൾക്കെന്നുരുമോദാൽ കൈകാട്ടി വിളിക്കുന്നിതോയെന്നേ തോന്നുമല്ലോ.” (4)

മറ്റു ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളുടെ മാതൃകകൂടി കാണിക്കാം.

വിഷ്ണുമായാചരിതം

> “കാഞ്ചനകന്ദുകമിടയിലടിച്ചും വാഞ്ചര മഹേശ്വരമനസി വളർത്തും പഞ്ചശരവ്യഥ ചാരു നടിച്ചും ചഞ്ചലമഞ്ജുളകുണ്ഡലയുഗളം ഗണ്ഡതലങ്ങളിൽ മന്ദമലച്ചും പൂഞ്ചായൽത്തിരുകഴകിലഴിഞ്ഞും കിഞ്ചിലുദിക്കും പുഞ്ചിരിയെന്നും നവനവസുധയിൽപ്പരിമേളിച്ചും കേളീഗണനമനോഹരമായൊരു വചനം കൊണ്ടും ശോഭിപ്പിക്കും കപടമൃഗാക്ഷിയെയഭിനവലക്ഷ്മിയെയഴകൊടു കണ്ടു സുഖിച്ചരുളീ പുരഹരനോ” (1)
>
> “കളവായുള്ളൊരു കളവാണി മുദാ കളധൗതമയം പന്തുമടിച്ചുകളിച്ചീടുന്നളവളവില്ലാതൊരു കുളർതെന്നലു വന്നുടനുടനടയിലിളക്കുന്നതു കണ്ടനവധി ശിഥിലം മൃദുലതരാം ശുകമിഴിയുമിതെന്നതു തോന്നുംവണ്ണം മഹിളാകുലമണി നാണംകൊണ്ടത്തിരുമുഖകമലം താഴ്ത്തിപ്പരിചൊടു തരുമൂലങ്ങളിലഴകിലൊളിച്ച മുറപ്പിലുടുത്തും ചന്ദ്രാഭരണസമീപത്തിങ്കൽത്തൃക്കൺപാർത്തും പലതരമിത്ഥം മുഗ്ദ്ധാക്ഷിയുടേ മുഗ്ദ്ധവിലാസമഹോത്സവമൊന്നിൽത്തന്നെ നിതാന്തം മഗ്നനതായിച്ചമഞ്ഞരുളീ പുരഹരനോ” (2)

തിരുനൃത്തം

ഏറ്റവും മനോഹരമായ ഒരു ഗാനമാണ് പാർവതീദേവിയുടെ നൃത്തത്തെ ചിത്രണം ചെയ്യുന്ന ഈ കൃതി.

> “ജയ ജയ ഭഗവതി, നീലക്കാർമുകിൽമാലയിതെന്നും, നിറമെഴമഞ്ജനപർവതമെന്നും, നീലിമകോലിന ശൈവലമെന്നും, വിലസിന പീലിപ്പുറകളിതെന്നും, വിഷമശരന്റേ പൂന്തഴയെന്നും, മണിവായ്മലരാമന്തിപ്രഭയും, തിരുമുഖമാകിന ചന്ദ്രപ്രഭയും, മന്ദസ്മിതമാം പുതിയ നിലാവും, മുന്നിൽക്കണ്ടു ഭയപ്പെട്ടോടിക്കൂട്ടംകെട്ടിപ്പിന്നിലൊളിച്ചു പുരണ്ടു തിരണ്ടു ചുരുണ്ടുകിടക്കും കുരിരുളെന്നേ തോന്നിച്ചീടും പുരികുഴലഴിക, പ്പുതുമലർമാലകൾ ചിന്നിച്ചിതറ, ത്തിരുനൃത്തമുടയോവേദേവി, നിന്തിരുവടിയെ ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നേൻ” (1)
>
> “ജയ ജയ ഭഗവതി, പമ്പരമെന്നും പന്തെന്നും ചിലർ പൂമൊട്ടെന്നും, പട്ടെന്നും ചിലർ പൊന്മലയെന്നും, പൊൻചൂതെന്നും, നറുമലർവിശിഖന്നഭിഷേകത്തിനു നിർമ്മിച്ചീടിന രത്നമണിക്കലശങ്ങളിതെന്നും ബഹുവിധമന്പൊടു ചൊല്ലിച്ചേറ്റം മത്തഗജേന്ദ്രനൊടെത്തി മറുത്തും മസ്തകഗിരിയൊടു പോരിനെതിർത്തിട്ടങ്കം വെട്ടിപ്പരിവട്ടം കൊണ്ടഴകൊടു തങ്ങളിൽ വിങ്ങിത്തിങ്ങിപ്പൊങ്ങി വളർന്നു മുലക്കച്ചിനെയും പൊട്ടിച്ചനിശം പീനതകൊണ്ടേ മാറിനു മേലിലെടുക്കരുതാതേ വരുമിനിയെന്നൊരു ശങ്കവളർക്കും ചാന്താരിളമുലചാരുകുലുങ്ങത്തിരുനൃത്തമുടയോവേ ദേവീ, നിന്തിരുവടിയെ ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നേൻ” (2)

ദാരുകവധം

ഇതിൽ കേവല ഗദ്യാംശം ഒടുവിലാണ് കാണുന്നത്. ആ അംശവും തരക്കേടില്ല. കവിതയ്ക്കു തിരുനൃത്തത്തിന്റേയും മറ്റും ഗുണമില്ല.

> “ദാരുകനങ്ങു പിറന്നു ധരിത്രിയിൽ വീണപ്പൊഴുതേ കാലുകുടഞ്ഞു കരഞ്ഞൊരു നേരം മലകൾ കുലുങ്ങീ, ജലധി കലങ്ങീ, സകല ജനങ്ങളുമൊന്നു നടുങ്ങീ, ദേവകൾ സ്വർഗ്ഗത്തിങ്കേന്നോടീ, ദിക്പാലന്മാരോടിയൊളിച്ചൂ, വലിയ കൊടുങ്കാറ്റിളകിമറിഞ്ഞൂ, വന്മരപംക്തികൾ വീണുതകർന്നൂ, ചന്ദ്രാദിത്യന്മാർക്കും പെരിയൊരു പരിവേഷം പോന്നുണ്ടാവൂതും ചെയ്തുവല്ലോ.” (1)
>
> “സ്ത്രീകളുടെ കയ്യാൽക്കൊലപെടുവാനെളിയോരുത്തൻ ഞാനല്ലെന്നറിഞ്ഞാലും സ്വാമീമാ. നാരികളെല്ലാമെന്നെക്കണ്ടാൽ കാറ്റത്തോടിന കരിയിലപോലെ പേടിച്ചോടിയൊളിപ്പവരല്ലോ സ്വാമീമാ. മേന്മയിൽ മരുവിന പെൺമാന്മിഴിമാർ തന്നെക്കൊല്ലുവരെന്ന ഭയത്താൽ നാന്മുഖനോടു വരം കൊണ്ടാൻപോൽ ദാരുകനെന്നതു വിണ്ണവർ കേട്ടാലെല്ലാനാളും നമ്മെക്കൊണ്ടു ചിരിപ്പോരെല്ലോ സ്വാമീമാ. ഉമ്പർപിരാനേ കേട്ടരുളേണം പെൺപടയൊന്നും പടയല്ലെന്നും പണ്ടേയുണ്ടു പഴഞ്ചൊല്ലെന്നാൽ നാണംകെട്ട വരങ്ങൾ വരിപ്പാനാണല്ലാത്ത ജനങ്ങളൊടേയരുളിച്ചെയ്യേണ്ടു ഞാനല്ലേയിതു മാനികളാമസുരന്മാർ ഞങ്ങളിലൊരുവനുമിത്തൊഴിൽ കൈക്കൊള്ളായിനി എന്നതറിഞ്ഞാലും സ്വാമീമാ.” (2)
>
> ഗദ്യം: “അപ്പൊഴോ എന്റെ ഭഗവതിയുടെ പാദക്ഷോദം കൊണ്ടു ഭൂമി താഴുകയും ഉയരുകയും തുടങ്ങിയല്ലോ. ആയിരം തിരുമുഖങ്ങളോടും മൂവായിരം തിരുനയനങ്ങളോടും എണ്ണായിരം തിരുബാഹുക്കളോടുംകൂടി ഇരുന്നരുളിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ, വെളുത്തു വളഞ്ഞു വെൺമതിത്തെല്ലുപോലെ അതിദർശനീയങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദംഷ്ട്രകളോടുംകൂടിയിരുന്നരുളിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ … പാമ്പുകൊണ്ടും ചിലമ്പുകൊണ്ടും അലങ്കരിച്ചിരുന്നരുളിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ … പെരിയഴകിയോന്ന പള്ളിപ്പൂവാടയെടുത്താദരവോടു കൊടുത്തരുളീ പുരവൈരിഭഗവാനോ. പള്ളിപ്പൂവാട പരിചോടേ ചാർത്തിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ. നിന്റെമുഖങ്ങളും നയനങ്ങളും ബാഹുക്കളുമൊട്ടു ചുരുക്കിക്കളയണം മകളേമാ … തിരുനീലകണ്ഠരു തെളിഞ്ഞു തിരുമടിയിൽ വച്ചു ശ്രീഭദ്രകാളിയെന്ന തിരുനാമപ്പേരും വിളിച്ചരുളീ പുരവൈരി ഭഗവാനോ. കണ്ടൻകാളിയെന്നാരോമൽപ്പേരും വിളിച്ചരുളീ പുരവൈരിഭഗവാനോ,”

പാർവതീസ്തുതി, പാദാദികേശവും, കേശാദിപാദവും

ഇവ രണ്ടും ഒന്നാംതരം കൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തത്തക്കവയാണ്.

> “വാരിജനവദലചാരുത കവരും തിരുവിരൽനിരതന്നരുണിമ ചെമ്മേ നിരവധി നീളെ നിറന്നതു കണ്ടൊരു മൃദുതരപദതലമഴകൊടുവയ്പാൻ തളിർനിര നീളെ നിരത്തിയപോലെ ശോഭിച്ചീടിന ധരണീദേശേ കൃതരിപുനാശേ, ഭഗവതി ജയ ജയ” (1)
>
> “വദനസരോരുഹസാമ്രാജ്യശ്രീമണിപീഠത്തിലിരുന്നരുളീടും നറുമലർബാണന്നുപരി പിടിപ്പാൻ നിരുപമനീലമണിത്തഴപോലേ, ഫാലവിലോചന ധൂമസമൂഹം കിഞ്ചനപൊങ്ങിവിളങ്ങുംപോലെ, കാളിന്ദീജലധോരണിപോലെ, കാളവലാഹകപാളികൾപോലെ, നീലസരോരുഹമാലകൾപോലേ, മേളം ചേർന്നിടതിങ്ങി മടങ്ങിപ്പിൻകാലോളമിടഞ്ഞു സുരദ്രുമനറുമലരിന്നും പരിമളവിഭവം ചെറുതു കൊടുപ്പാനെന്ന കണക്കേ, പരിചിലണഞ്ഞ മണങ്ങളിണങ്ങിന ഘനകചഭാരേ, ഹൃതഭ്രഭാരേ, ഭഗവതി ജയ ജയ” (2)
>
> (പാദാദികേശം)
>
> “തിരുമുഖമായൊരു സരസിരുഹത്തിൻ പരിമളവിഭവം പെരുകിപ്പെരുകിപ്പരമരസംപൂണ്ടരികിൽ വസിക്കുമൊരളിനിരയഴകിൽ വിളങ്ങുംപോലേ, നിരുപമമായൊരു കുറുനിര തടവും കുലഗിരിതനയേ ഗുണഗണനിലയേ” (1)
>
> “ഇളമതിയേറ്റം വിളിപണി നിത്യം തെളിവൊടു ചെയ്തെഴുമളികതലേ ചേർന്നൊളിവൊടു വിലസിന നിഖില മനോഹര മൃഗമദതിലകേ, മൃദുതനുലതികേ” (2)
>
> “നറുമലർബാണൻകുലചിലയോടും നിരുപമവാപീചെറുതിരയോടും ചെറുതു പിണങ്ങിത്തിറയും വാങ്ങി ത്രിഭുവന ജനനപരിത്രാണാദികൾ പരിചൊടു തടവും പുരികലതാന്തേ പുരരിപുകാന്തേ” (3)
>
> (കേശാദിപാദം)

സതീപരിണയം

ഇതും വിശിഷ്ടമായ ഒരു ഗാനം തന്നെ.

> “അണിമണിയറയിലകംപുക്കഴകിനൊടണിമൃദുശയ്യാസവിധേ ചെന്നുടനതുമിതുമോരോസരസവിശേഷാനരുവയർമണിയോടരുളിച്ചെയ്തഥ നിൽക്കുന്നേരം മനസി മുഴുത്തൊരു മന്മഥപീഡ പുറത്തുപുറപ്പെട്ടഖിലാംഗങ്ങളിലംകുരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോളഭിമതസഖിമാരതുമിതുമോരോ വ്യാജത്തോടുടനവരവർ പോവതിനായുന്നേരത്തവരൊടുകൂടിപ്പോവതിനും പുനരഭിമതദയിതനൊടരികേ ചേർന്നുടനനുഭവസരണികൾ തേടുവതിന്നും, രണ്ടിലുമാഗ്രഹമുൾക്കൊണ്ടീടുമൊരാകുലഭാവമണിഞ്ഞരുളീടും ദയിതാവദനം പരിചിതമദനം പരിചൊടു കണ്ടു സുഖിച്ചരുളീ ഭഗവാനോ.”

നൃഗമോക്ഷം

“നൃഗമോക്ഷം” എന്നൊരു ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൂടി അച്ചടിച്ചു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ആ പാട്ടിനു മഴമംഗലത്തിന്റേതാവാനുള്ള യോഗ്യത അശേഷമില്ല. അത് അജ്ഞാതനാമാവായ ആരുടേയോ കൃതിയാണ്. “ഇരുവരെയും ഞാനനുസരണംചെയ്താവതിരന്നേൻ പകരമിതിന്നൊരു പതിനായിരമൊരു ഗോക്കളിൽ നല്ലവ നല്കീടാമെന്നേവം ചൊല്ലിപ്പിന്നാലേ ചെന്നടിയിണകൂപ്പിവണങ്ങും നേരത്തേതുമതിന്നവർ കൂട്ടാക്കാതേ ചാടിപ്പോയാരാടൽപ്പെട്ടൊരു വിപ്രവരന്മാർ ഭഗവാനേ” എന്നീ വരികൾ ആ കൃതിയുടെ സ്വരൂപമെന്തെന്നു കാണിക്കുവാൻ മതിയാകുന്നതാണ്. മഴമംഗലത്തിന്റെ കാലത്തിനു മുൻപുള്ള ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളൊന്നും നമുക്കു കിട്ടീട്ടില്ല. പിൻകാലത്തു ലക്ഷ്മീസ്വയംവരം, സുഭദ്രാഹരണം മുതലായി ആ ഇനത്തിൽ അനേകം ഗാനങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഒരു സഹൃദയന്റെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കത്തക്ക കാവ്യഗുണം അവയ്ക്കില്ല;

അവയുടെ പ്രണേതാക്കന്മാരെപ്പറ്റി യാതൊന്നും അറിവാനും മാർഗ്ഗമില്ല.

ഇത്രയുമുള്ള വിവരണത്തിൽനിന്നു മഴമംഗലം നാരായണൻനമ്പൂരി സംസ്കൃതത്തെയെന്നപോലെ ഭാഷയേയും, വേദശാസ്ത്രങ്ങളെയെന്നപോലെ കാവ്യകലയേയും ഉപാസിച്ചിരുന്നു എന്നു വിശദമാകുന്നു. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ ജാജ്വല്യമാനമായ ഒരു ജ്യോതിഷ്പ്രകാണ്ഡമാണ് ആ വശ്യവചസ്സ്.

10 കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവു്

'കാശിക്കെഴുന്നള്ളിയതമ്പുരാൻ' എന്ന പ്രശംസയ്ക്കു വിഷയീഭൂതനും രാജരത്നാവലീയം ചമ്പുവിലെ നായകനുമായ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി അനുവാചകന്മാർ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട ചില വിവരങ്ങൾ ഇതിനുമുമ്പു് ഉപന്യസ്തങ്ങളായിട്ടുണ്ടു്. ആ മഹാരാജാവിന്റെ കൃതിയാണു് 'രാസക്രീഡ' എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യമെന്നു് ഏറെക്കുറെ അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്. ആ കാവ്യത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

> "മാടരാജവദനാംബുജത്തിലഴകോടു വന്നുദിതമാകുമീ
> ഗൂഢമാനുഷകഥാമൃതം ബത!
> മണിപ്രവാളകൃതബന്ധനം
> ഈടണഞ്ഞ ദുരിതാധി തീർപ്പതിനുമഞ്ജസാ
> ഹരിപദാംബുജം
> തേടുവാനുമിവ കേട്ടുകൊൾവിനിതു
> രാസകേളിപരിമേളിതം"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നതിൽനിന്നു് അതിന്റെ പ്രണേതാവു് കൊച്ചി രാജാക്കന്മാരിൽ അന്യതമനാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ഭാഷാരീതി നോക്കിയാൽ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലാണു് പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ പ്രാദുർഭാവമെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ അപാകമില്ല. ഭട്ടതിരിയുടെ നാരായണീയത്തിലെ രാസക്രീഡാവർണ്ണനത്തെ അനുകരിച്ചു കവി തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്ന വൃത്തം കുസുമമഞ്ജരിയാണെന്നു മാത്രമല്ല ഭട്ടതിരിയുടെ ചില പദങ്ങളും ആശയങ്ങളും സ്വാധീനമാക്കീട്ടുമുണ്ടു്. ആ വഴിക്കു നോക്കിയാലും കൊല്ലം 762-ആമാണ്ടിനുമേലാണു് രാസക്രീഡയുടെ രചനയെന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

രാസക്രീഡ അക്ലിഷ്ടമധുരമായ ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. അതിലെ ശബ്ദസൗന്ദര്യം പ്രശംസാവഹമായിരിക്കുന്നു. ആകെ 137 ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്. കുസുമമഞ്ജരി ദ്രാവിഡസാഹിത്യത്തിൽ നിന്നു സംസ്കൃതസാഹിത്യം സ്വീകരിച്ച അനേകം വൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്നാണു്. സംസ്കൃതത്തിൽ സംക്രമിക്കുമ്പോൾ ആ വൃത്തം ദ്രാവിഡത്തിനു സഹജമായ ശ്ലഥബന്ധത പരിത്യജിച്ചു ദൃഢബന്ധമായി പരിണമിക്കുന്നു എന്നു മാത്രമേ വിശേഷമുള്ളു. തന്നിമിത്തം അതിനു 'വൃത്തഭേദം' എന്നൊരു പേർ ഭാഷാകവികൾ നൽകിക്കാണുന്നു. രാസക്രീഡയിലും 136-ആമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ "വൃത്തഭേദമിതു ഭക്തിപൂണ്ടു ഹൃദയത്തിലാക്കി" എന്നൊരു പ്രയോഗമുണ്ടു്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു:

> "ഉണ്ടിരുന്നവളൊരുത്തിയമ്മധുരഗീതമമ്പിനൊടു
> കേട്ടുടൻ
> മണ്ടിനാളുതു വെടിഞ്ഞു മാധവസമീപസീമ്നി മദനാതുരാ;
> കൊണ്ടൽവർണ്ണമധുരസ്വരം ചെവിയിലേറ്റനേരമൊരു
> കാമിനീ
> മണ്ടിനാളഥ തടാകമാർന്നു കുളിതങ്ങിനോരളവു
> മോഹിതാ.
>
> ബാലകന്നു മുലനല്കുവാൻ മടിയിൽ വച്ചുകൊണ്ടു്
> തുടരുന്നനാൾ
> ബാലികാ മധുരഗീതമാർന്നതു വെടിഞ്ഞു പാഞ്ഞിതു
> വനാന്തരേ;
> ചാല മറ്റൊരുവളഞ്ജസാ നിജവിഭൂഷണങ്ങളണിവാൻ
> തുനി-
> ഞ്ഞാലയത്തിൽ മരുവുംവിധൗ രഭസമോടിനാൾ
> മുരഹരാന്തികം.

സാമാന്യജനങ്ങൾക്കു രസിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ള രാസക്രീഡയിൽ കവിക്കു പാണ്ഡിത്യപ്രകടനാഭിലാഷം അശേഷമില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, 'കുലവധൂന്' (കുലവധുവിനു്) എന്നും മറ്റുമുള്ള ചില വിലക്ഷണപ്രയോഗങ്ങൾ കടത്തിവിടുന്നതിനു സങ്കോചവുമില്ല.

11 നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി

ചമ്പൂകാരൻ, ദേശകാലങ്ങൾ

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ അനന്തരഗാമിയായി മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ച് കൊല്ലം 776 മുതൽ 790 വരെ കൊച്ചിരാജ്യം പരിപാലിച്ച വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനും ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനുമായി നീലകണ്ഠൻ എന്ന പേരിൽ ഒരു നമ്പൂരി ജീവിച്ചിരുന്നു. മഴമംഗലത്തെപ്പോലെ അദ്ദേഹവും പ്രാമാണികനായ ഒരു ഭാഷാചമ്പൂകാരനാകുന്നു. നീലകണ്ഠകവി എന്ന നാമധേയത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തെ സഹൃദയന്മാർ കൊണ്ടാടിവരുന്നത്. നീലകണ്ഠൻ തന്നേയും തന്റെ മഹാരാജാവിനേയും പറ്റി ചിലതെല്ലാം തെങ്കൈലനാഥോദയം ചമ്പുവിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം:

> “അനന്തരമനന്തരായരമണീയനാനാഗുണ-
> പ്രഭാവജിതരാഘവോ വിഹിതലാഘവോ വൈരിണാം
> ശശാസ വിധിവന്മഹീം ഗുണമഹീയസീം പൂരയൻ
> യശോ ജഗതി വീരകേരള ഇതി പ്രതീതോ നൃപഃ.
>
> നിത്യം ദ്വീപാന്തരേഭ്യഃ പ്രഹരണപുരുഷൈ-
> രാഹൃതൈസ്തർപ്പയന്നേ-
> വാർത്ഥൈരുത്സാര്യ ദൂരം ക്ഷിതിസുരവരദൗർ-
> ഗ്ഗത്യമുദ്രാപിശാചീം
> യോദ്ധും ന വ്യാധികാരാദരിഭിരധികനിർ-
> വ്യൂഢസർവാഭിസാരൈ-
> സ്സാർദ്ധം സർവത്ര യുദ്ധോത്സവമഹഹ ചിരാ-
> ദന്വഭൂദുന്നതാത്മാ.
>
> സോയം നിശ്ശേഷവിദ്യാനിപുണമതിരുപാ-
> ലിംഗിതോ വീരലക്ഷ്മ്യാ
> മായംകൂടാതെ മാനാംബുധി വിമതഭടൈ-
> ര്യുദ്ധബദ്ധാഭിയോഗൈഃ
> ആവിർവൈരം പടയ്ക്കായ് വൃഷപുരിയിലെഴു-
> ന്നള്ളുമക്കാലമുച്ചൈ-
> രാബദ്ധാഡംബരം മേന്മയൊടൊരു ശിവരാ-
> ത്ര്യുത്സവം പ്രാദുരാസീൽ
>
> വീരാണാം മണിവീരകേരളനൃപൻ ദിവ്യോത്സവേ
> ചെന്നസൗ
> നേരേ ശൂരഭടാവലീകളകളവ്യാലോളിതാശാന്തരം
> ഗൗരീനേത്രചകോരപാർവണശരച്ചന്ദ്രം പ്രണമ്യ പ്രഭും
> വാരാളും വൃഷഭാലയേ സഹൃദയൈരുൾച്ചേർന്നിരുന്നീടിനാ
>
> വാർമെത്തീടുന്ന വിദ്വജ്ജനനിഗദിതകൈ-
> ലാസനാഥപ്രഭാവ-
> ശ്രീമാഹാത്മ്യങ്ങൾ കേട്ടും പ്രകടിതരുചിക-
> ണ്ടും പ്രസന്നാന്തരാത്മാ
> ധീമാനല്പസ്മിതം ചെയ്തഖിലസദസി ചെ-
> ല്ലൂരപൂർണ്ണത്രയീശ-
> ശ്രീമൽകാരുണ്യപാത്രം കവിമഴകിനൊടാ-
> ദിഷ്ടവാൻ പ്രൌഢവാചാ.
>
> വിദ്യാവല്ലഭ, നീലകണ്ഠ, സുകവേ, ചെല്ലൂരനാഥോദയം
> ചിത്രം പണ്ടു കൃതം, പുനശ്ച രചിതം നാരായണീയം
> ത്വയാ;
> അദ്യൈവാരഭതാം ഗിരാ മമ ഭവാൻ
> തെങ്കൈലനാഥോദയ-
> പ്രത്യഗ്രാഖ്യ കലർന്ന ബന്ധുരഗുണം ബന്ധും
> പ്രബന്ധോത്തമം.
>
> ഇത്ഥം നിയുക്തഃ കുരുഭൂമിഭർത്ത്രാ
> ഭദ്രാചലക്ഷേത്രമഹത്വമാന്യം
> ഹൃദ്യം കളോദാരമണിപ്രവാളൈ-
> ശ്ചിത്രസ്ഫുടാർത്ഥം വിദധേ പ്രബന്ധം”

ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വീരകേരളവർമ്മമാഹാരാജാവു തൃശ്ശൂരിൽ ശിവരാത്രിമഹോത്സവത്തിന് എഴുന്നള്ളിയ അവസരത്തിലാണ് നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിയോടു തെങ്കൈലനാഥോദയം ചമ്പു നിർമ്മിക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചതെന്നും അതിനുമുൻപുതന്നെ ആദ്യമായി അദ്ദേഹം ചെല്ലൂരനാഥോദയവും അതിൽപ്പിന്നീടു നാരായണീയവും രചിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തിൽ പെരുഞ്ചെല്ലൂരിലെ (തളിപ്പറമ്പു്, ലക്ഷ്മീഗ്രാമം) ശിവപ്രതിഷ്ഠയും നാരായണീയത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറയിലെ മഹാവിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠയുമാണ് വിഷയം. ഈ രണ്ടു ബിംബപ്രതിഷ്ഠകളെ വർണ്ണിച്ച കാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയാലാണ് കവി ‘ചെല്ലൂരപൂർണ്ണത്രയീശ ശ്രീമൽ കാരുണ്യപാത്രം’ ആയിത്തീർന്നത്. പക്ഷേ അദ്ദേഹം പെരുഞ്ചെല്ലൂർഗ്രാമക്കാരനായുമിരുന്നിരിക്കാം. സ്വദേശത്തുവച്ചു ചെല്ലൂരനാഥോദയവും പിന്നീടു കവി തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ കവിപ്രിയനായ രാമവർമ്മാവിനെ ആശ്രയിച്ചു താമസിക്കുമ്പോൾ നാരായണീയവും രചിച്ചു എന്നു വരാവുന്നതാണല്ലോ. പുനംതന്നെയാണ് നീലകണ്ഠൻ എന്നു ചിലർ അഭ്യൂഹിക്കുന്നതും നിർമ്മൂലമാകുന്നു. അതിനു മേല്പത്തൂർ വർണ്ണിച്ച വീരകേരളനെ ഒരു ശതകാധികം വർഷം പുറകോട്ടുകൊണ്ടുപോകേണ്ടിവരുമെന്നു മാത്രമല്ല, സാമൂതിരിയോടു പടയ്ക്കു പോയ കൊച്ചിരാജാവിനെ സാമൂതിരിയെ ആശ്രയിച്ചിരുന്ന പുനം അനുഗമിച്ചു എന്നു സ്ഥാപിക്കേണ്ടിയും വരും.

മഴമംഗലവും നീലകണ്ഠനും സമകാലികന്മാരായിരുന്നു. മഴമംഗലത്തെക്കാൾ നീലകണ്ഠനു വയസ്സു കുറേ കുറഞ്ഞിരുന്നിരിക്കാം. മഴമംഗലഭാണത്തിലെ “കേളീകോപകലാസു തന്വതി നതിം ചന്ദ്രാർദ്ധചൂഡാമണൗ” എന്ന നാന്ദിശ്ലോകത്തിന്റെ അനുരണനം തെങ്കൈലനാഥോദയത്തിൽ “ദേവി, ത്രൈലോക്യരക്ഷാകലിതവൃഷപുരാവാസലീലായിതേ” എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കേൾക്കാവുന്നതാണ്. ഈ മൂന്നു കൃതികളും കൂടാതെ വേറേയും ചില പ്രബന്ധങ്ങൾ നീലകണ്ഠൻ നിർമ്മിച്ചിരിക്കാം. അവ ഏതെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. “പപ്രഥേ തൽ പൃഥിവ്യാം” എന്നൊരു കവിമുദ്ര നാരായണീയത്തിലും തെങ്കൈലനാഥോദയത്തിലും കാണുന്നു. “തൽ ക്ഷേത്രം...പപ്രഥേ” എന്ന് അതിന്റെ ഒരു രൂപാന്തരം ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തിലുമുണ്ട്. അതു കലിസംഖ്യാവാചിയല്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നാരായണീയവും തെങ്കൈലനാഥോദയവും കവി എഴുതിത്തീർത്തത് ഒരേ ദിവസം—അതായത് 774 മേടം 7-ആംനു-യാണെന്നു വരണം; അതിന് ഒരുവിധത്തിലും ഉപപത്തിയില്ലല്ലോ.

12 ചെല്ലൂരനാഥോദയം, ഇതിവൃത്തം

ശ്രീപരമേശ്വരൻ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരവസരത്തിൽ ദേവന്മാർ അവിടുത്തെ സന്നിധാനത്തെ പ്രാപിച്ചു വിശ്വകർമ്മാവിനാൽ ആദിത്യകലകളെക്കൊണ്ടു നിർമ്മിതങ്ങളായ മൂന്നു ശൈവബിംബങ്ങൾ ഭൂമിയിലുണ്ടെന്നും അവയുടെ തേജസ്സുകൊണ്ടു ലോകം ദഹിക്കുന്നു എന്നും അവയെ അവിടുന്നുതന്നെ സ്വീകരിക്കണമെന്നും അറിയിച്ചു. കരുണാശാലിയായ ഭഗവാൻ അവർക്ക് അഭീഷ്ടം നല്കി ആ മൂന്നു ബിംബങ്ങളേയും പാർവതീദേവിക്കു നിത്യപൂജയ്ക്കായി ദാനംചെയ്തു. പിന്നീട് അവയിൽ ഒന്നു മാന്ധാതാവിനും മറ്റൊന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ മുചുകുന്ദനും ദേവിയുടെ സമ്മതംവാങ്ങി കൊടുക്കുകയും അവയെ അവർ തളിപ്പറമ്പത്തുവെച്ച് ആരാധിച്ചുപോരികയുംചെയ്തു. കാലാന്തരത്തിൽ ആ ബിംബങ്ങൾ ഭൂഗർഭത്തിൽ അന്തർഹിതങ്ങളായിപ്പോയി. അങ്ങനെയിരിക്കെ ശിവൻ ഒരിക്കൽ തന്റെ പാരിഷദമുഖ്യനായ കുംഭോദരനെ ഭൂമിയിലെ സ്ഥിതിഗതികൾ അറിഞ്ഞുവരുവാൻ നിയോഗിക്കുകയും ആ ഭക്തൻ തിരിയെച്ചെന്നു പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ഗ്രാമത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം വർണ്ണിച്ചു കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഭഗവാന് ആ സ്ഥലം തന്റെ നിത്യസാന്നിദ്ധ്യത്താൽ അലംകൃതമാക്കണമെന്നു തോന്നി. ആ ഘട്ടത്തിൽ ശതസോമൻ എന്ന കേരളരാജാവ് അഗസ്ത്യമഹർഷിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു കൈലാസത്തിൽ ച്ചെന്ന് കലികല്മഷം ഭൂമിയിൽനിന്നു നീങ്ങണമെന്നുള്ള അഭിസന്ധിയോടുകൂടി ശ്രീപരമേശ്വരനെ ഭജിക്കുകയും ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ നീരാട്ടിനെഴുന്നള്ളിയിരുന്ന ദേവിയുടെ അനുമതികൂടാതെ മൂന്നാമത്തെ ശൈവബിംബം അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരിയെ വന്നപ്പോൾ ദേവി അത്യന്തം കുപിതയായി ഭർത്താവിനെ ശപിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയെങ്കിലും ശതസോമന്റെ സ്തോത്രങ്ങൾ കേട്ടു ശാന്തയായി. തദനന്തരം ദേവിയുടെ അനുമതികൂടി നേടികൃതകൃത്യനായ രാജാവു പെരുഞ്ചെല്ലൂരിൽ ആ ബിംബം പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും അതിന് ഉചിതമായ ഒരു മഹാക്ഷേത്രം പണിയിക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടെ സ്ത്രീകൾക്കു പ്രവേശമില്ലാത്തതിനാൽ കാഞ്ഞിരങ്ങാട്ടുകൂടി അദ്ദേഹം മറ്റൊരു ശൈവബിംബം പ്രതിഷ്ഠാപനംചെയ്തു. ശതസോമൻ കോലത്തുനാട്ടിലെ ഒരു രാജാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ച പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ക്ഷേത്രത്തിനു തദനുരോധേന സോമേശ്വരം എന്നുകൂടി പേർ പറഞ്ഞു വരുന്നു.

നാരായണീയം, ഇതിവൃത്തം

നാരായണീയത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ആദ്യഭാഗം ഭാഗവതാന്തർഗ്ഗതമായ സന്താന ഗോപാലം കഥയും അതിനുശേഷമുള്ളതു തൃപ്പൂണിത്തുറ ക്ഷേത്ര മാഹാത്മ്യവുമാകുന്നു. നരനാരായണന്മാരായ അർജ്ജുനനും ശ്രീകൃഷ്ണനും മഹാവിഷ്ണുവിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണന്റെ പത്തു കുമാരന്മാരേയും സ്വീകരിച്ച അവസരത്തിൽ തന്റെ ഒരു ബിംബം കലിബാധ തീരുന്നതിനുവേണ്ടി ഭൂമിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്നു ഭഗവാൻ അവരോട് അരുളിച്ചെയ്തു. ദ്വാരകയിൽ തിരിച്ചെത്തിയതിനുശേഷം അതിനു യോഗ്യമായ സ്ഥലമേതെന്നന്വേഷിക്കുവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ അനുചരനായ സുദക്ഷിണനോട് ആജ്ഞാപിച്ചു. ആ ഭക്തൻ എങ്ങും സഞ്ചരിച്ചു തൃപ്പൂണിത്തുറ (രവിഗ്രാമം) ആണ് ആ അനുഗ്രഹത്തിന് അർഹത്തമം എന്നു വിജ്ഞാപനം ചെയ്തു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഉടൻ തന്നെ അവിടെ അനന്താസനവിഗ്രഹം പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിന് അർജ്ജുനനോടു നിർദ്ദേശിക്കുകയും അർജ്ജുനൻ ആ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

തെങ്കൈലനാഥോദയം, ഇതിവൃത്തം

ശ്രീപരശുരാമൻ താൻ ക്ഷത്രിയരാജാക്കന്മാരിൽനിന്നു വെട്ടിപ്പിടിച്ചടക്കിയ ഭൂമി മുഴുവൻ കാശ്യപമഹർഷിക്കായി ദാനംചെയ്തതിന്റെ ശേഷം മഹേന്ദ്രപർവതത്തിൽ തപസ്സു ചെയ്യുമ്പോൾ അവിടെ ചില ബ്രാഹ്മണർ ചെന്നു തങ്ങൾക്കു വിഹിതങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിന്നു സമ്പത്സമൃദ്ധമായ ഒരു ദേശം ലഭിക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിച്ചു. അതു സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആ മഹാത്മാവു് വരുണനെ പ്രത്യക്ഷീകരിച്ചു തന്റെ യജ്ഞായുധമായ ശൂർപ്പം സമുദ്രത്തിലേക്കെറിഞ്ഞു. അത് എവിടെച്ചെന്നു വീണുവോ അതുവരെയുള്ള സ്ഥലം നാടാക്കി, അതിനു കൊങ്കണമെന്നു പേർ നൽകി. ആ നാട് അവർക്കായി ദാനം ചെയ്കയും അതിന്റെ പരിപാലനത്തിനു കേരളൻ എന്നൊരു രാജാവിനെ നിയമിക്കയും ചെയ്തു. തദനന്തരം പരശുരാമൻ ശ്രീപരമേശ്വരനെ സേവിക്കുവാൻ കൈലാസത്തിലേയ്ക്കു പോകുകയും അവിടെവെച്ചു താൻ പുത്തനായി വീണ്ടെടുത്ത ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഭഗവാൻ പാർവതീസമേതനായി എഴുന്നള്ളി നിത്യ സന്നിധാനം ചെയ്യണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു. ദേവിയുടെ നിർബ്ബന്ധംമൂലം ആ പ്രാർത്ഥന സഫലീഭവിപ്പിക്കുവാൻ ഭഗവാൻ സപരിവാരം പുറപ്പെട്ടു. കൊങ്കണഭൂമിയിൽ ഒരു ഭാഗത്തു വന്നപ്പോൾ നന്ദികേശ്വരൻ അവിടെ “സംവാസകൗതുഹലി”യായിനിന്നു. ആ സ്ഥലത്ത് അഭൗമമായ ഒരു തേജസ്സും കാണാറായി. അപ്പോൾ ശ്രീപരമേശ്വരൻ അതു തന്റെ വാസസ്ഥാനമാക്കുവാനുറച്ചു; മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യവും അവിടെ ഭഗവാന്റെ ആഗ്രഹമനുസരിച്ച് ഉണ്ടായി. കേരളരാജാവ് ആ സ്ഥലത്തു ശിവൻ, വിഷ്ണു, ശങ്കരനാരായണൻ, ഗണപതി, പാർവതി എന്നീ പഞ്ചദേവതകളുടെ അധിവാസത്തിനായി ഒരു മഹാക്ഷേത്രം പണികഴിപ്പിച്ചു. അതാണ് തൃശ്ശൂർ വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രം. തൃശ്ശൂരിനു വൃഷപുരമെന്നും, ഭദ്രാചലമെന്നും മറ്റും പല സംജ്ഞകൾ സംസ്കൃതത്തിലുണ്ട്.

നീലകണ്ഠന്റെ കവിത

നീലകണ്ഠകവിയുടെ വാങ്മയങ്ങൾക്കു പ്രശംസാവഹമായ ഓജസ്സും പ്രൗഢിയുമുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഒരു തികഞ്ഞ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്നു. മൂന്നു ചമ്പുക്കളിലുംവെച്ച് എനിയ്ക്കു പ്രഥമസ്ഥാനത്തിന് അർഹമായി തോന്നിയിട്ടുള്ളതു നാരായണീയമാകുന്നു: മറ്റുള്ള രണ്ടും ഏകദേശം തുല്യങ്ങളാണ്.

കവിതാരീതി

കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ അഞ്ചു പദ്യങ്ങളും രണ്ടു ഗദ്യങ്ങളിൽനിന്നു ചില പങ്ക്തികളും ഉദ്ധരിക്കാം.

1 ശിവൻ:

“കാണപ്പെട്ടു സമക്ഷം തദനു തെളിവെഴും
    തേജസസ്തസ്യ മധ്യേ
ചേണെത്തും കാളഭോഗീശ്വരകലിതജടാ-
    നദ്ധമുഗ്ദ്ധേന്ദുരേഖം
ദീനത്രാണൈകദീക്ഷം മനസി കിമപി കൊ-
    ള്ളാഞ്ഞു തള്ളിക്കടക്കൺ-
കോണിൽപ്പാടേ പകർന്നീടിന ഘനകരുണം
    പാർവതീഭാഗധേയം.” (ചെല്ലൂരനാഥോദയം)

2 ശിശുവിനെപ്പാലിക്കുവാനുള്ള അർജ്ജുനന്റെ സജ്ജത:

ദൃഷ്ട്വാ സമ്പൂർണ്ണഗർഭാം ദ്വിജവരഗൃഹിണീം
    ഗാണ്ഡിവം ചാപമഗ്രേ
പൃഷ്ഠാഭോഗം കുലച്ചപ്പരമശിവമനു-
    സ്മൃത്യ മുഗ്ദ്ധേന്ദുചൂഡം
തുഷ്ട്യാ ദിവ്യാസ്ത്രസംയോജിതശരനികരൈ-
    സ്സൂതികാപഞ്ജരം തീ-
ർത്തെട്ടാശാദത്തദൃഷ്ടിശ്ശിതവിശിഖധര-
    സ്തത്ര തസ്ഥൗ കിരീടീ.” (നാരായണീയം)

3 വിഷ്ണുവിന്റെ അരുളപ്പാട്:

“ത്രിഭുവനപെരുമാൾതന്നാനനാംഭോജമധ്യാ-
ദുദിതരുചി പുറപ്പെട്ടൂഢമാധുര്യസാരാ
അതുപൊഴുതരുളപ്പാടെന്നു പേരായ പുത്തൻ-
മധുഝരി പെരുമാറീ കൃഷ്ണയോഃ കർണ്ണരന്ധ്രേ.”
(നാരായണീയം)

4 ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ രൂപം:

“ഈടേറും പീതപട്ടാംബരകലിതമണീ-
    മേഖലം രുമണം പെ-
യ്ത്താടീടും വൈജയന്തീലളിതവിപുലദോ-
    രന്തരം ബന്ധുരാംഗം.
പാടേ തോൾമേലടിഞ്ഞീടിന മകരമഹാ-
    കുണ്ഡലം, കൺകുളർക്കെ
പ്രൗഢാഭോഗം ജനൗഘാ ദദൃശുരഭിനവം
    കംസഹന്താരമാരാൽ.” (നാരായണീയം)

5 കൊച്ചി:

“കല്യാണശ്രീ തഴയ്ക്കും ഭുജബലദമിത-
    പ്രൗഢവൈരാകരാണാ-
മുല്ലോലഭ്രൂ നടീനാടിതധരണിപരി-
    ത്രാണനൃത്താന്തരാണാം,
ചൊല്ലേറും കീർത്തിപാളീകബളിതജഗതാം
    കൊച്ചിയെന്നുണ്ടു ഭൂമൗ
വെല്ലുന്നൂ കാപി മേളം പെരിയ കുലപുരീ
    മാടധാത്രീശ്വരാണാം.” (തെങ്കൈലനാഥോദയം)

ഗദ്യം, ക്രുദ്ധയായ പാർവതീദേവി!

“സസംരംഭനിർവർത്തിതസ്നാനവേലാവിധൗ, നാലുമൂന്നിങ്ങു ശേഷിച്ചു പാടേ കിടക്കും പുരാണപ്രസൂനാഞ്ചിതം ചാലമെത്തുന്ന നൈസർഗ്ഗികോദഗ്രസൗരഭ്യലുബ്ധദ്വിരേഫാളിസാന്ദ്രം തുലോമാകെനോക്കീടിലാഹന്ത! പിൻകാലിലേറ്റം കടന്നോരു നീളം കലർന്നന്തരാ വാരിബിന്ദുക്കളിറ്റിറ്റുവീഴും മലർക്കുന്തൽ മെല്ലെപ്പുറംകൈത്തലേ ചേർത്തുകൊണ്ടും, പയഃശ്രേണികാസാന്ദ്രമെപ്പേരുമൊന്നിച്ചു ഫാലാന്തരേ പറ്റിമിന്നുന്ന നീലാളകച്ചാർത്തുകൊണ്ടും, വിലാസേന മൂന്നൊന്നുശേഷിച്ചു കാണപ്പെടും മുഗ്ദ്ധകസ്തൂരികാചിത്രകം കൊണ്ടുമത്യന്തചേതോഹരാ, ചെറ്റു കോടിക്കുലഞ്ഞോരു ചില്ലിക്കൊടിത്തെല്ലമസ്യാഃ കലങ്ങിച്ചുവക്കും കടക്കൺകലാഭംഗിയും, പാട്ടുപാടേ വിറയ്ക്കുന്ന ബിംബാധരേ ഭാവമന്യാദൃശം പൂണ്ടു പാകീടുമപ്പുഞ്ചിരിപ്പൈതലും, ചേർന്നു ബാലാതപശ്രീ നിഴൽക്കൊണ്ട പൊന്നിൻപയോജം കണക്കെക്കൊടുംകോപരാഗോദയപ്രൗഢി മെത്തുന്ന വക്ത്രാരവിന്ദശ്രിയാ ലോഭനീയാ തുലോം” ഇത്യാദി. (ചെല്ലൂരനാഥോദയം)

തെങ്കൈലനാഥോദയത്തിൽ അത്യന്തം ചമൽകാരപൂർണ്ണവും കവിയുടെ ദേശാഭിമാനത്തിനു പ്രത്യക്ഷനിർദർശനവുമായി കേരളവർണ്ണനാത്മകമായ ഒരു ഗദ്യമുണ്ട്. അതിൽ പേരാറ് (ഭാരതപ്പുഴ) ചൂർണ്ണി (പെരിയാറ്) ഫല്ലു (മൂവാറ്റുപുഴയാറ്) എന്നീ മൂന്നു പുഴകളേയും, തിരുവില്വാമല, വർക്കല, തിരുനെല്ലി എന്നീ മൂന്നു മഹാക്ഷേത്രങ്ങളേയും പറ്റിയുള്ള പ്രശസ്തി കാണുന്നു. അടിയിൽ പകർത്തുന്ന വരികൾ ആ ഗദ്യത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ളവയാണ്.

“സമധീതാഗമശാസ്ത്രവിമർശക്രമപൂതാത്മഭിരഞ്ചിതപഞ്ചമഖാദിക്രിയചെയ്തവിരതസഞ്ചിതസുചരിതരാശിഭിരതുല ബ്രഹ്മഹോമഹനീയൈരവനിസുരേന്ദ്രൈരഭിപൂരിതമായ്, ചാരുതപൂണ്ട ചതുഷ്ഷഷ്ടിമഹാഗ്രാമവിഭൂതിസമഗ്രിമകൊണ്ടും പെരികപ്പെരിക വിചിത്രാഭോഗം, ധർമ്മങ്ങൾക്കൊരു മൂലസ്ഥാനം പാവനതായാ ജീവനസാധനമാചാരാണാമഭ്യാസഗൃഹം ഭവസാദത്തിന്നവസാനസ്ഥലി നിർമ്മലതായാ നർമ്മനികേതം മര്യാദയ്ക്കൊരു വര്യാധാരം, കിം ബഹുവചസാ, ഭാഗ്യം കോലിന തൽഗുണവൈഭവമോർക്കുംതോറും വാക്യവിദൂരം.”

ഇത്തരത്തിലാണ് നീലകണ്ഠകവിയുടെ ഹൃദ്യവും കളോദാരവും ചിത്രസ്ഫുടാർത്ഥവുമായ മണിപ്രവാളകവിതയുടെ ശൈലി.

13 മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

കൊല്ലം ഏഴുമെട്ടും ശതകങ്ങളിലാണ് വിശിഷ്ടങ്ങളായ മണിപ്രവാള ചമ്പുക്കളുടെയെല്ലാം ആവിർഭാവമെന്നും അപൂർവ്വം ചില ചമ്പുക്കൾ ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലും വിരചിതങ്ങളാണെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണെന്നും ഞാൻ മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവയിൽ പല പ്രബന്ധങ്ങൾ നശിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. ബാക്കിയുള്ളവയിൽ ഏതാനും ചിലതു സൂര്യപ്രകാശം കാണാതെ ഇന്നും ഇരുട്ടറകളിൽ ശ്വാസംമുട്ടി കണ്ഠഗതപ്രാണങ്ങളായി കിടക്കുന്നുണ്ടാവാം. ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ള ആ കാലഘട്ടത്തിലേ ഇതരപ്രബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവനയ്ക്കു് ഈ അധ്യായം വിനിയോഗിക്കുന്നതു സമുചിതമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

അക്കാലത്തെ മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കൾ: (1) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം, (2) പ്രഹ്ലാദചരിതം, (3) വിഷ്ണുമായാചരിതം, (4) കൃഷ്ണാവതാരം, (5) പൂതനാമോക്ഷം, (6) കാളിയമർദ്ദനം, (7) രാസക്രീഡ, (8) കംസവധം, (9) സ്യമന്തകം, (10) കുചേലവൃത്തം, (11) രാമാർജ്ജുനീയം, (12) ശ്രീമതീസ്വയംവരം, (13) ശര്യാതിചരിതം എന്നീ വൈഷ്ണവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളും, (14) ദക്ഷയാഗം, (15) ത്രിപുരദഹനം, (16) ഗൗരീചരിതം എന്നീ ശൈവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളും, (17) സഭാപ്രവേശം, (18) കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നീ ഭാരതാന്തർഗ്ഗതങ്ങളുമായ ചമ്പുക്കൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ കംസവധം, രാമാർജ്ജുനീയം, ദക്ഷയാഗം, ത്രിപുരദഹനം, ഗൗരീചരിതം, കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നീ ആറു ചമ്പുക്കൾ മാത്രമേ നമ്മുടെ പ്രത്യേകശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിക്കേണ്ടതുള്ളു. കാളിയമർദ്ദനവും സ്യമന്തകവും അത്യന്തം ഹ്രസ്വങ്ങളാണെങ്കിലും അവയിലും കാവ്യഗുണം കളിയാടുന്നു. ഫലിതധോരണികൊണ്ടു ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിനും ചമ്പുക്കളുടെ ഇടയിൽ സാമാന്യം ഗണനീയമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ട്. പ്രസ്തുത കൃതികളുടെ പ്രണേതാക്കന്മാരെപ്പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല.

കംസവധം

ഒന്നാംകിടയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു കംസവധം. കഥ അരിഷ്ടവധംമുതൽക്കു് ആരംഭിക്കുകയും ഉഗ്രസേനന്റെ രാജ്യാഭിഷേകത്തോടുകൂടി അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കവിത ആദ്യന്തം സരസവും ഫലിതമയവുമാണ്. കംസവധത്തിൽനിന്നു നാരായണീയത്തിൽ ചില പദ്യങ്ങൾ പകർന്നിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നതിനാൽ രണ്ടും നീലകണ്ഠകൃതമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ തോന്നുന്നു. രണ്ടു പദ്യങ്ങളും ഒരു ദണ്ഡകവും ഉദ്ധരിച്ചു കവിതാശൈലി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

“വ്യാജാപേതം തദാനീം മധുരിപുദലിതേ-
ഷ്വാസഘോഷം നിനച്ചാ-
ലീശാ ശൗരേ, ജയശ്രീനവനവവരണാ-
രംഭപുണ്യാഹവായ്പോ?
പോർചേരും വൈരിഭൂപാലകവിറയൽ വിറ-
യ്ക്കുന്ന നിർഘാതമോ കേൾ?
ഭോജേന്ദ്രസ്വർഗ്ഗയാത്രയ്ക്കുരപെരിയ പുറ-
പ്പാടുകൊട്ടോ? ന ജാനേ.”

കംസസൽഗതി:

“സോയം ധന്യാഗ്രയായീ കമലനയനരൂ-
പാമൃതം ലോചനാഭ്യാം
പായം പായം തദാനീം നിരുപമപരമാ-
നന്ദശുദ്ധാന്തരാത്മാ
ജീവാപായം പ്രപന്നസ്ത്രിഭുവനപെരുമാൾ-
തന്നൊടൈക്യം ഗതോഭൂൽ
ഭൂയാനോഘസ്സ്രവന്ത്യാ നലമുടയ പയോ-
രാശിയോടെന്നപോലെ.”

ദണ്ഡകം, അക്രൂരൻ ബാലകൃഷ്ണനെ കാണുന്നതു്:

“വാരാർന്ന കേശഭരനീരാജിപിഞ്ഛരമണി-
ഗോരോചനാതിലകകാന്തം
വനവിഹൃതിതാന്തം-ഖലജനകൃതാന്തം-
വലിതഖുരപത്മനികരമണിനടുവിൽ വിലസുമൊരു
വലമഥനമണിമിവ മഹാന്തം; (1)

കാളാഞ്ജനാഞ്ചിതവിശാലാക്ഷിപക്ഷ്മഭുവി
നീളപ്പിരണ്ട പൊടിധൂളം
കലിതഘനഹേളം-കവിളിണയിൽ മേളം-
കലരുമണികുഴലിണയുമഴകുടയ തിരുമുഖവു-
മുടൽവടിവുമസിതഘനകാളം; (2)

മംഗല്യതോളിൽ മണിശൃംഗം കരാഗ്രഭുവി
ചെങ്കോലുമാർന്ന നവകാമം,
മഹിതവനദാമം-തിരുവുരസി കാമം-
മഹിമയൊടു തടവി നവപൊടിനിരയുമരുണതര-
വെയിലൊളിയുമധികമഭിരാമം; (3)

താലാങ്കനോടുമനുകൂലാശയേന സഹ
ബാലൈർവ്വ്രജാങ്കണവിഭാഗേ
ധരണിഹരിലോകേ-കൃതവസതിമാകെ-
പ്പുകഴ്ത്തിനു സുകൃതമിതു സകലപതിമതിലളിത-
പശുപതനുമവിടെ വില്വലോകേ.” (4)

ഫലിതം

കംസന്റെ കുചേഷ്ടിതത്തെപ്പറ്റി അക്രൂരൻ ഭഗവാനോടു പറയുന്നതു “സംസാരീ കംസനിപ്പോൾ മരുമകനു ഭവാനെത്രയും പ്രീതിശാലീ കംസാരിപ്പേർതരുമ്മാറകമലരിലുറനെന്നു നൂനം” എന്നാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണനും ചാണൂരനും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണം നർമ്മോക്തിമധുരമായിരിക്കുന്നു. അവിടെ ശ്രീമൽഭാഗവതത്തിന്റെ അനുകരണം അല്പമുണ്ടെങ്കിലും അതു കവിയുടെ മനോധർമ്മലഹരിയിൽ നിമഗ്നമായിപ്പോകുന്നു. താൻ ബാലനാണെന്നു ശ്രീകൃഷ്ണൻ പറയുമ്പോൾ “നീയല്ലേ കുവലയാപീഡത്തെ കൊന്നതു്?” എന്നു ചാണൂരൻ ചോദിക്കുന്നു. അതിനു ഭഗവാൻ

“എന്നേ വൈഷമ്യമേ, ഞാൻ ഭയതരളനണ-
ഞ്ഞല്ല, തൊട്ടല്ലെടോ, തൻ
ദുർന്ന്യായംകൊണ്ടുതന്നേ ഗജപതി മൃതനായ്
വീണിതമ്മാവനാണാ;
എന്നാലീ ഞങ്ങളോടീയെളിയവരോടു മി-
ഥ്യാപരാധം ബലാൽച്ചേ-
ർത്തിന്നീവണ്ണം തുടങ്ങുന്നടവിനു മതിയേ
ദൈവമേ സാക്ഷിയുള്ളു.”

എന്നു നിന്ദാഗർഭമായി മറുപടി നല്കുന്നു. അതുകേട്ടു ചാണൂരൻ പിന്നെയും “രജകനെയും കൊന്നു പള്ളിവില്ലും മുറിച്ചിട്ടു്” “ഈ ഭോഷാ, ഞങ്ങളോടെന്തിനൊരനുനയവും സാന്ത്വവും ഭ്രാന്തനോ നീ?” എന്നു ഗർജ്ജിക്കുന്നു. അതിനു ഭഗവാൻ മുൻപിലത്തെപ്പോലെതന്നെ

“കഷ്ടം ബാലസ്വഭാവേ പെരുകിന കുതുകം-
കൊണ്ടു കോദണ്ഡദണ്ഡം
പട്ടാങ്ങത്രേ വലിച്ചേ, നതിനു കിമപി കേ-
ടും ബലാൽ വന്നുപോയി
ചട്ടറ്റീടുന്ന യുഷ്മാൻ പുനരവിടെ നിന-
ച്ചൂതുമില്ലൻപിലെന്നാൽ-
പ്പെട്ടെന്നുണ്ടായ കാര്യത്തിനു പരുഷമുട-
ക്കാ, യുക്കക്കം പ്രധാനം.”

എന്നു പറയുന്നു. ഉടനേ “ചെറുതുമദമകക്കാമ്പിൽമൂടിപ്പറഞ്ഞോരാഗൂഢാക്ഷേപമിശ്രം വചനമിതധികം നന്നെടോ നന്ദസൂനോ” എന്നു് ഉപക്രമിച്ചുകൊണ്ടു് ആ മല്ലപ്രമാണി “വേഗാലിന്നിന്നെ മുഷ്ടിപ്രഹൃതിഭിരധുനാ കൊന്നു വൈവസ്വതീയേ ഗേഹേ യാത്രാക്കിയേ വിക്രമമിളകിന ചാണൂരനോ ചെറ്റടങ്ങൂ” എന്നു വീണ്ടും അട്ടഹസിക്കുന്നു. ഭഗവാനാകട്ടെ പിന്നേയും തന്റെ ഫലിതശൈലി വിടാതെ

“ഞാനോ സംപ്രതി കാലനങ്ങതിഥിയായ്‌ നീയോ
ഭവിക്കുന്നതെ-
ന്നീ നമ്മിൽപ്പറയേണ്ടതില്ലതറിവോർ
മാലോകരാലോകനേ
ചാണൂരാ, മദമാർന്നു ലോകവിപദം
ചെയ്യുന്നവർക്കൊക്കെയും
താനേ പോന്നവരും വിനാശമചിരാലെന്നുള്ളതോർത്തീടു
നീ”

എന്നു് ഉദീരണംചെയ്തു് ആ കോപിഷ്ഠന്റെ ക്രോധാഗ്നിയെ ഊതിക്കത്തിക്കുന്നു.

രാമാർജ്ജുനീയം

വിവിധങ്ങളായ കാവ്യഗുണങ്ങളാൽ വിരാജിതവും സാമാന്യം ദീർഘവുമായ ഒരു ചമ്പുവാണ് രാമാർജ്ജുനീയം. ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തെ അനുകരിച്ചു ശ്രീ പരശുരാമന്റെ ജനനംമുതൽക്കുള്ള സംഭവങ്ങളെ കവി സ്പർശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനൻ നായാട്ടു കഴിഞ്ഞു് ഒരതിഥിയുടെ നിലയിൽ ജമദഗ്നിമഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതു മുതൽക്കുള്ള കഥയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യേകമായ പ്രതിപാദനത്തിനു വിഷയീഭവിക്കുന്നതു്. ഭാർഗ്ഗവനും കാർത്തവീര്യനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം വളരെ വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒടുവിൽ “വീരവധത്തിൻ പ്രായശ്ചിത്തൈ്യ സ്വയമേവാത്ഭുത ഹയമേധം ചെയ്താചാര്യായ ധരിത്രിയെ മുഴുവൻ വാരിധിവസനാം കാശ്യപമുനയേ ദക്ഷിണ നല്കിത്തസ്യ നിയോഗാൽ മഹതി മഹേന്ദ്രേ പുക്കു ഗിരീന്ദ്രേ വിശ്വോത്തീർണ്ണമഹാത്ഭുതചരിതോ നിഷ്കളവിമലബ്രഹ്മോപാസന കൈക്കൊണ്ടനുദിനമഴകിലിരുന്നു” എന്നു് ഇതിവൃത്തം സമാപിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത കൃതി എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ സംജാതമായെന്നു് ഊഹിക്കാം. പരോപജീവിത്വമില്ലെന്നൊരു മെച്ചം അതിനുള്ളതു വിശിഷ്യ വ്യക്തമാകുന്നു. നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ ചേർക്കാം.

സുരഭിയുടെ വ്യോമയാനം:

ക്രോധാദുൽകൃത്യ പാശാൻ മുഖരഖരഖുരോ-
ത്തുംഗശൃംഗാഗ്രഘാതൈ-
ര്യോധാൻ വിദ്രാവയന്തീ ഝടിതി പരിവൃതാൻ
ഘോരഹമ്പാനിനാദാ,
നാസാഗ്രന്യസ്തഹസ്താംഗുലിഷു സകലലോ-
കേഷു പശ്യത്സു വിശ്വ-
വ്രാതക്ഷോഭം വളർത്തുജ്ജ്വലവിപുലവപുർ-
വ്യോമവീഥീം പ്രപേദേ.”

കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനന്റെ വിചാരം:

“ഉന്നിച്ചോളം മഹാവിസ്മയമിതു, സമരേ
കൊന്നൊടുക്കീതൊരുത്തൻ-
തന്നേ സൂതദ്വിതീയോ ബലഭരസഹിതാൻ
ക്ഷത്രസംഘാനസംഖ്യാൻ;
മന്യേ മന്നിങ്കലക്കേവലമുനിസുതന-
ല്ലേഷ ദുർദ്ധർഷധാമാ
ധന്വീ; സാമാന്യരത്നത്തിനു കിമപി വരാ
കൗസ്തുഭത്തിൻ പ്രഭാവം.”

“മന്നിൽച്ചൊല്ലാർന്നുലാവും മുനിവരനിധനം-
കൊണ്ടു ദുഷ്കീർത്തി മുൻപേ-
തന്നേ വാമേന ധാത്രാ ജഗതി നിയതമാ-
കല്പമാകല്പിതാ മേ;
ഇന്നിപ്പോൾ ചെന്നു സൈന്യൈസ്സഹ വിമതമമും
നിഗ്രഹിച്ചാലുമെന്നും
നന്നാവാൻ വേല; കിട്ടും വസതി കൊടിയ പാ-
പേ ചിരാദന്ധകൂപേ.”

കാർത്തവീര്യന്റെ യുദ്ധാരംഭം:

“വില്ലിൻകൂട്ടം കുലച്ചാൻ, പവഴിനിര തൊടു-
ത്താൻ, കൃപാണാനെറിഞ്ഞാ-
നല്ലാസംപൂണ്ടു ചിത്രപ്പരിചകളുമിള-
ക്കീടിനാനെന്നു വേണ്ടാ,
കല്യാഭോഗം കരേറിക്കനകമണിരഥേ
സിംഹനാദാതിഭീമൈ-
രുല്ലോലജ്യാനിനാദൈരഖിലമിടകലു-
ക്കീടിനാൻ ദിഗ്വിഭാഗം.”

ദക്ഷയാഗം

ഒരു നല്ല ചമ്പുവായ ദക്ഷയാഗവും എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ വിരചിതമാണെന്നു ഭാഷാരീതികൊണ്ടു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. സതീദേവിയുടെ അഗ്നിപ്രവേശവും തദനന്തരം വീരഭദ്രന്റെ ദക്ഷനിധനവും കഴിഞ്ഞതിനുമേൽ ദേവന്മാർ ശ്രീപരമേശ്വരനെ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽച്ചെന്നു കാണുന്ന ഘട്ടം കവി ഒരു വിശിഷ്ടമായ സംസ്കൃത ഗദ്യംകൊണ്ടു് ഉപനിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. കവിതയുടെ രീതി മനസ്സിലാക്കുവാൻ നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകാണിക്കാം,

കഥോപക്രമം:

“ശ്രീകൈലാസാദ്രിശൃംഗേ കനകമയമഹാ-
മന്ദിരേ രുമരന്തും
രുകീടും കല്പവാടീബഹളപരിമളാ-
മോദിതാശാന്തരാളേ
നീൾകണ്ണാൾമൗലി ദക്ഷാത്മജയെ മടിയിലാ-
മ്മാറു ചേർത്തങ്ങൊരുന്നാ-
ളേകാന്തേ വാണിരുന്നു പുരരിപുഭഗവാൻ
പൂർണ്ണകാരുണ്യധാമാ.”

ദക്ഷന്റെ ശിവഭർത്സനം:

“ഇപ്പാർമേൽ നിന്ദ്യകർമ്മാ വരസഭയിലിവൻ
ധിക്കരിച്ചോരു കോപ്പി-
ന്നൾപ്പൂവിൽച്ചെറ്റു ഖേദം ന ഖലു മമ ജഗൽ-
ഖ്യാതമാഹാത്മ്യരാശേഃ;
അപ്പാഴ്ക്കല്ലെന്നു കല്പദ്രുമനവമണിയെ-
ക്കണ്ണു കാണാത മൂഢൻ
ജല്പിച്ചാലില്ല ചേതം പുനരതിനമരേ-
ന്ദ്രാവതം സത്തിനേതും.”

ക്രുദ്ധയായ സതീദേവി ദക്ഷനോടു്:

“ശോകവ്യാലീഢമെന്നാലുടലിതു ഗിരിശ-
ദ്വേഷിണോ നിങ്കൽനിന്ന-
ങ്ങീ കേളുൽപന്നമിന്നേ വിരവിനൊടു വിഹാ-
സ്യാമി ഹാസ്യം തവാഗ്രേ;
മോഹംകൊണ്ടാഹിതസ്യ സ്വയമുദരപുടേ
കുത്സിതാന്നസ്യ പാർത്താ-
ലാകെച്ഛർദ്ദിച്ചൊഴിക്കുന്നതു ശിവശിവ! മു-
ഖ്യപ്രതീകാരമല്ലോ.”

സതിയുടെ മോക്ഷപ്രാപ്തി:

“സ്ഥാനാദുത്ഥായ തസ്മാലധികമിടനിറ-
ഞ്ഞാശു രോദോന്തരാളേ
കാണായീ ചെന്നുചേരുന്നതു നഭസി മഹാ-
ശ്ചര്യതേജഃപ്രവാഹം;
താനേ ഹാഹാനിനാദോ ദിവി ഭുവി ച മഹാൻ
പശ്യതാമാവിരാസീ-
ദ്ദീനാനാം; പാപി ദക്ഷൻ കുടിലമതിരഹോ!
നിർവികാരസ്തദാനീം.”

ത്രിപുരദഹനം

ഒന്നാംകിടയിൽ നിൽക്കുന്നതായി ഭാവുകന്മാർക്ക് അനുഭവപ്പെടുന്ന ഒരു ചമ്പുവാണ് ത്രിപുരദഹനം. ഈ കാവ്യത്തിൽ നീലകണ്ഠകവിയുടെ ഓജസ്സും ഉജ്ജ്വലതയും സമഗ്രമായി കാണുന്നു. താരകാസുരന്റെ പുത്രനായി വിദ്യുന്മാലി, കമലാക്ഷൻ, താരകാക്ഷൻ എന്നിവരെയാണ് പുരാണങ്ങളിൽ ത്രിപുരന്മാർ എന്നു പറയുന്നതു്. ശിവഭക്തന്മാരായ അവരുടെ ഉപദ്രവം ദുസ്സഹമായിത്തീർന്നപ്പോൾ ദേവന്മാരുടെ പ്രാർത്ഥനയ്ക്കു വഴിപ്പെട്ടു മഹാവിഷ്ണു ബുദ്ധമുനിയുടെ വേഷംധരിച്ചു് അവരെ അത്ഭുതകർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടു വശീകരിച്ചു് ആ നൂതന മതത്തിലേക്കു പരിവർത്തനം ചെയ്യിക്കുകയും, ശൈവചിഹ്നങ്ങൾ പരിത്യജിച്ചു ബൗദ്ധമുദ്രകൾ സ്വീകരിച്ച അവരുടെ അവസ്ഥാന്തരം ശ്രീപരമേശ്വരൻ നാരദമഹർഷിയിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചു മൂന്നാം തൃക്കണ്ണുകൊണ്ടു് അവരെ ദഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് പ്രസ്തുത ചമ്പുവിലെ ഇതിവൃത്തം. നാലു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ചില വരികളും ചുവടെ പകർത്തിക്കൊള്ളുന്നു.

ത്രിപുരന്മാരുടെ തപസ്സ്:

“വാടീടായും പ്രബോധപ്രസരമണിവിള-
ക്കിൻപ്രകാശം നിറച്ച-
ങ്ങു ടേ മായാതമസ്സഞ്ചയമറുതിപെടു-
ത്താത്മദൃഷ്ട്യാ തദാനീം
ഗൂഢം കണ്ടാർ നറുംകാഞ്ചനനെറി കവരും
കാന്തിഭൃമ്മ സുഷുമ്നാ-
നാഡീമധ്യത്തിലേതേ പരമശിവമയം
കഞ്ചിദാശ്ചര്യപുഞ്ജം.”

ദേവന്മാർ കണ്ട മഹാവിഷ്ണു:

“മുന്നിൽക്കാണായിതപ്പോളമരപരിഷദാം
തൃക്കടക്കൺവിലാസം-
തന്നെക്കൊണ്ടേ ജഗദ്രക്ഷണകലവി വള-
ർക്കുന്ന മുഖ്യാനുഭാവം
സന്നദ്ധേ ഭോഗിതല്പേ തെളിവിനൊടു സമാ
സീനമാസേവമാനാൻ
മന്ദസ്മിത്യാ സനന്ദാദികളെ നവസുധാ-
സ്യന്ദയാ നന്ദയന്തം, ...
സ്വേച്ഛാശക്ത്യാ ചരസ്ഥാവരഭുവനതലം
പേർത്തു പാലിച്ചൊടുക്കു-
ന്നാശ്ചര്യക്രീഡ കൈക്കൊണ്ടരുളുമൊരു മഹാ-
യോഗമായാനുഭാവം,
ആശ്വാസം മുക്തിഭാജാം, കനിവുകടലിൽ നീ-
ന്തിക്കുളിച്ചാർത്തരക്ഷാ-
താച്ഛീല്യം നിത്യമേന്തും തിരുനയനകലാ-
ലംകൃതം പങ്കജാക്ഷം.”

ശിവന്റെ മൂന്നാം കണ്ണിലെ തീ:

“കല്പാന്തോദ്ദീപ്തവൈശ്വാനരതുലന കലർ-
ന്നാശു രോദോന്തരാളം
കത്തിക്കാളിച്ചു മൂളെന്നതിരഭസമിര-
ച്ചുച്ചകൈരുജ്ജ്വലാത്മാ
കെല്പേറും മുപ്പുരം ചെന്നഴകൊടു പിടിപെ-
ട്ടൊക്കെ ദഗ്ദ്ധ്വാ ത്രിലോകം
ഭസ്മീകർത്തും ജഗൽഘസ്മരമുഖരശിഖഃ
കൃഷ്ണവർത്മാ ദിദീപേ.”

ഗദ്യം, ത്രിപുരസംഹാരോദ്യതനായ ശിവൻ:

“തദനു ജഗത്ത്രയഭീഷണവേഷോ ദൃഢതരകല്പിതപരികരബന്ധസ്തുംഗശതാംഗമലംകുർവാണഃ സജ്ജശരാസനസംഹിതബാണോ ബൃംഹിതരഭസവിശൃംഖലചംക്രമസംഭ്രമകമ്പിതഭുവനകടാഹമിതുടനുടനുതിരും കടുകനൽ ചിതറിന രൂക്ഷതരേക്ഷണപാതവിലോലദലാതകലാപജ്വലിതദിഗന്തസ്തൽക്ഷണ സമുദിതകൗതുകഹർഷം കൗസുമവർഷം ചെയ്തു പുകഴ്ത്തും ദിവ്യജനാനാം ഭവ്യതരോക്തിഃ ശ്രാവം ശ്രാവം, ത്രിപുരാസുരകൃതധിക്കൃതിമുച്ചൈഃ സ്മാരംസ്മാരം, തൽഗതകരുണാം ഹാരംഹാരം, കോപവികാരം കാരം കാരം, ത്രിഭുവനചക്രം മുട്ടെ വിറയ്ക്കും പരിചുവളർന്നെഴുമട്ടഹസധ്വനിദാരുണവദനശ്ചതുരംഗോദ്ധതരസനാകളകളമുച്ഛ്റിതകേതനമുഗ്രനികേതനമുഗ്രമഹാസുരപുരവരമഗ്രേ ലക്ഷീകുർവന്നക്ഷീണാത്മാ നിന്നരുളീ ബത! സംഹൃതിരൂപീ ഝടിതി കപാലീ.”

ഗൗരീചരിതം

ത്രിപുരദഹനത്തിൽനിന്ന് ഒരുപടി കൂടി ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു എന്നു പറയേണ്ട ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു ഗൗരീചരിതം. കവി ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ രചിച്ചതായിരിക്കാം; ഭാഷയുടെ പഴക്കം നോക്കിയാൽ അതിനു മുൻപാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ല. ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിലേ സുംഭനിസുംഭവധമാണ് പ്രധാനമായി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. തെങ്കൈലനാഥോദയകാരനെപ്പോലെ ഗൗരീചരിതകാരനും തന്റെ പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഗുണത്തെ പുകഴ്ത്തുന്നുണ്ട്. “കർണ്ണേന നവ്യാമൃതമാസ്വദിച്ചീടെൻതോഴ! ഗൗരീചരിതാഭിധാനം” എന്നു്, അദ്ദേഹം വയസ്യനോടു പറയുന്നു. പ്രസ്തുതചമ്പുവിനു ചിലർ പറയുന്നതുപോലെ ഗൗരീശങ്കരം എന്നു പേരില്ല. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

ദേവിയും മഹിഷഭടന്മാരും:

“ആഭോഗംപൂണ്ടു സിംഹോപരി പരിലസിതാം
മൗലിരുദ്ധാന്തരിക്ഷാ-
മാപൂർണ്ണാശാന്തരാളാം പ്രബലഭുജസഹ-
സ്രേണ നാനാസ്ത്രഭാജാ
ദേവീം മുല്പാടു കണ്ടുല്ലണരഭസഭരം
ദൈത്യസേനാഭടന്മാ-
രാവൃത്ത്യാ ശാസ്ത്രവഷൈർശ്ശിവശിവ പരിതോ
വിവ്യധുർന്നിർവിശങ്കം.”

ദേവി സുംഭനു് അയയ്ക്കുന്ന സന്ദേശം:

“കുട്ടാക്കാതെ മദാജ്ഞാവചനമിതു മദാ-
ജ്ഞാനരീത്യാ പടയ്ക്കായ്-
ക്കൂട്ടുന്നുതാകിലിന്നേ ഭുവനജനനിത-
ന്നാണ കില്ലില്ല ചൊല്ലാം;
വാട്ടം തട്ടാത ശാസ്ത്രപ്രകരനിഹതരാം
നിങ്ങളെക്കൊണ്ടസംഖ്യാൻ
കൂട്ടത്തോടെ കുരയ്ക്കും കുറുനരിനിവഹാ-
നോണമൂട്ടീടുവൻ ഞാൻ.”

ദേവന്മാരുടെ സ്തുതി:

എപ്രായം തെളിതേനിലമ്മധുരിമാ, പുഷ്പേഷു സൗരഭ്യമ-
ങ്ങെപ്രായം, മൃഗലാഞ്ഛനേ
കുളിർനിലാവെപ്രായമുത്ഭാസതേ,
എപ്രായം ബത! പാലിൽ നെയ്യ്,
മഴകോടപ്രായമുള്ളോന്നുപോ-
ലിപ്പാരെങ്ങുമഹോ! മഹേശ്വരി, ഭവത്തത്ത്വം
ഭവധ്വംസനം.”

14 കല്യാണസൗഗന്ധികം

കല്യാണസൗഗന്ധികം ഭാരതാന്തഃപാതിയായ ഒരു ഇതിവൃത്തത്തെ അധികരിച്ച രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണെങ്കിലും അതു ചതുർദ്ദശകഥാബദ്ധമായ ഭാരതചമ്പുവിലെ ഒരു ഭാഗമാണെന്ന് എനിക്ക് തോന്നുന്നില്ല. ആ കൃതിയുടെ ആവിർഭാവം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലായിരിക്കണം. രണ്ടു പദ്യങ്ങൾമാത്രം ചുവടെ പകർത്തിക്കൊണ്ടു പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു.

ഹനുമാന്റെ വിശ്വരൂപം:

> “വാനോർസിന്ധുതരംഗപാളിയിലെഴും കാറ്റേറ്റു ചിന്നീടുമ-
> ന്നാനാകേസരബാലരോമപടലീനിർദ്ധൂയമാനാംബുദം
> കാണായീ കപിസാർവഭൗമമുടനേ മധ്യാഹ്നകാലത്തെയും
> ഭാനോരുത്കൃഷ്ട കെടുത്ത തീവ്രമഹസാ സന്ദീപിതാശാന്തരം.”

സൗഗന്ധികവാപി രക്ഷിക്കുന്ന രാക്ഷസന്മാർ:

> ഊക്കേറും ഭീമസേനൻ പുനരതിൽ നടുവേ
> ചാടിവീണ്ണാത്തനാദം
> വായ്ക്കും സൗഗന്ധികശ്രേണികൾ വടിവൊടറു
> ത്തോരുനേരം ഗദാവാൻ
> കേൾക്കായീ ഘോരഘോരം നവജലദഘടാ-
> നാദപൂരം നടുക്കം
> വാക്യാടോപങ്ങൾ വാപീഭരണവിധി വളർ-
> ത്തുന്ന രക്ഷോഭടാനാം.”

കാളിയമർദ്ദനം

കാളിയമർദ്ദനം ചമ്പു മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല. ഒരു പദ്യവും ഒരു ഗദ്യത്തിലെ ഏതാനും പംക്തികളും മാത്രം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

കാളിയന്റെ വിഷവേഗം:

> “അത്രേയല്ലങ്ങു വാരാകരപരിവൃഢനും
> ചെന്നു കാളിന്ദിയെന്നും
> മുഗ്ദ്ധാമാലിംഗനത്തിന്നൊരുകുറി തുനിയു-
> ന്നേരമാരാദകാണ്ഡേ
> മെത്തീടും താപമുൾക്കൊണ്ടവശതരത കൈ-
> ക്കൊണ്ടവസ്ഥാന്തരേ തൽ-
> പുത്രൻ പീയൂഷധാമാവിടയിടെ മുഴകാ-
> ഞ്ഞാകിലന്നില്ല ജീവൻ.”

ഗദ്യം, വൃന്ദാവനം:

> “കേസരിപുംഗവബാലധികർഷകമാതംഗാർഭകമഹിതം കുഹചന;
> രുരുമുഖനഖകൃതകണ്ഡൂഹർഷിതഹരിണീമണ്ഡലലളിതം കുഹചന;
> തുരഗീപരിചിതവനമഹിഷോത്തരസതതവിഹാരവിനോദം കുഹചന;
> വ്യാളീനികരഫണാമുഖചുംബനകേളീസംകലനകുലം കുഹചന;
> നാളീകാസവരസികമധുവ്രതപാളീഹുംകൃതിതുംഗം കുഹചന;
> ചേമന്തീനവസുമനോനിസ്സൃതഹൈമജലോക്ഷണശിശിരം കുഹചന;
> കേസരഭാസുരകുസുമരജോഭരധൂസരഗഗനവിഭാഗം കുഹചന;
> പാടലസൗരഭസംഗമസജ്ജിതപാടവനവപവമാനം കുഹചന;
> കോകിലമധുരനിനാദശ്രവണവ്യാകുലപഥികനിനാദം കുഹചന;
> കേകികുലോദിതതാണ്ഡവമണ്ഡലകേകാരുപവിരാവം കുഹചന;
> സാരസഹംസചകോരകപോതകചാരുസമാഗമസുഭഗം കുഹചന;
> കബരീകുചയുഗഭാരനിപീഡിതശബരീമന്ഥരഗമനം കുഹചന;
> അമരീകചഭരവിഗളിതകുസുമഭ്രമരീഗീതനിനാദം കുഹചന;
> സേവാസമയ നമോനമ ജയമുഖഗീർവാണോദിതമുഖരം കുഹചന” ഇത്യാദി.

സ്യമന്തകം

സ്യമന്തകം സാമാന്യം നല്ല ഒരു ചമ്പുവാണ്. രുക്മിണീസ്വയംവരം, സ്യമന്തകം മുതലായ ചമ്പുക്കളോട് അതാതു വിഷയങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന തുള്ളൽകഥകൾ രചിക്കുമ്പോൾ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർക്കുള്ള കടപ്പാടു സ്പഷ്ടമായി കാൺമാനുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽ നിന്ന് ഏതാനും വരികളും പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

അപവാദം പരക്കുന്ന മാതിരി.

> “നാസാഗ്രേവിരൽവച്ചൊരാത്മഗൃഹിണീകർണ്ണേപകർന്നാനന
> ദാസീകർണ്ണപുടേ ച സാ; പുനരസൗ ചുറ്റും പരത്തീടിനാൾ;
> കാസാരേഷു ചതുഷ്പഥേഷു ച പുനഃ ശ്രീകൃഷ്ണദുഷ്കീർത്തി ചെ-
> ന്നാസേതോരധിലോകമാഹിമവതോ നീളെപ്പരന്നൂ തദാ.”

കിംവദന്തിയുടെ പ്രകാരം:

> “കക്കുമ്മാറില്ല പാർത്താലൊടിയ, ഒരൊടി പടി-
> പ്പീല പാടച്ചരന്മാ-
> രക്രൂരൻ മോഹമാർന്നൂ തടിനിയിലൊടികൊ-
> ണ്ടല്ലയോ ചൊല്ലു നേരേ?
> ഇക്കാലം ദൈവമെന്നിപ്പരമൊരു ശരണം
> കണ്ടതില്ലാരുമെങ്ങും
> തിക്കും ദുഷ്കിംവദന്തീ പുനരിതി സമഭൂൽ
> പുഷ്കലാ ചക്രപാണേഃ”

ഗദ്യം, ലോകാപവാദം:

> “വേലി നടന്നൊരു സസ്യം തിന്നും കാലം വിഷമമിതെന്നും കേചന; ചണ്ഡഹുതാശൻ ഭൂമി ദഹിക്കയുമുണ്ടിനി നിർണ്ണയമെന്നും കേചന; മാപാപികളേ മിണ്ടായ്കാരുമിതെന്നും കേചിൽ, നമുക്കിനി മേലിൽത്തല പോം പറകിലിതെന്നും കേചന; ചതിയൊടിവൻ പോയ്പ്പതിയുമിരുന്നിഹ പൊതിയും വെട്ടുമിതെന്നും കേചന: മംഗല്യസ്ത്രീമംഗലസൂത്രം തച്ചു പറിയ്ക്കുമിതെന്നും കേചന; ദുർന്ന്യായങ്ങളിതിൽപ്പരമുണ്ടിഹ സന്ന്യാസികളൊട്ടുമെന്നും കേചന; കുഴലും മോതിരവും പുനരെന്നും കെട്ടായ്യെന്നു പറഞ്ഞുതുടങ്ങീ; കഷ്ടമിതിൽക്കാളുണ്ടിഹ പാർത്താൽ പത്തനപന്തിയിൽ വിത്തം നേടും ചെട്ടികൾ ചോനകർ കെട്ടിപ്പൂട്ടിപ്പകലേ പുക്കൊരു തസ്കരഭീത്യാ മച്ചിലൊളിച്ചുകിടന്നുതുടങ്ങീ. കുഴച്ചെറുമികൾ കൂട്ടംകൂടിക്കോഴപ്പെട്ടു നടന്നു തുടങ്ങീ.”

ശ്രീമതീസ്വയംവരം

ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിലേ കഥ പുരാണാന്തർഗ്ഗതമാകുന്നു. വിഷ്ണുഭക്തനായ അംബരീഷമഹാരാജാവിനു ശ്രീമതി എന്നൊരു പുത്രിയുണ്ടായിരുന്നു. മഹർഷിമാരെങ്കിലും ഗായകന്മാരായ നാരദനും പർവതനും ആ യുവതിയിൽ അനുരക്തരായിത്തീരുകയും ആ വിവരം അവർ അംബരീഷനെ ധരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കന്യകയ്ക്കു മഹാവിഷ്ണു ഭർത്താവാകണമെന്നായിരുന്നു അഭിലാഷം. അംബരീഷൻ ശാപഭയം നിമിത്തം വിഷമിച്ച് താൻ ഒരു സ്വയംവരമാണു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും ആ അവസരത്തിൽ രണ്ടു മഹർഷിമാരും സന്നിഹിതരായിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ കുമാരി തനിക്ക് അഭിമതനായ ഒരു പുരുഷനെ വരിച്ചുകൊള്ളുമെന്നും അവരെ അറിയിച്ചു. മഹർഷിമാർ മഹാവിഷ്ണുവിനോട് അന്യോന്യം അവർക്കിരുവർക്കും കപിമുഖത്വമുണ്ടാകുമാറു പ്രാർത്ഥിച്ചു. വരണമണ്ഡപത്തിൽ കുമാരി അവരെ രണ്ടു പേരെയും വാനരവദനന്മാരായും അവർക്കിടയിൽ മഹാവിഷ്ണുവിനെ, ത്രൈലോക്യമോഹനമായ സൗന്ദര്യത്തിനു നിധാനമായും കണ്ടു. കന്യകയെ ഭഗവാൻ പരിഗ്രഹിച്ചു. ക്രുദ്ധന്മാരായ മഹർഷിമാർ ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ അംബരീഷനെ ഗ്രസിക്കുവാൻ തമസ്സിനെ സൃഷ്ടിക്കുകയും ഭഗവാൻ അതിന്റെ ശമനത്തിന്നായി ചക്രായുധത്തെ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. താടിക്കാർ രണ്ടുപേരും പേടിച്ചരണ്ടു മഹാവിഷ്ണുവിനെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ചു. ഭഗവാൻ അംബരീഷനെ രക്ഷിക്കുകയും അവരെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തതിനുമേൽ ആ മഹാരാജാവിന്റെ കുലത്തിൽ, അതായതു സൂര്യവംശത്തിൽ, അവതരിച്ചു സീതാദേവിയായി ജനിക്കുന്ന ശ്രീമതിയെ വീണ്ടും പരിഗ്രഹിക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്കയും അതോടുകൂടി കഥ അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്വയംവരം കാണുവാൻ പോകുന്ന പല കൂട്ടരേയും കവി തന്മയത്വത്തോടുകൂടി വർണ്ണിക്കുന്നു. അവരിൽ രാജാക്കന്മാർ, മുനിമാർ. മലയാളബ്രാഹ്മണർ, ബ്രഹ്മചാരികൾ, ദേവലന്മാർ, വാര്യന്മാർ, പാതിരിമാർ, യുവതികൾ, പടയാളികൾ, കൈക്കോളർ (ഒരുവക നെയ്ത്തുകാർ) , കൃഷീവലസ്ത്രീകൾ ഇങ്ങനെ പലരും ഉൾപ്പെടുന്നു. അന്യചമ്പുക്കളിലെല്ലാം ഓദനസ്ഥാനത്തിൽ സ്രഗ്ദ്ധരയും ഉപദംശസ്ഥാനത്തിൽ മറ്റു വൃത്തങ്ങളുമാണല്ലോ ദൃശ്യമായിരിക്കുന്നത്; എന്നാൽ ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിൽ കവി സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകംപോലും രചിച്ചു ചേർത്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു. കവിതയുടെ മാതിരി കാണിക്കുവാൻ ഏതാനും ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു കുറെ വരികളും ഉദ്ധരിക്കാം. അനുസ്യൂതമായ ഔൽകൃഷ്ട്യം ഈ കാവ്യത്തിനുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല.

സ്വയംവരത്തിനു വന്ന ചിലർ:

> “രോമവിഹീനശിരസ്കാ മഹോദരാഃ
> കൃശവിലോലവസ്ത്രധരാഃ
> പരുഷതരവചനദക്ഷാ ആജഗ്മുഃ
> ശ്രോത്രിയാസ്ത്തൂർണ്ണം.”
> “അജിനം മേഖല ദണ്ഡും കൗപീനവുമേഭിരുജ്ജ്വലിതം
> കുശുകുശ മന്ത്രിച്ചേവം ശിശുനികരം പോന്നുവന്നിതൊരു
> തരമായ്.”
> “വയ്ക്കോൽക്കളത്തിൽ വിലസീടിന നാരിമാരും
> മുല്ക്കാലമേ തുണി മുറിച്ചു മറച്ചുടുത്ത്
> അക്കയ്യരോടിടകലർന്നു ചമഞ്ഞുവന്നു
> നില്ക്കുന്നതുണ്ടു പതിനായിരമൊന്നുപോലെ.”

ശ്രീമതിയെ കണ്ടപ്പോൾ രാജാക്കന്മാർക്കുണ്ടായ ഭാവഭേദങ്ങൾ:

> “ഒരുവൻ ക്രമുകൈസ്സാർദ്ധം വിരൽകൂടേ നുറിക്കിനാൻ;
> പൊളിച്ചു സഹസാ തിന്നു കളിത്താമര കശ്ചന;
> നൂറു തിന്നിട്ടു നാവൊക്കെ നീറിപ്പോയിതു കസ്യചിൽ;
> തമ്പലം കളവാൻ തൂർണ്ണം നെഞ്ചിലേ വെച്ചിതന്യഥാ;
> മുണ്ടു വീണതറിഞ്ഞില്ല മണ്ടുന്നൂ തത്ര കേചന;
> കണ്ടു കന്യാം കനംകെട്ടു കൊണ്ടാടുന്നൂ തദാ പരേ;
> കനത്തിൽ മുന്നിരുന്നേനാം കട്ടുനോക്കീടിനാർ ചിലർ;
> മാരാതങ്കം മറച്ചന്യൈഃ സ്വൈരം കേചിൽ ബഭാഷിരേ:
> ഓശ ഭാവിച്ചു ചിക്കുന്നൂ മീശയും താടിയും ചിലർ;
> ഭൂഷണാനി നിരത്തുന്നോർ വൈഷമ്യം പൂണ്ടു കേചന;
> പെണ്ണു കിട്ടാ നമുക്കെന്നു കണ്ണുനീർ പാറ്റിനാർ ചിലർ;
> ജാള്യങ്ങൾ മറ്റുമിത്യാദി പലവും കാട്ടിനാർ തദാ.”

ഗദ്യം, മഹർഷിമാരുടെ സ്തോത്രം:

> “കംബുസുദർശനകഞ്ജഗദാധര കല്മഷനാശന പാലയ മാം;
> കനകനിഭാംബര കൗസ്തുഭകാഞ്ചീകങ്കണഭൂഷിത പാലയ മാം;
> കാളഘനപ്രഭ കാമവരപ്രദ കാരുണ്യാലയ പാലയ മാം;
> കമലാവല്ലഭ കമലവിലോചന കരുണാകര പരിപാലയ മാം;
> നാഗവരാസന നാകിജനപ്രിയ നാഗാരിധ്വജ പാലയ മാം;
> നന്ദിതമുനിജന ചന്ദ്രനിഭാനന മന്ദരഗിരിധര പാലയ മാം;
> നാരകനാശന നാഥ ദയാപര നാരായണ പരിപാലയ മാം;
> നരസുരപാലക നരകനിഷൂദന നളിനനിഭാനന പാലയ മാം;

15 ഇതര ചമ്പുക്കൾ

മുമ്പ് നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്ത ഇതര ചമ്പുക്കളിൽ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം, പ്രഹ്ലാദചരിതം, കൃഷ്ണാവതാരം, പൂതനാമോക്ഷം, ശര്യാതിചരിതം, സഭാപ്രവേശം എന്നിവ അത്യന്തം ഹ്രസ്വങ്ങളാണ്. വിഷ്ണുമായാചരിതം, രാസക്രീഡ, കുചേലവൃത്തം, സോമവാരവ്രതം ഇവയ്ക്കു തദപേക്ഷയാ ദൈർഘ്യം കൂടും. ഗണനീയമായ ചമൽകാരം അവയ്ക്കൊന്നിനുമില്ല. രാസക്രീഡയിൽ കലിസൂചനയുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു നിരാസ്പദമാകുന്നു. നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസ്തുത ചമ്പുക്കളിൽനിന്നുകൂടി എടുത്തു കാണിക്കാം:

ഗജേന്ദ്രനായ ഇന്ദ്രദ്യുമ്നൻ:

> “വാലും കാലും തലപ്പാരവുമൊരു കനവും
> നീളമയ്യാ നടക്കും
> ചേലും കോലും വഴക്കും പുകരൊടണികരം
> കർണ്ണവും വർണ്ണനീയം
> വാലും ദാനാംബുകൊണ്ടുള്ളൊരു സുഭഗതയും
> കണ്ടോരൈരാവതം താൻ
> മാലും കൈക്കൊണ്ടു നിന്നാനുരപെരുകിന നാ-
> ണം പൊറാഞ്ഞാകുലാത്മാ.” (ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം)

മംഗലാചരണം:

> “ലക്ഷ്മീവാർകൊങ്കതന്മേൽ മണമിളകി നിറ-
> ന്നീടുമക്കുങ്കുമംകൊ-
> ണ്ടക്ഷീണാഭോഗവക്ഷസ്ഥലകലിതമനോ-
> ഹാരിഹാരാഭിരാമം
> ചൊൽക്കൊള്ളും കാളമേഘപ്രതിഭടസുഷമാ-
> കന്ദളം കൈതൊഴുന്നേ-
> നൾക്കാമ്പിൽക്കണ്ടുകൊണ്ടെപ്പൊഴുമഖിലജഗ-
> ദ്വന്ദനീയം മുകുന്ദം.” (വിഷ്ണുമായാചരിതം)

ബ്രഹ്മാവിനോടു ഭൂമിയുടെ ആവലാതി:

> “വാണീമാതു പുണർന്ന പുണ്യലഹരീസിന്ധോ!
> മദീയാമിമാം
> വാണീംകേൾക്ക ഭവൽകൃപാബലമൊഴിഞ്ഞില്ലേതുമാലംബനം
> ക്ഷോണീ ഞാനമരാരിവീരഭരതഃ ഖിന്നാ, ജഗന്നാഥ, തേ
> വീണാനമ്യ പദാംബുജേ സകരുണം സന്താപമാവേദയേ.”
> (കൃഷ്ണാവതാരം)

വൃന്ദാവനത്തിലെ ലതകളും വൃക്ഷങ്ങളും:

> ആരോമൽക്കേശവൻതൻ മധുരിമതിരളും
> വേണുഗീതപ്രഭാവാൽ
> വാരാർന്നാനന്ദമൂർച്ഛാം തടവുമൊരു ലതാ-
> പാദപാനാം കദംബം
> വാരംവാരം പ്രസൂനാംകരപുളകമണി-
> ഞ്ഞംഗമെങ്ങും മധൂളീ-
> ധാരാബാഷ്പങ്ങളും പെയ്തടവിയിൽ വിലസീ
> നിശ്ചലാനമ്രശാഖം.” (രാസക്രീഡ)

ശ്രീകൃഷ്ണൻ കുചേലനോട്:

> ഇത്ഥം ധാത്രീസുരേന്ദ്രം ത്രിഭുവനപെരുമാൾ
> തത്ര കൈവല്യദാതാ
> സിക്ത്വാ സല്ലാപസമ്പത്സമുദിതപരമാ-
> നന്ദപീയൂഷയൂഷൈഃ
> ചിത്തേ താനങ്ങറിഞ്ഞാദ്ധരണിസുരവരാ-
> കാംക്ഷിതം പൂരയിഷ്യൻ
> ബദ്ധോല്ലാസം തദാനീം പുനരപി കരുണാ-
> സിന്ധുരേവം ബഭാഷേ.” (കുചേലവൃത്തം)

16 ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ സിദ്ധികൾ

കൊല്ലം 650 മുതൽ 850 വരെയുള്ള ശതകദ്വയമാണ് ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ സൗവർണ്ണകാലം എന്ന് ഇത്രമാത്രമുള്ള വിവരണത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. പൂനം, തറയ്ക്കൽ വാരിയർ, മഴമംഗലം, നീലകണ്ഠൻ ഈ നാലു കവിപുംഗവന്മാരുടെ നാമങ്ങൾ മാത്രമേ നമുക്ക് ഏതത്സംബന്ധമായി അറിവാൻ ഇടവന്നിട്ടുള്ളു. വേറേയും ആ മാർഗ്ഗത്തിൽ പലരും സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് ഇതുവരെ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ള ചമ്പുക്കൾ തന്നെ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

ചമ്പൂകാരന്മാർക്കു സാമാന്യേന അനേകം വിശിഷ്ടങ്ങളായ സിദ്ധികൾ സ്വാധീനങ്ങളായിരുന്നു എന്ന് ആർക്കും സമ്മതിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. വാസന, വ്യുൽപത്തി, അഭ്യാസം ഇവ മൂന്നും യൗഗപദ്യേന അവരിൽ സമ്മേളിച്ചിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അവർക്ക് ഏതു ജരൽപിണ്ഡസദൃശമായ കഥാശരീരത്തിലും വർണ്ണനാവൈചിത്ര്യത്താൽ ആകർഷകമായ ഒരു നീരോട്ടം വരുത്തുന്നതിനും ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ശുഷ്കാസ്ഥികളെ വചോവിലാസത്താൽ മാംസളമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനും അനായാസേന സാധിച്ചിരുന്നു. വാല്മീകിരാമായണത്തിലേ ശൂർപ്പണഖയല്ല രാമായണചമ്പുവിലേ ശൂർപ്പണഖ; ഭാഗവതത്തിലേ ബാലകൃഷ്ണനല്ല കംസവധത്തിലേ ബാലകൃഷ്ണൻ; ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിലേ ദുർഗ്ഗയല്ല ഗൗരീചരിതത്തിലേ ദുർഗ്ഗ; കുമാരസംഭവത്തിലേ മന്മഥനല്ല കാമദഹനത്തിലേ മന്മഥൻ. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ കഥാനായകന്മാർക്കും ഇതരപാത്രങ്ങൾക്കും ഏറിയകൂറും ആ വശ്യവാക്കുകളുടെ മനോധർമ്മവൈഭവത്താൽത്തന്നെയാണ് പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത്. വർണ്ണനാചാതുരി, ശബ്ദാർത്ഥഘടനാസാമർത്ഥ്യം, രസപോഷണപ്രഗല്ഭത തുടങ്ങിയ കവനകലാവിഭൂതികൾ പലതും അവരെ സ്വയംഗ്രഹാശ്ലേഷം ചെയ്തിരുന്നു. തങ്ങൾക്കു സംസ്കൃതഭാഷയിൽ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനുള്ള വൈദഗ്ദ്ധ്യം അവരിൽ പ്രമുഖന്മാരായ കവികൾ അവരുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ ആശ്ചര്യകരമാകുംവണ്ണം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജരത്നാവലീയത്തിൽ മന്ദാരമാലയേയും, നൈഷധത്തിൽ ദമന്തിയേയും, ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തിൽ പാർവ്വതീപ്രതിഷ്ഠയേയും, ഗൗരീചരിതത്തിൽ വീരഭദ്രാഗമനത്തേയും, ഭാരതചമ്പുവിൽ കൈലാസപർവ്വതത്തേയും മറ്റും പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനാത്മകങ്ങളായ ഗദ്യങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിൽ അത്തരത്തിലുള്ള ഏതു ഗദ്യങ്ങളോടും കിടനില്ക്കുവാൻ യോഗ്യങ്ങളാണ്. ചുരുക്കത്തിൽ മലയാളഭാഷയ്ക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള മഹനീയങ്ങളായ നിധികളിൽ ഒന്നാകുന്നു ചമ്പൂസമുച്ചയം എന്ന് ആർക്കും സധൈര്യം സമുൽഘോഷിക്കാം. യതിഭംഗം, പരസ്വാദാനം എന്നീ രണ്ടു പ്രധാനദോഷങ്ങളും നിരർത്ഥകങ്ങളായ പദങ്ങളുടെ പ്രയോഗം അർത്ഥഭേദം വരുത്താതെ ഒരു പദ്യത്തിൽ ഒരേ പദത്തിന്റെ ആവർത്തനം, കാശകുശാവലംബന പ്രായത്തിലുള്ള ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസവിന്യാസം, അപലപനീയമായ അനുകരണഭ്രമം, സംസ്കൃതപദങ്ങളുടേയും ഭാഷാപദങ്ങളുടേയും തീരെ പൊരുത്തമില്ലാത്തതരത്തിലുള്ള സംയോജനം എന്നീ സാമാന്യവൈകല്യങ്ങളും ആ രത്നങ്ങളിൽ അങ്ങിങ്ങു കീടാനുവിദ്ധത വരുത്തുന്നുണ്ട്. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ മംഗലശ്ലോകങ്ങളിൽപ്പോലും ഗ്രാമ്യമായ ശൃംഗാരത്തിന്റെ ലാഞ്ഛനം പ്രായികമായുണ്ടെന്നുള്ള പരമാർത്ഥവും സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈവക കുറവുകളും കുറ്റങ്ങളും തള്ളിനോക്കിയാലും അവശേഷിക്കുന്നത് അഭൗമമായ ഒരു കാവ്യസമ്പത്താണ്. ആധുനികന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ആ പൂർവ്വസൂരികളുടെ അത്യധികമായ സംസ്കൃതപ്രയോഗം ഒരപരാധമായിരിക്കാം; പക്ഷേ അവർ അക്കാലത്തെ സഹൃദയന്മാരെ രസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് തങ്ങളുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതെന്നുള്ള തത്ത്വം നാം വിസ്മരിക്കരുത്. സംസ്കൃതത്തിന്റെ അനുക്ഷണമുള്ള മർദ്ദംനിമിത്തം ലീലാതിലകത്തിന്റെ കാലത്തുപോലും അനേകം പഴയ മലയാളപദങ്ങൾ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ നിന്ന് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. എങ്കിലും ചമ്പൂകാരന്മാർ അവരുടെ മുഴുത്ത സംസ്കൃതപക്ഷപാതത്തിന്നിടയിൽ പ്രാചീനപദങ്ങളേയും ഗൗണപ്രയോഗങ്ങളേയും പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചു നമുക്കു സമ്മാനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാണുന്നതിൽ നമുക്ക് അവരുടെ നേർക്ക് കൃതകേതരമായ കൃതജ്ഞത ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

17 ഭാഷാദണ്ഡകങ്ങൾ, ലക്ഷണം

ചമ്പൂകാരന്മാർ അവരുടെ കൃതികളിൽ ഗദ്യത്തിന്റെ ഒരു അവാന്തരവിഭാഗമെന്ന നിലയിൽ ദണ്ഡകങ്ങൾ കൂടി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ആ ദണ്ഡകങ്ങൾ സംസ്കൃതദണ്ഡകങ്ങളിൽനിന്നു വിഭിന്നങ്ങളാണ്. ദണ്ഡം (വടി) പോലെ നീണ്ടുപോകുന്നതുകൊണ്ടാണ് അതിന് ആ പേർ സിദ്ധിച്ചതെന്നു വൃത്തമഞ്ജരീകർത്താവ് ഊഹിക്കുന്നു. ഇക്ഷുദണ്ഡികയും വംശയഷ്ടികയുമാകുന്നു ചമ്പുക്കളിൽ കാണുന്ന പ്രധാന ദണ്ഡകങ്ങൾ. ഓരോ ദണ്ഡകത്തിനും നന്നാലു പദങ്ങൾവീതം വേണമെന്ന് ആദ്യകാലത്തു നിയമമുണ്ടായിരുന്നു. ആവസ്ഥത പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ ആട്ടക്കഥകളെഴുതിയ ചില കവികൾ വിസ്മരിച്ചു ത്രിപാദിയായും മറ്റും ദണ്ഡകങ്ങൾ രചിച്ചു തുടങ്ങി! അവയ്ക്കാണ് വൃത്തമഞ്ജരിയിൽ ത്രിഖണ്ഡിക എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. അങ്ങനെയുള്ള ദണ്ഡകങ്ങൾ നിയമച്യുതങ്ങളും അസുന്ദരങ്ങളുമാകുന്നു. ചണ്ഡവൃഷ്ടിപ്രയാതമെന്ന ദണ്ഡകത്തിന്റെ മാതൃക ചമ്പുക്കളിലോ ആട്ടക്കഥകളിലോ കണ്ടിട്ടില്ല.

18 ചമ്പുക്കളിലെ ദണ്ഡകം

ഒരു ദണ്ഡകമെങ്കിലും ഇല്ലാത്ത ചമ്പുക്കൾ ചുരുക്കമാണ്. രാമായണത്തിൽ പുനം, വരണമണ്ഡപപ്രവിഷ്ടയായ സീതാദേവിയുടെ സൗന്ദര്യത്തെ വർണ്ണിക്കുന്ന

> “അല്ലോടിടഞ്ഞു പടതല്ലുന്ന കുന്തളസ-
> മുല്ലാസിഗണ്ഡമലർമാലം;
> അല്ലൽപെട്ടു മതികലയെ വെല്ലുമൊരു നിടിലതട-
> ഫുല്ലമൃഗമദതിലകബാലം;
> അലർബാണവീരനെറി വിളയാട്ടുമോമൽമിഴി-
> കലകൊണ്ടു കണ്ണിനനുകൂലം;
> അലമമലകുഴയിണയിൽ വിലസുമണിമണിരുചിഭി-
> രൊളിവിളയുമനുപമകപോലം”

ഇത്യാദിയായ ഇക്ഷുദണ്ഡികാദണ്ഡകം സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ആ ദണ്ഡകത്തിലെ പ്രഥമപാദം മാത്രമാണ് മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. താഴെക്കാണുന്ന വംശയഷ്ടികാദണ്ഡകം നീലകണ്ഠകവിയുടെ ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നു:

> “ഭൂമീസുരാ ദധതി സീമാതിവൃത്തമൊരു
> ഭൂമാനമാമധുരഭീമാഃ;
> പുകൾപെരിയ കൗമാ-രകവയസി മാമാ! -
> മികവൊടൊരു മതിമഹിമ തടവി മുഹുരതിവിമല-
> മഖിലജനനയനപുടസോമാഃ; (1)
> സാവിത്രിയാമൊരു സവിത്ര്യാം പിറന്നു പുന-
> രാബദ്ധചാരുഗുരുസേവാഃ;
> സവിതൃസമശോഭാ-ശ്ശിവനിയതഭാവാ-
> ദിവസമനു നിയമമയജലധികളിലനുകലിത-
> പരമകിടിപരിവൃഢവിഭാവാഃ; (2)
> സാഹിത്യതന്ത്രകൃതഗാഹക്രമാ മഹിത-
> ഗാർഹസ്ഥ്യമാർന്നു ചരിതാർത്ഥാഃ;
> സുകൃതഗുണജൈത്രാ-സ്സുഖവിദിതശാസ്ത്രാഃ-
> സുവിരചിതധരണിസുരവിബുധപിതൃപരിചരണ-
> മുദിതതരശുഭതനയപൗത്രാഃ; (3)
> പാലാഴിചാരുപുകൾമാലാമയം കലിത-
> ലീലം പ്രപൂര്യ ജഗദന്തേ,
> പല വചനബന്ധേ – ഫലവിഭവമെന്തേ? -,
> നലമുടയ ധരണിസുരകുലപതികളവരതുല-
> ഗുണഗരിമ തടവി വിജയന്തേ.” (4)

മറ്റു ദണ്ഡകങ്ങൾ

ഏഴു മുതൽ ഒൻപതു വരെ ശതകങ്ങളിലെ മണിപ്രവാളകവികൾ മുക്തകങ്ങൾ എന്ന നിലയിലും ദണ്ഡകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചുവന്നിരുന്നു. അവ പ്രായേണ ശൃംഗാരരസപ്രധാനങ്ങളും ഭക്തിഭാവപ്രധാനങ്ങളുമാണ്. രണ്ടുതരത്തിലുള്ള ദണ്ഡകങ്ങൾക്കും ഓരോ ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം. രണ്ടും ഏഴാം ശതകത്തിലേയോ എട്ടാം ശതകത്തിലേയോ കൃതികളായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്.

1 നായികാനുനയം:

> “പൈന്തേനുതിർന്ന മൊഴി! സന്താപവൻകടലിൽ
> വെന്തീടുമെന്നെ വെടിയാതേ!
> പന്തണിയുമണിമുലയിലും തുടകളതിലുമുട-
> നിന്ദുമുഖി വിറയൽ കലരാതേ!
> പടതല്ലി മുല്ലമലർചരവില്ലേ വെല്ലുമൊരു
> കുനുചില്ലിവല്ലി കുലയാതേ!
> പരുഷമുരുകലുഷതയിൽ മുഴുകുമണിമിഴിമുനയി-
> ലൊരു വിഷമഗതികൾ തുടരാതേ! (1)
> വിശ്വാഭിരാമമുഖി! നിശ്വാസപാതമിത-
> വിശ്രാന്തമെന്തിനുതിരുന്നൂ?
> വിശ്വസിഹി മയി പര, മവിശ്രമമിതണിമുലയി-
> ലശ്രു ബത! കിമിതി ചിതറുന്നൂ?
> വിമലം കപോലഭുവി കമലം തൊഴുന്ന മുഖി!
> കിമു ഘർമ്മബിന്ദു കലരുന്നൂ?
> വിവശതയൊടഗതിയിത! മയി സുദതി കലഹമിഹ
> കളവതിനു പലതരമിരന്നൂ. (2)
> വെൺതിങ്കളുണ്ടു നെറി ചിന്തും മഹേന്ദ്രദിശി
> ചന്തം കലർന്നു നിവിരുന്നൂ;
> വെന്തുരുകുമുടലിനുടനന്തകനുമലർചരനു-
> മന്തിയുമിതൊരുമ കലരുന്നൂ;
> വെരുളും വിയോഗിജനമിരുളുംപ്രകാരമൊരു
> കുളിർവെണ്ണിലാവിത വരുന്നൂ;
> വെളിറുമൊരു കുമുദമലർമധു പെരുകി മദമിളകി
> മധുരതരമളികൾ മുരളുന്നൂ. (3)
> നിന്നാണെ വെള്ളയിലമർന്നോമലേ ബത! പു-
> ണർന്നീല ഞാനപരവാമാം;
> നിന്നരികിലായി സുമുഖി! വന്നിനിയ കുളുർമുലയി-
> ലൊന്നു മമ കിമപി പുണരാമോ?
> നിതരാമണഞ്ഞു പുനരധരാമൃതം ഭുവന-
> മധുരാംഗി! ഹന്ത! നുകരാമോ?”
> … … … … … (4)

2 ഗുരുവായൂരപ്പൻ:

> “നീരാൽ നനഞ്ഞുപരി ധാരാധരങ്ങളൊടു
> പോരാടി വെന്ന കചഭാരം;
> നീരുരുഹമുഴമതികൾ നേരിടുകിലഴൽ പെരുകി
> നീറുമണിവദനരുചിപൂരം;
> നിറമാർന്ന ഭൃംഗനിര നെറി മാഞ്ഞു കൈതൊഴുത
> തരളാളകാകുലമുദാരം;
> നിരതിശയകരുണ തകുമിരുൾനയനയുഗവിഹിത-
> ശശിമിഹിരഗുരുമഹിമസാരം. (1)
> വാരാർന്ന രത്നചയസാരാഭകുണ്ഡലരു-
> ചാത്യുഢനിർമ്മലകപോലം;
> വാരിധരപടുനിനദധീരതരമധുരവച-
> നാരചിതശിഖിനടനലീലം;
> വിരളസ്മിതോല്ലസിതതരളാധരം മൃദുല-
> മുരളീനിനാദമതിവേലം;
> വരദരവുമരിയുമൊരു സരസിജവുമുരുഗദയു-
> മിയലുമൊരു കരതലവിലോലം.
> … … … … … (2)
> നാരായണാച്യുത കൃപാരാമമേ കരുവ-
> യൂരമ്പുമുമ്പർപെരുമാളേ!
> നാരദനു മനസി നിജസാരതരസുഖവിഭവ-
> പൂരമതുമരുളുവതിനാളേ!
> നരനായ്പ്പിറന്നു തവ ചരണാർച്ചനം തടവി
> മരുവുന്നതെൻമനസി കോളേ!
> നരകഭയമരുതരുതു സുരപുരിയുമൊരുപൊഴുതു
> ജനിമരണമറുക വഴിപോലേ.” (3)

ഓരോ പാദത്തിലുമുള്ള നാലു ഖണ്ഡങ്ങളിലും അന്ത്യപ്രാസം ഘടിപ്പിക്കുന്നത് അക്കാലത്തേ കവികൾ ആകർഷകതാധായകമെന്നു കരുതിയിരുന്നു എന്നു മേലുദ്ധരിച്ച വരികൾ ജ്ഞാപകമാണ്. സംസ്കൃതത്തിലോ തമിഴിലോ ഇത്തരത്തിൽ ദണ്ഡകങ്ങളില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഇതിനെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ പ്രാചീനങ്ങളായ പ്രത്യേക സ്വത്തുക്കളിൽ ഒന്നായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണെന്നു ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉണ്ണിയാടിചരിതത്തിൽപ്പോലും ഇക്ഷുദണ്ഡികക്കു പ്രവേശം നല്കിക്കാണുന്നുണ്ടല്ലോ. ബഹുമൂല്യമായ ഒരു സ്വത്താണ് ഇതെന്നു സാഹിത്യമർമ്മജ്ഞന്മാർ അഭിമാനിക്കുന്നതും അയുക്തരൂപമല്ല.

19 ഭരതവാക്യം, ഇതിവൃത്തം

ഭരതവാക്യത്തിനു കൂട്ടപ്പാഠകമെന്നും പേർ പറയുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ ഉത്ഭവത്തെപ്പറ്റി ഒരൈതിഹ്യം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരു കവി ഒരിക്കൽ ഒരു നമ്പൂതിരിയുടെ ഇല്ലത്തു ചെന്നു. അന്ന് ഇല്ലത്തെ കാര്യവിചാരക്കാരൻ ഒരു അപ്ഫനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിഗ്രഹം ഒരു നായർസ്ത്രീയുമായിരുന്നു. കാര്യസ്ഥനായിട്ട് ഒരു ഇളയതും ഉണ്ണികളെ വായിപ്പിക്കുവാൻ ഒരു പിഷാരടിയുംകൂടി അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അപ്ഫന്റെ ശുദ്ധഗതിയും പരിഗ്രഹത്തിന്റെ ദുരയും കാര്യസ്ഥന്റെ ഭരണദോഷവും കൂടി യോജിച്ചപ്പോൾ ഇല്ലത്തെ സ്വത്തു മുഴുവൻ നശിച്ചു. അതുകണ്ടു പ്രസ്തുതകവി വ്യസനിച്ചു ഭരതവാക്യം എന്ന നാടകം ഉണ്ടാക്കി അമ്പലവാസികൾക്ക് അഭിനയിക്കുവാൻ സമ്മാനിച്ചു. ഈ ഐതിഹ്യം മുഴുവൻ വിശ്വസനീയമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഹാസ്യരസപ്രധാനവും അഭിനയയോഗ്യവുമായ ഒരു കൃതി ആരോ രചിക്കുകയും അതു മംഗലാവസരങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ ഒരു വിനോദമെന്ന നിലയിൽ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ കേരളത്തിലെ പ്രഭുക്കന്മാർ അമ്പലവാസികൾക്കു അനുവാദം നൽകുകയുംചെയ്തു എന്ന് ഊഹിക്കുന്നതായിരിക്കും യുക്തിക്ക് ഇണങ്ങുന്നത്. പ്രഭുഗൃഹങ്ങളിൽ കല്യാണം, പന്ത്രണ്ടാമ്മാസം മുതലായ അടിയന്തരങ്ങൾക്ക് അമ്പലവാസികളെക്കൊണ്ട് അതു സമീപകാലത്തു പോലും ആടിച്ചിരുന്നതായി കേൾവിയുണ്ട്. ഇന്നും ഉൾനാട്ടുകളിൽ ആ ചടങ്ങിന് അങ്ങിങ്ങു പ്രചാരമുണ്ടായിരിക്കണം. സന്തതിക്കു വിശേഷമെന്നാണ് വയ്പ്.

നായ്ക്കരപ്ഫൻ (വങ്കാളനായ്ക്കർ) എന്ന പാത്രം അപ്ഫനേയും ഇളയതു കാര്യസ്ഥനേയും പിഷാരടി ഗുരുനാഥനേയും ഇട്ടിപ്പെണ്ണ് അപ്ഫന്റെ പരിഗ്രഹത്തേയും വൃദ്ധ ഇട്ടിപ്പെണ്ണിന്റെ മാതാവിനേയും പറങ്ങോടൻ (പരക്രോഡൻ) ഇല്ലത്തെ ദാസനേയും മാപ്പ ദാസിയേയുമാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ഭരതൻ, ന്യായപാദൻ ഇവർ ആരാണെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മേന്റിൽനിന്നു ഭരതവാക്യം എന്ന പേരിലും ഭാഷാപ്രകാശത്തിന്റെ പ്രകാശകന്മാർ ആ മാസികയിൽ കൂട്ടപ്പാഠകം എന്ന പേരിലും അച്ചടിപ്പിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ അനവധി പാഠഭേദങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ട്. ഇട്ടുണ്ണി, ഭട്ടൻ മുതലായ ചില പാത്രങ്ങൾകൂടി കൂട്ടപ്പാഠകപ്പതിപ്പിൽ കടന്നുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഇട്ടുണ്ണി ഇട്ടിപ്പെണ്ണിന്റെ ജാരനാണ്. ഭരതവാക്യം വിപുലീകരിച്ചതാണ് കൂട്ടപ്പാഠകം എന്ന ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം.

മേല്പത്തൂർഭട്ടതിരിയാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ പ്രണേതാവ് എന്നു പറയുന്നവർ സൂക്ഷ്മദൃക്കുകളല്ല. ഭട്ടതിരി യാതൊരു ഭാഷാഗ്രന്ഥവും രചിച്ചിട്ടില്ല. 'ഭാര്യാവിയോഗമരുതെന്നൊരു ഗ്രന്ഥമസ്തി. "തിക്കാരമല്ല തിരിയാഞ്ഞു ക്ഷമിച്ചുകൊൾക' എന്നും മറ്റും ഹതവൃത്തങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ ആ മഹാകവിയുടെ രസനയിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും നിർഗ്ഗമിക്കുന്നതല്ലല്ലോ. ഭരതവാക്യത്തിൽ ചില നല്ല ശ്ലോകങ്ങളും അനേകം പൊട്ടശ്ലോകങ്ങളും കാണാം; തോലന്റേയും മറ്റും പഴയ ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്തീട്ടുമുണ്ട്. തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ വംശജനായ ഒരാളെ ഭട്ടതിരി 'ധൂർത്താഗ്രേസരവൈഷ്ണവാധിപനിവൻ' എന്ന് ഒരിക്കലും ശകാരിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെടുന്നതല്ലെന്നുകൂടി പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മാമാങ്കത്തെപ്പറ്റിയുള്ള സ്മരണം പ്രകടമായി കാണുന്നതുകൊണ്ട് കവിയുടെ ജന്മഭൂമി അതിനു സമീപമുള്ള വല്ല പ്രദേശവുമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. "പുതിയെടത്തമ്പും രമാവല്ലഭ" ന്റെ സ്തുതിയായി ഒരു നാന്ദിശ്ലോകം ഭാഷാപ്രകാശത്തിൽ മുദ്രിതമായ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മെന്റുവക പുസ്തകത്തിൽ അതില്ല. പുതിയെടം ഏതു സ്ഥലമാണെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കാലം എട്ടാംശതകം തന്നെയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. 'മതിയുണ്ട്' ഇടങ്ങിയ പഴയ പ്രയോഗങ്ങൾ അതിൽ ദുർല്ലഭങ്ങളല്ല.

പ്രസ്തുത കൃതിക്കു പ്രഹസനത്തിന്റെ ചില ലക്ഷണങ്ങളു ണ്ട്.

> “വക്ത്രാംഭോജാൽ കദാചിന്നതു കമലഭുവാ മുച്യതേ
> ഭാരതീസാ
> ... ... വിജയതേ മാന്മഥോയം വിലാസഃ”

എന്നൊരു സംസ്കൃതശ്ലോകമുണ്ടല്ലോ; അതാണ് നാന്ദി യുടെ സ്ഥാനത്തു പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. പാത്രനിർദ്ദേ ശങ്ങളും ഗദ്യങ്ങളും സംസ്കൃതത്തിൽത്തന്നെ വിരചിതങ്ങ ളായിരിക്കുന്നു. ‘തതഃ പ്രവിശതി പിഷാരടിഃ—ദീർഗ്ഘം നിശ്വസ്യ—ഹേ പാന്ഥ വിദ്വൻ, ക്ഷണമാത്രമത്ര സ്ഥീയ താം; അത്രവടമൂലനിവാസിനഃ കസ്യചിൽ പുരുഷവര സ്യ ക്ലേശാപനോദനാർത്ഥം കാചിൽ കഥാ കഥ്യതാം’ ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക. പദ്യങ്ങൾ പ്രായേണ മണിപ്രവാളരീതിയിൽ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ നിബ ന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എങ്കിലും “കഷ്ടം കഷ്ടമിതിഷ്ടം വരുവാ നിട്ടിപ്പെണ്ണിൻ ചരിതം കേട്ടാൽ മട്ടലർബാണനുമൊട്ട ല്ലവളുടെ ചട്ടം കണ്ടാലതിദൂരത്ത്” എന്നു ഒരു ദ്രാവിഡ വൃത്തഗദ്യവും ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ തീരെ അശ്ലീലങ്ങൾതന്നെ. പക്ഷേ ഒടുവിൽ

> “ഏതൽ പഠിച്ചഭിനയിക്കുമവർക്കു മേന്മേ-
> ലാപത്തു പോന്നനുഭവിക്കയിളയ്ക്കലാഞ്ഞു;
> കൂടെക്കലർന്നു ചില സംഗതികൊണ്ടു ശബ്ദഃ
> ശ്രീമന്മുകുന്ദപദപത്മകഥാനുബന്ധീ”

എന്നു സാക്ഷാൽ ഭരതവാക്യം കാണുന്നതുകൊണ്ടു കവിക്കു സന്മാർഗ്ഗപരമായ ഉദ്ദേശ്യവും പ്രസ്തുതരൂപക ത്തിന്റെ രചനയിൽ നിഗൂഢമായി ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഉദ്ദേശിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. “ചിത്തം നാരായണങ്കൽ സ്സതതമിദമുറപ്പിച്ചു ചെയ്യേണമെന്നാൽ തത്വജ്ഞാനം ലഭിച്ചൻപൊടു ചരമവിധൗ മുക്തിയും വന്നുകൂടും” എന്ന് അതിന് ഉപോൽബലകമായി മറ്റൊരു പ്രസ്താവനയും കാൺമാനുണ്ട്. ഈ കൃതിയിലെ ചില ശൃംഗാരശ്ലോക ങ്ങൾ:

> കനിഷ്ഠ: “ചിറകടിനിനദംകൊണ്ടംബരാന്തം മുഴക്കി-
> പ്പരിചിനൊടരയന്നം വാഴ്കയാലിന്നളിന്യാം
> സരസിജമധുവുണ്ണും ചഞ്ചരീകക്കിടാങ്ങൾ-
> ക്കൊരുദിനമൊരുനേരംചെന്നുപോരാൻ പ്രയാസം.”

> ഇട്ടിപ്പെണ്ണ്: “ജലനിധിയിലിറങ്ങിച്ചെന്നു പോരുന്നിതല്ലോ
> പലരു, മതു വിചാരേ പേടിയാവോന്നു നൂനം;
> ചില തിരകൾ കളിച്ചും ചെന്നുപോന്നും തിരഞ്ഞും
> തിരകൾ തരമറിഞ്ഞാലില്ലതാനും പ്രയാസം.”

ചില ഹാസ്യശ്ലോകങ്ങൾ:

> പിഷാരടി: “കരിമ്പു വില്ലായതു മന്മഥന്നു;
> വളം കരിമ്പിന്നു വെളുത്ത വെണ്ണീർ,
> വില്ലിൻ ബലേനൈവ ശരസ്യ വേഗം;
> ശൃംഗാരിണാം ഭസ്മ തതഃ പ്രശസ്തം.”

> പരക്രോഡ: “പ്രാരോടിയച്ചനിവളോടു നിനയ്ക്കവേണ്ടാ;
> ഞാനുണ്ടിവൾക്കു മതുവും കിതുവും കൊടുപ്പാൻ;
> എന്നോടൊളിച്ചിവളെ നിങ്ങൾ കളിച്ചുവെങ്കി-
> ലെന്നാണ ഞാനനുമതിക്കുമെനിക്കുവേണ്ടി.”

> മാപ്പ: “പ്രാരോടി വന്നു കവി കെട്ടിന ശ്ലോകമെല്ലാ-
> മങ്ങേപ്പുറത്തു കമരച്ചനു പോമിളേതേ;
> നമ്മാണ കേൾപ്പിനെതിരിക്കൊരപിപ്പിരായം:
> എള്ളോളമില്ല ചുവ ചക്കരയും കരിമ്പും.”

“മീശയാ ശോഭതേ മോന്താ” എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകം തോലകൃതമെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്; അതിനും ഭരതവാക്യത്തിൽ പ്രവേശനം നൽകിക്കാണുന്നു.

ഇദംപ്രഥമമായി മണിപ്രവാളപദ്യങ്ങൾ കൂട്ടിയിണക്കി ഭാഷയിൽ രൂപകച്ഛായയിൽ നിർമ്മിച്ച പ്രസ്തുതകൃതിയു ടെ പ്രണേതാവിനെ അദ്ദേഹം ആരായാലും, കൃതജ്ഞ താപൂർവ്വം സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

21 പൂന്താനം നമ്പൂതിരി, ജീവചരിത്രം

മേൽപ്പത്തൂർനാരായണഭട്ടതിരിയുടെ സമകാലികനായ ഒരു ഭാഷാകവിയാണ് പൂന്താനത്തു നമ്പൂരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലം തെക്കേമലയാളത്തിൽ വള്ളുവനാട്ടു താലൂക്കു നെന്മേനി അംശത്തിലായിരുന്നു. ഓത്തില്ലാത്ത ഒരു കുടുംബത്തിലെ അംഗമെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്. പേരെന്തെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. 'ബ്രഹ്മദത്തൻ' എന്നു ചിലർ പറയുന്നതിന് ആസ്പദമൊന്നും കാണുന്നില്ല. ഇല്ലത്തിൽ വളരെ സ്വത്തുണ്ടായിരുന്നുവത്രേ. നീലകണ്ഠൻ എന്ന ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥൻ. "ശ്രീനീലകണ്ഠപദപാംസുലവപ്രസാദാൽ ശ്രീകൃഷ്ണലീലകളിവണ്ണമൊരോന്നു ചൊന്നേൻ" എന്നു ശ്രീകൃഷ്ണകർണ്ണാമൃതത്തിൽ കവി ആ ഗുരുവിനെ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കുമാരാഹരണം (സന്താനഗോപാലം) പാനയിലും "ശ്രീനീലകണ്ഠനെൻ ഗുരുനാഥന്റെ ശ്രീപാദങ്ങളും വാഴ്ക വിശേഷിച്ചും" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. സാമാന്യമായ ലോകവ്യുല്പത്തിയല്ലാതെ വ്യാകരണാദിശാസ്ത്രജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കുന്നതിനു പൂന്താനത്തിനു സാധിച്ചില്ല. എന്നാൽ വളരെക്കാലം ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ഐകാഗ്ര്യത്തോടുകൂടി ഭജിക്കുന്നതിനും ഭാഗവതപാരായണം കേൾക്കുന്നതിനും തദ്വാരാ അസുലഭമായ ഭഗവൽഭക്തി സിദ്ധിച്ചു ജീവന്മുക്തനായി ലോകയാത്ര ചെയ്യുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു ഭാഗ്യമുണ്ടായി. പൂന്താനം ഉദ്ദേശം തൊണ്ണൂറോളം വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഭാഷാകർണ്ണാമൃതത്തിലെ

> "കണ്ണൻ കളിക്കും കളികോപ്പു കാണ്മാ-
> നെന്നേ കൊതിക്കുന്നു ദയാംബുരാശേ!
> ത്വന്നാമസങ്കീർത്തനമെണ്ണിയെണ്ണി-
> ത്തൊണ്ണൂറടുത്തു, പരിവത്സരം മേ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. കർണ്ണാമൃതം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒടുവിലത്തെ കൃതിയായിരുന്നു എന്നു വരാവുന്നതാണ്; വളരെക്കാലം ഗുരുവായൂരപ്പനെ സേവിച്ച് ഒടുവിൽ പ്രായാധിക്യംകൊണ്ടു ഗുരുവായൂർക്കു പോകുവാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിയുകയും അപ്പോൾ "ഞാനവിടെ ഇടത്തുപുറത്തുണ്ടായിരിക്കും" എന്ന ഭഗവദ്വാകം സ്വപ്നത്തിൽ ശ്രവിക്കുകയാൽ തദനുസാരേണ തിരുമാന്ധാംകുന്നിനു സമീപം ഇടത്തുപുറത്തായി അവിടത്തെക്കാണുകയും ഉടനെ അവിടെ ഒരു ക്ഷേത്രം നിർമ്മിച്ച് അതിൽ തന്റെ ഇഷ്ടദേവതയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ആ ഭക്തശിരോമണി നിത്യഭജനം തുടർന്നു കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തതായി പുരാവൃത്തം ഘോഷിക്കുന്നു. അതാണ് പൂന്താനത്തിന്റെ "വാമപുരം".

ചില ഐതിഹ്യങ്ങൾ

പൂന്താനം സന്താനഗോപാലം പാന നിർമ്മിച്ചതു ഗുരുവായൂർവച്ചായിരുന്നു. അക്കാലത്താണ് മേല്പത്തൂരിന്റെ നാരായണീയരചനയും. താൻ അന്നന്നു എഴുതുന്ന വരികൾ കുചേലൻ തന്റെ ധാനാമുഷ്ടി എങ്ങിനെ ശ്രീകൃഷ്ണനോ അങ്ങനെ ആ ഭാഗവതോത്തമൻ ഭട്ടതിരിക്കു സമർപ്പിക്കുകയും ഭട്ടതിരി അവ തിരുത്തുകയും ചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു ദിവസം നമ്പൂരിയുടെ ശല്യം അസഹ്യമായിത്തീരുകയാൽ "ഭാഷാകവിതയിൽ പിഴയില്ലാതെ കാണുമോ?" എന്നു തല്ക്കാലമുണ്ടായ ഹൃദയക്ഷോഭത്തിനു വശംവദനായി ഭട്ടതിരി പറഞ്ഞുപോയി. അന്നു രാത്രി ആ മഹാകവിയുടെ വാതരോഗം അധികമാവുകയും സ്വപ്നത്തിൽ ഭഗവാൻ "ഭട്ടതിരിയുടെ വിഭക്തിയെക്കാൾ എനിക്കു പൂന്താനത്തിന്റെ ഭക്തിയാണ് ഇഷ്ടം" എന്ന് അരുളിച്ചെയ്കയും ചെയ്തു. ഭട്ടതിരിയുടെ പാണ്ഡിത്യമദം അതോടുകൂടി പമ്പകടന്നു; അന്നു പൂന്താനത്തിനും സ്വപ്നത്തിൽ ഭഗവദ്ദർശനം സിദ്ദിക്കുകയും അപ്പോൾ കണ്ട വിധത്തിൽ അദ്ദേഹം ആ പാനയിൽ വൈകുണ്ഠത്തെ വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ. ഭട്ടതിരി തിരുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നതു കർണ്ണാമൃതമാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു യുക്തിസഹമല്ല; എന്തെന്നാൽ അന്ന് അദ്ദേഹം സാമാന്യം വർഷീയാന്റെ അവസ്ഥയിൽ എത്തിയിരുന്നു എന്നും സ്വഗൃഹം വിട്ടു പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കാവുന്ന ഒരു കാലമല്ലായിരുന്നു അതെന്നും നാം കണ്ടുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി മറ്റൊരൈതിഹ്യത്തെപ്പറ്റി പറയാം. ഒരിക്കൽ പൂന്താനം ഗുരുവായൂർക്കു തൊഴാൻ പോകയായിരുന്നു. വഴിക്കു സന്ധ്യാസമയത്തു വീടുംകുടിയുമില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥലത്തെത്തിയപ്പോൾ തട്ടിപ്പറിക്കാരനായ ഒരു മാപ്പിള അദ്ദേഹത്തെ പിടികൂടി. നമ്പൂരി ഭയചകിതനായി

> യാ ത്വരാ ദ്രൗപദീത്രാണേ യാ ത്വരാ കരിരക്ഷണേ
> മയ്യാർത്തേ കരുണാമൂർത്തേ സാ ത്വരാ ക്വ ഗതാ ഹരേ?"

എന്ന് അതികരുണമായി ആക്രന്ദനം ചെയ്തു. ആ സമയത്തു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ മന്ത്രിയായ മങ്ങാട്ടച്ചൻ അശ്വാരൂഢനായി അവിടെ എത്തുകയും അദ്ദേഹത്തെ ഘാതകനിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ ചെയ്തതു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ പടനായകനായ കരുണാകരമേനോനാണെന്നും ചിലർ പറയുന്നു. കൃതജ്ഞനായ പൂന്താനം അപരിചിതനായ അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന മോതിരം സമ്മാനിക്കുകയും അദ്ദേഹം അതു വാങ്ങിപ്പോകുകയും ചെയ്തു. അടുത്ത ദിവസം പൂന്താനം ഗുരുവായൂരിൽചെന്നു തൊഴതപ്പോൾ അവിടത്തെ ശാന്തിക്കാരൻ "ഈ മോതിരം ഭഗവാന്റെ തൃക്കയ്യിൽ കണ്ടതാണ്. ഇത് അങ്ങേയ്ക്കു തരുവാൻ എനിക്കു സ്വപ്നത്തിൽ ഭഗവാന്റെ അരുളപ്പാടുണ്ടായി" എന്നു പറഞ്ഞ് ആ മോതിരം അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുക്കുകയും അതു താൻ തലേദിവസം സന്ധ്യയ്ക്കു തന്റെ പ്രാണദാതാവിനു സമ്മാനിച്ചതാണെന്ന് ആ ഭക്തശ്രേഷ്ഠൻ മനസ്സിലാക്കി, മങ്ങാട്ടച്ചന്റെ വേഷത്തിൽ തന്നെ രക്ഷിച്ചതു ഗുരുവായൂരപ്പൻ തന്നെയായിരുന്നു എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. നമ്പൂരി അവിടെ എത്തുമെന്നും അപ്പോൾ കയ്യിൽ കൊടുക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു മങ്ങാട്ടച്ചൻ മോതിരം മേൽശാന്തിയെ ഏല്പിച്ചതായി നാസ്തികന്മാർക്കു കൂടിയും വിശ്വസിക്കാവുന്നതാണ്. ഇനി മൂന്നാമതൊരു ഐതിഹ്യമാകട്ടെ: പൂന്താനം ഒരിക്കൽ മസൂരിദീനം പിടിപെട്ടു കിടപ്പിലായി. അതു മാറുവാൻ പ്രയാസമാണെന്ന് അടുത്തു നിന്നിരുന്നവർ പറഞ്ഞപ്പോൾ തിരുമാന്ധാംകുന്നിലമ്മയെ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിച്ച് 'ഘനസംഘം' എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ സ്തോത്രം നിർമ്മിക്കുകയും അതോടുകൂടി ആ രോഗത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനാകുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുതഗാനം ഇന്നും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ കുറുപ്പന്മാർ പാടിവരുന്നു. നാലാമതായി ഒരു ഐതിഹ്യത്തേയും നമുക്കു സ്മരിക്കാം. പൂന്താനത്തിന് ഗുരുവായൂരപ്പന്റെ പ്രസാദം കൊണ്ട് ഒരു ഉണ്ണി ജനിച്ചു. ആ ഉണ്ണിക്കു ചോറൂണു നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതി ശിശുവിനെ ഒരു ദാസിയുടെ പക്കൽ ഏല്പിച്ചുംവച്ചു ഗൃഹകൃത്യങ്ങൾക്കായി പോകുകയും ഉണ്ണി ശ്വാസമുട്ടി മരിക്കുകയും ചെയ്തു. തീ പൊള്ളിയമൂലമാണെന്നും പ്രകാരാന്തരേണ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അത്യരുന്തുദമായ ആ സംഭവം നിമിത്തം ഉണ്ടായ വൈരാഗ്യത്താലാണ് പൂന്താനം ജ്ഞാനപ്പാന രചിച്ചത്. അതാകുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പ്രധാനകൃതി. അതിൽപ്പിന്നീട് അദ്ദേഹം അന്തഃപുരത്തിൽ കയറുകതന്നെ ഉണ്ടായില്ലത്രേ. ഇനിയും പൂന്താനത്തിന്റെ ഉൽകടമായ കൃഷ്ണഭക്തിക്കു മകുടോദാഹരണങ്ങളായി അനവധി കഥകൾ പ്രചരിക്കുന്നുണ്ട്. അവയെപ്പറ്റിയൊന്നും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല.

കൃതികൾ

പൂന്താനത്തിന്റെ കൃതികളായി മലയാളത്തിൽ (1) ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം, (2) കുമാരാഹരണം പാന, (3) ജ്ഞാനപ്പാന എന്നീ പ്രസിദ്ധകൃതികൾക്കു പുറമേ അനവധി സ്തോത്രങ്ങളുമുണ്ട്. (4) പാർത്ഥസാരഥിസ്തവം, (5) ഘനസംഘം, (6) നാരായണകീർത്തനങ്ങൾ, (7) ഗോവിന്ദകീർത്തനങ്ങൾ, (8) ആനന്ദനൃത്തം, (9) ദ്വാദശാക്ഷരനാമകീർത്തനം, (10) ശ്രീകൃഷ്ണകീർത്തനങ്ങൾ, (11) അഷ്ടാക്ഷരകീർത്തനം, (12) ബ്രഹ്മപരഗോവിന്ദകീർത്തനം, (13) ഗോപാലകൃഷ്ണകീർത്തനം, (14) ഗൗരീകീർത്തനം, (15) വാമപുരേശകീർത്തനങ്ങൾ, (16) പത്മനാഭകീർത്തനം, (17) വിവേകോദയകീർത്തനം, (18) ജയകൃഷ്ണകീർത്തനം, (19) വിടകൊൾകീർത്തനം, (20) ശ്രീരാമകീർത്തനങ്ങൾ, (21) മുകുന്ദകീർത്തനം, (22) ദശാവതാരസ്തോത്രം എന്നിവ ആ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. അവയിൽ പ്രായേണ 'വാമപുരേശ'മുദ്ര കാണ്മാനുണ്ട്. തമിഴിലും ചില വേദാന്തപ്രതിപാദകങ്ങളായ ഗാനങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്; അവയും ആ മുദ്രയാൽ അലംകൃതങ്ങളാണ്. ലാളിത്യം, പ്രസാദം, മാധുര്യം എന്നിവയാണ് പൂന്താനം കൃതികളുടെ പ്രധാനഗുണങ്ങൾ. 'അനലംകൃതീ പുനഃ ക്വാപി' എന്ന മമ്മടഭട്ടന്റെ കാവ്യനിർവചനം അവയ്ക്കു സവിശേഷം യോജിക്കും. രചനാഭംഗി അത്രമാത്രം തികഞ്ഞിട്ടുള്ള സ്തോത്രങ്ങൾ ഭാഷയിൽ അത്യന്തം വിരളങ്ങളാണ്. വിഷ്ണുഭക്തന്മാരുടേയും ക്ഷേത്രോപാസകന്മാരുടേയും പ്രത്യേകിച്ചു സ്ത്രീകളുടേയും ഇടയിൽ അവയ്ക്കുള്ള പ്രചാരവും അന്യാദൃശമാണ്. അത് അങ്ങനെയല്ലാതെ പരിണമിക്കുവാൻ ന്യായവുമില്ലല്ലോ. വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ വില്വമംഗലം എന്നു സംശയംകൂടാതെ പറയാം. വ്രജവിഹാരിയായ ഭഗവാന്റെ മുരളീനാദമാണ് നാം രണ്ടുപേരുടേയും സ്തോത്രങ്ങളിൽ കേൾക്കുന്നത്. കർണ്ണാമൃതത്തേയും പാർത്ഥസാരഥി സ്തവത്തേയും സംസ്കൃതകീർത്തനങ്ങളെയും പറ്റിമാത്രം ഈ അധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ട് ഇതരകൃതികളെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശം മറ്റൊരദ്ധ്യായത്തിലേയ്ക്കു മാറ്റിവയ്ക്കാം.

ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം

വില്വമംഗലത്തിന്റെ സംസ്കൃതകർണ്ണാമൃതത്തിൽനിന്നു വേർതിരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് കവി തന്റെ കൃതിക്കു ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം എന്ന പേർ നല്കിയിരിക്കുന്നത്. കവിയുടെ വാർദ്ധക്യകാലത്തേ ഒരു കൃതിയാണ് കർണ്ണാമൃതം എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ശൂലപാണിവാരിയർ എന്ന ഒരു സുഹൃത്തിന്റെ അപേക്ഷ അനുസരിച്ചാണ് ആ കാവ്യം രചിച്ചതെന്നുള്ളതിന്

> "ക്രമത്തിലാക്കീടിന ശൂലപാണി-
> ശ്രമത്തിനാലിത്ഥമതീവ ചിത്രം
> ശ്രവിച്ചു ഭാഷാശ്രവണാമൃതം മേ
> രമിച്ചുകൊൾകച്യുതപാദമൂലേ"

എന്ന പദ്യം തെളിവാണ്. അനുവാചകന്മാരിൽ കൃഷ്ണഭക്തി വർദ്ധിപ്പിച്ചു തദ്വാരാ അവർക്കു മോക്ഷലാഭം വരുത്തുന്നതിനാണ് കവിയുടെ ഉദ്യമം. നാമസംകീർത്തനം ഒന്നുകൊണ്ടുമാത്രം കലിയുഗത്തിൽ മുക്തി സിദ്ധിയ്ക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

> "ഭൂഷാവർണ്ണാദിയാലിബ്ഭുവനമഖിലവും
> ഹന്ത! മോഹിച്ചു രാഗ-
> ദ്വേഷാപൂർണ്ണം വിഘൂർണ്ണം ശിവശിവ പറയാ-
> വല്ല മായാവിലാസം,
> ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം മേ സുകൃതമിതു സദാ
> നാവുകൊണ്ടാസ്വദിച്ചാൽ
> നൃഴാ കർമ്മാവലീവല്ലികളിലുടനവൻ
> പിന്നെ മുന്നേതുപോലേ"

എന്ന പദ്യം അദ്ദേഹം ഫലശ്രുതിരൂപത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കർണ്ണാമൃതം ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധകഥയുടെ ഒരു സംക്ഷേപമാകുന്നു. ഭാഗവതം, വില്വമംഗലത്തിന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണ കർണ്ണാമൃതം, മേല്പത്തൂരിന്റെ നാരായണീയം ഈ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളോടും കവിക്കു കടപ്പാടുണ്ട്. ആകെയുള്ള നൂറ്റൻപതു പദ്യങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ എൺപത്തേഴെണ്ണം കംസവധംവരെയുള്ള കഥയ്ക്കും പിന്നീടുള്ള മുപ്പത്തൊൻപതെണ്ണം ശേഷമുള്ള ദശമസ്കന്ധകഥയ്ക്കും ബാക്കിയുള്ളവ തത്ത്വചിന്താവിഷയങ്ങൾക്കുമായി വിനിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. കർണ്ണാമൃതത്തിൽ അങ്ങിങ്ങു ചില അഭംഗിയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളും യതിഭംഗാദിവൈകല്യങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ടെങ്കിലും അവയെല്ലാം കവിയുടെ കൂലങ്കഷമായ ഭക്തി ഗംഗാപ്രവാഹത്തിൽ മറഞ്ഞുപോകുന്നു. വാമപുരാധിവാസിയായ ഗുരുവായൂരപ്പനെ അഭിസംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് പ്രഥമപദ്യം ആരംഭിക്കുന്നത്:

> "കർണ്ണാമൃതം വാമപുരാധിവാസിൻ!
> നിന്നാൽ മതം കിഞ്ചന ഭാഷയായ്യ് ഞാൻ
> എന്നാൽ വരുംവണ്ണമുദാരകീർത്തേ!
> ചൊന്നാലതും പ്രീണനമായ്‌വരേണം."

ഏതാനം ചില ഉത്തമശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

> "അമ്പാടിക്കൊരു ഭൂഷണം, രിപുസമൂഹത്തിന്നഹോ!
> ഭീഷണം,
> പൈമ്പാൽവെണ്ണതയിർക്കു മോഷണ, മതിക്രൂരാത്മനാം
> പേഷണം,
> വൻപാപത്തിനു ശോഷണം,
> വനിതമാർക്കാനന്ദസമ്പോഷണം
> നിൻപാദം മതിഭൂഷണം ഹരതു മേ
> മഞ്ജീരസംഘോഷണം" (1)

> "എന്നോമലിങ്ങു വരികെന്നു യശോദ മെല്ലെ-
> ച്ചെന്നാൾ മുകർന്നു പുതുവെണ്ണ കൊടുപ്പതിന്നായ്;
> അന്നേരമാർത്തിയൊടെയോടി വിയർത്തു വീണ
> കണ്ണന്റെ കാതരത കാൺമതു കൗതുകം മേ." (2)

> "പീലിക്കാർമുടി കാൽത്തളിർപ്പൊടിയുമേറ്റൊട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞങ്ങ
> താളത്തിൽക്കുഴലും കുബേരനടയും ഗോപാലരും
> ഗോക്കളും
> ബാലസ്ത്രീകളുഴന്നു വന്ന വഴിയിൽപ്പാർക്കുന്ന സൗഭാഗ്യവും
> മേളത്തോടെഴുനള്ളിട്ടന്നൊരു ദിനം കണ്ടാവു
> കൺകൊണ്ടു ഞാൻ!" (3)

> "തൂവെണ്ണിലാവു വിരവിൽത്തെളിയുന്നനേരം
> പൂവിന്നുളാം പരിമളം ചൊരിയുന്നനേരം
> കാർവർണ്ണനക്കുഴലെടുത്തു വിളിച്ച നേരം
> നീൾക്കണ്ണിമാരുഴറിവന്നതു കാൺമനോ ഞാൻ?" (4)

> "കൂകീ കോഴി വനാന്തരേ വിറകുമായ്യ് നിന്നോരു രാവേ
> തഥാ
> കൂകീ കോകിലവാണിമാർകുചതടേ മേവീടുമാ രാവിലും;
> കൂകും കോഴികൾ തമ്മിലുള്ള സുകൃതം ചെമ്മേ
> പറഞ്ഞീടുവാ-
> നാകുന്നീല; ചരാചരങ്ങളിലുമുണ്ടത്യന്തഗത്യന്തരം!" (5)

> "കന്നം കറുത്ത മലപോലെ യമന്റെ ദൂതൻ
> കണ്ണും മിഴിച്ചലറിയോടിവരുന്നനേരം
> കണ്ണൻ കളിച്ച കളികീർത്തനമൊന്നു കേട്ട-
> പ്പൊണ്ണൻ മലച്ചു മറുകുന്നതു കാൺമനോ ഞാൻ?" (6)

> "മന്നാശയാലും മദനാശയാലും
> പൊന്നാശയാലും മറുകുന്ന ലോകം:
> നിന്നാശ കണ്ടീലൊരുവർക്കുമയ്യോ!
> കണ്ണാ! ശമം നല്കുക മാനസേ മേ." (7)

> "സത്രം കാണൊരിടത്തു, ചത്തു കരയും കോലാഹലം
> കത്രചിൽ;
> വിദ്വാന്മാരൊരിടത്തു, മദ്യപകലം തച്ചും കയച്ചും ക്വചിൽ;
> മുഗ്ദ്ധസ്ത്രീയൊരിടത്തു, മുത്തികളിരുന്നേങ്ങിക്കരച്ചന്യതഃ;
> ശ്രോത്രാദിക്കമൃതോ തളിച്ച വിഷമോ വിശ്വം വിചിത്രം
> വിഭോ!" (8)

> "നാവേ, നിനക്കു വലിയോരുപദേശമുണ്ടേ;
> നാവാലുരയ്പതിനു ഞാൻ തുനിയുന്നു കേൾ നീ;
> നാരായണന്റെ തിരുനാമമുറക്കെയാമ്പോൾ
> നാണിച്ചുപോകരുതതേ തവ വേണ്ടതുള്ളൂ." (9)

> വിത്തം മറന്നു വിഷയങ്ങളൊരോന്നു നോക്കി-
> ച്ചത്തും പിറന്നുമുഴലായ്ക മനക്കുരുന്നേ!
> വിശ്വം നിറഞ്ഞു വിളയാടിന തമ്പുരാനെ-
> ച്ചിത്തേകലർന്നനുഭവിപ്പതിനോർത്തുകൊൾ നീ." (10)

> തണ്ണീർദാഹം മുഴുത്തും തടിയനരികെ വ-
> ന്നന്തകൻതാനരുത്തും
> കണ്ണീർക്കാരായടുത്തുള്ളവർകൾ തൊഴിമുറ-
> യ്ക്കാകെയൊന്നിച്ചു പാർത്തും
> തന്നെത്താനേ മറന്നിട്ടതിവിവശതപൂ-
> ണ്ടാർത്തനായ് വീർത്തുമിക്കോ-
> പ്പെന്നെക്കൊണ്ടാക്കിവച്ചീടൊല വരദ! വിഭോ!
> വാമഗേഹാധിവാസിൻ! (11)

> "നാവില്ലാതെ ജനിക്കയോ,
> നടനടേയുള്ളോരിളക്കായ്കയോ,
> നാമത്തെപ്പടിയായ്കയോനരകമെന്നൊർത്താൽക്കളിർപ്പാക
> നാവിൽദ്ദുർഘടമാകയോ, നരകുലത്തിൽജ്ജന്മമല്ലായ്കയോ,
> നാമോച്ചാരണമെന്തു ബന്ധമറിവുള്ളോരും
> ത്യജിച്ചീടുവാൻ?" (12)

> "മേഘശ്യാമളമംഗവും മകുടവും പൂവും ചെവിത്തോടയും
> രാകാചന്ദ്രനു നാണമാം വദനവും മാർമാലയും മുദ്രയും
> ആകംവണ്ണമനേകഭൂഷണയുതം നിന്മെയ് കുറിക്കൊണ്ടു
> ഞാൻ
> പോകുന്നേൻ ഭഗവൻ! ജനാർദ്ദന! ഭവൽകാരുണ്യ
> പാഥേയവാൻ." (13)

കർണ്ണാമൃതത്തിൽ അപൂർവ്വം ചില പദങ്ങളിൽ മാത്രമേ മണിപ്രവാളത്തിന്റെ നിഴലാട്ടം കാണുന്നുള്ളൂ. അതിനെ ഒരു ഭാഷാ കാവ്യമെന്നു വ്യവഹരിച്ചാലും അനൗചിത്യമില്ല. കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതത്തിന് അതൊരു മാതൃകയായിരിക്കണം.

പാർത്ഥസാരഥിസ്തവം

കുസുമമഞ്ജരീവൃത്തത്തിലുള്ള പതിനൊന്നു പദ്യരത്നങ്ങൾ കോർത്തിണക്കിയ ഒരു അനർഘമാല്യമാണ് പാർത്ഥസാരഥിസ്തവം. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

> "കെട്ടി വാർകുഴൽ വകഞ്ഞു പിന്നിലളകേഷു പീലികൾ
> തൊട്ടുത്തു പു-
> മ്പട്ടുകൊണ്ടു വടിവോട്ടുടുത്തുരസി ഹാരമിട്ടു വനമാലയും
> പൊട്ടണിഞ്ഞു നിടിലത്തടത്തിലുടൽ പാർത്തുപാർത്തു
> രഥമേത്യ ച-
> മ്മട്ടി മുഷ്ടിയിൽ മുറുക്കി നിന്നരുളുമിഷ്ടദൈവത-
> മുപാസ്മഹേ." (1)

> "ചെറ്റഴിഞ്ഞ ചികുരോൽകരാം ചെറിയ
> താരകേശകലതോറ്റ തു-
> നെറ്റിപാട്ടു ചിതറും വിയർപ്പിലൊലിവുറ്റ പറ്റിന ഘനാളകാം
> എറ്റവാനഭിമുഖീകൃതപ്രതിനവപ്രതോദവലയാമൊരൻ-
> പുറ്റ കാമപി കൃപാം കിരീടിരഥരത്നദീപകലികാം ഭജേ." (2)

> "നൂതനേന്ദുരമണീയഫാലഭുവി പാകിടും ചില മനോഹര-
> സ്വേദപാതമുദിതാളകേ രഥപരാഗപൂരപരിശോഭിതേ
> പാതി ചിമ്മിന വിലോചനേ വിഹര
> മന്ദഹാസമയചന്ദ്രികാ-
> ശീതളേ തിരുമുഖേ മനോവിജിതസാരസേ
> വിജയസാരഥേഃ" (3)

> "അർദ്ധമീലിതവിലോചനം വരതുരംഗപൂരഖുരമേറ്റൊരോ
> യുദ്ധഭൂമിയിലുറ്റും നറുപൊടി പൊഴിഞ്ഞഴിഞ്ഞ കബരീഭരം
> ഹസ്തപങ്കജലസൽപ്രതോദമധിചിത്തമസ്തു മമ
> പാർത്ഥസാ-
> രഥ്യകേളിലലിതം മനോജ്ഞമൊരു വസ്തു യാദവ
> കുലോത്ഭവം." (4)

> "മൂടുമാറു ഭുവനം തുരംഗരജസാ പതംഗജമനോബലം
> വാട്ടുമാറു ജയമീടുമാറു വിജയന്നു വിക്രമപയോനിധേഃ
> പേടിപൂണ്ട പടതോറ്റു മാറ്റലരതീവ നൂറ്റവർകളുമ്പുമേ-
> റ്റോടുമാറരിയ തേർകടാവിന പുരാണധാമ കലയാമഹേ." (5)

> "പീലി ചിന്നിവിരിയുന്ന വേണിയിൽ മറഞ്ഞ
> കോമളമുഖാബ്ജമാ-
> ലോലഹാരനവഹേമസൂത്രവനമാലികാമകരകുണ്ഡലം
> ഫാലബാലമതിമേലണിഞ്ഞ
> കമനീയഘർമ്മകണികാങ്കുരം
> കോലമഞ്ചിതരഥം ഗതം ജയതി ജൈഷ്ണവം കിമപി
> വൈഷ്ണവം. (6)

സംസ്കൃതസ്തോത്രങ്ങൾ

ഇവ പ്രായേണ അകാരാദിക്രമത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഒരു സ്തോത്രം ചുവടേ ചേർക്കാം:

> "കഞ്ജവിലോചന കമനീയാനന കല്മഷനാശന ശൗരേ!
> കാളിയദമന കളായമനോഹര കലിമലനിരസന ശൗരേ!
> കിങ്കിണിനൂപുരകങ്കണഭൂഷണരിംഖണശീല മുരാരേ!
> കീർത്തിവിതാനവിശോധിതഭുവന വിരക്തിവിധായക
> ശൗരേ!
> കുവലയദളകളകോമളതനുരുചിമേളിതഭുവന മുരാരേ!
> കൂജിതകളമുരളീരവമോഹിതനഗമൃഗഖഗകുല ശൗരേ!
> കൃഷ്ണ കൃപാലയ കൃപണജനാശ്രയ ഖലജനദഹന മുരാരേ!
> കൢപ്തവിലാസവിശേഷവിനിർമ്മിതകൃത്രിമഗോവൃഷശൗരേ!
> കേശിനിഷൂദന കേശവ മുരഹര കേളിവിമോഹന ശൗരേ!
> കൈതവഹൃതനവനീത ജനാർദ്ദന കൈവല്യപ്രദ
> ശൌരേ!
> കോമളകുവലയനീലകളേബര കോകിലഭാഷണ ശൗരേ!
> കൌതുകവിരചിതഗോപവിഡംബന കൈതവശീല
> മുരാരേ!
> കംബുഗദാധര കാമഫലപ്രദ കമ്രമുഖാംബുജ ശൗരേ!
> കർക്കശഭയഹര ദുഷ്കൃതനാശന ഗർഗ്ഗപുരോഹിത ശൗരേ!
> മാധവ മാധവ മദനമനോഹര വാമപുരേശ്വര ശൗരേ!

ഇതുപോലെ

> "പത്മനാഭ പരാപരേശ്വര പങ്കജാക്ഷ നമോസ്തു തേ,
> പശുപയുവതിഭിരമിതവിഹൃതിഭിരർച്ചിതായ നമോസ്തു
> തേ,
> വാസുദേവ നമോസ്തു തേ വാമനിലയപതേ."

എന്നും

> "നാരായണ ജയ നാരായണ ജയ
> നാരായണ ജയ നാരായണ ജയ
> അമലകമലദലലോചന ജയ ജയ
> ആനന്ദരൂപ മനോഹര ജയജയ
> ഇന്ദിരാരമണ മുകുന്ദ ജയ ജയ
> ഈശ്വര മുരഹര ശാശ്വത ജയ ജയ!"

എന്നും

> "കല്മഷവനദഹന വാസുദേവ-ജയ-ചിന്മയ
> ജഗന്മംഗലവാസുദേവ!
> കാളിന്ദീതടവിഹാര വാസുദേവ-ജയ-കാളിയമദദമന
> വാസുദേവ!"

എന്നും

> "കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ
> കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ പാഹിമാം
> കൃഷ്ണ രാമ പരമപുരുഷ വൃഷ്ണിവംശതിലക വരദ
> ജിഷ്ണുസൂത ദനുജശമന കൃഷ്ണ പാഹി മാം"

എന്നും പല രീതികളിൽ വേറെയും ചില സംസ്കൃതസ്തോത്രങ്ങൾ പൂന്താനത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളായുണ്ട്.

22 മണിപ്രവാളവൃത്തശാസ്ത്രം

മണിപ്രവാളവൃത്തങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിലെ ഒന്നുരണ്ടോലകളുടെ നഷ്ടശിഷ്ടങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ആരെന്നറിവില്ല. ലക്ഷണം സംസ്കൃതത്തിലും ലക്ഷ്യശ്ലോകങ്ങൾ മണിപ്രവാളത്തിലുമാണ് ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. ലക്ഷണം ആദ്യന്തം വൃത്തരത്നാകരത്തിൽ നിന്ന് ഉദാഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉദാഹരണങ്ങൾ കരുമത്തിൽ ഉണിച്ചിരിതേവി എന്നൊരു നായികയെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളവയുമാണ്. അവ ആചാര്യൻ തന്നെ നിർമ്മിച്ചു ചേർത്തിരിക്കുന്നു. സ്ഥലത്തെ ശ്രീപരമേശ്വരനാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത. ആ സ്ഥലം ഏതെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അവിടുത്തെ ദേവൻ ശിവനാണ്. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആവിർഭാവം എട്ടാം ശതകത്തിലായിരിക്കണം. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

മംഗലാചരണം:

> “സുരതടിനീതരംഗമലയും തലയോട്ടുമഹീന്ദ്രമാലയും
> പുരിചിടയിൽക്കലർന്നു വിലസും
> തുഹിനാംശുകിശോരശേഖരം
> ദുരിതഭരോപശാന്തി വരുവാൻ ഭുവനാശ്രയമാശ്രയാമി
> ഞാൻ
> പരിചൊടു കൂടൽമേവുമഗജാരമണം കരുണാമൃതാംബുധിം.”

പൃഥ്വീവൃത്തം:

> “ജസൗ ജസലയാ വസുഗ്രഹയതിശ്ച പൃഥ്വീ ഗുരുഃ”
> “കലഞ്ഞ വിനയേന ചാഞ്ഞലർ ചൊരിഞ്ഞ വേണീഭരം,
> വിളഞ്ഞ പുളകേന തോഞ്ഞുടൽ നിറഞ്ഞ
> ഘർമ്മോൽകരം,
> അലിഞ്ഞ മനകാമ്പു നിൻമദനവിഭ്രമം കാൺമനോ,
> തെളിഞ്ഞു കരുമത്തിൽ മേവിന വിശാലനീലേക്ഷണേ.”

ശിഖരിണീവൃത്തം:

> “രസൈ രുദ്രൈശ്ഛിന്നാ യമനസഭലാ ഗശ്ശിഖരിണീ”
> “മതിക്ഷോഭം പാർമേൽ നിഖിലതരുണാനാം വിളയുമാ-
> റിതക്ഷീണശ്രീപൂണ്ടുദയതി കലാനായകനയം
> മതുച്ചൊല്ലാർമൗലേ! സുമുഖി കരുമത്തിൽക്കമനി! കാൺ
> കതിർത്തെന്താർവാണൻ വികിരതി ശരാ, നെന്തു
> ശരണം?”

ഈ ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങൾ അത്യന്തം രസനിഷ്യന്ദികളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

23 മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി, കാലദീപകം ബാലശങ്കരം

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ പതിമ്മൂന്നു ജ്യോതിഷകൃതികളെക്കുറിച്ച് ഇരുപത്തേഴാമധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ പരമപ്രധാനമായ ഗ്രന്ഥം കാലദീപകം ബാലശങ്കരമാകുന്നു. സ്വകീയമായ കാലദീപകപദ്യാവലിയുടെ വിവൃതിയാണ് കാലദീപകം ബാലശങ്കരമെന്നു ചിലർ ഊഹിക്കുന്നു.

> "ധാത്രീ യൽകരസമ്പർക്കാൽ സഗ്രഹർക്ഷാ
> വിരാജതേ
> തസ്മൈ സർവാത്മനേ/ജായ ഭാസ്കരായ നമോ നമഃ"

എന്ന ശ്ലോകം ഈ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുമുണ്ട്. അതുപോലെതന്നെയാണ് ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ 'അസ്തി ശോണാചലഗ്രാമ' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും.

> "നത്വാ വിഘ്നേശ്വരം വാചം ഗുരുംശ്ചാഥ കരോമ്യഹം
> ശുഭകർമ്മസു ബാലാനാം കാലജ്ഞാനായ ദീപകം.
> ക്ഷമിപ്പരത്രേ സാധുക്കളിഹ വിദ്യാബ്ധിപാരഗാഃ
> മറ്റുള്ളവർ ചിരിച്ചാലുമെന്തു ചേതം നമുക്കതിൽ?"
> ... ...
> "പന്നിക്കുഴി കുഴിപ്പാനും സംഗ്രഹക്രയവിക്രയേ
> നിറയ്പാൻ കുടിവെപ്പാനും നന്നല്ലോ ഗുളികോദയം
> ചൊല്ലാത മിക്കവറ്റിന്നുമൂൺനാളും വേലിയേറ്റവും
> കൊള്ളുന്നു, തത്ര വർജ്ജ്യന്തേ പാപവാരോദയാദികാഃ

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ പദ്യാവലിയിൽ കാണുന്നുമുണ്ട്.

ശങ്കരൻനമ്പൂരിക്കു ബാലശങ്കരൻ എന്നു പേരുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബാലപദം അദ്ദേഹം ഔദ്ധത്യപരിഹാരത്തിന്നായും ബാലശിക്ഷോപയുക്തമെന്നു വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിനായും തന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പേരുകളോടുകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ് വസ്തുതത്വം. 'തുമ്പതിങ്കളോടു' ഇത്യാദി വന്ദന ശ്ലോകത്തിൽ 'ബാലകായ മേ' എന്ന് അദ്ദേഹം തന്നെപ്പറ്റി പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നതു നോക്കുക. 'ബാലായാസ്മൈ വിധാസ്യാമി' എന്നു പഞ്ചബോധാർത്ഥദർപ്പണത്തിൽ ഒരു കുറിപ്പുകാണുന്നതിൽനിന്ന് അത് ഏതോ ബാലനുവേണ്ടി രചിച്ചതാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. "തുമ്പതിങ്കളൊടു. . . ബാലകായപൊഴുതൊട്ടു ഭാഷയായ്" എന്നും "ധാത്രീ യൽക്കരസമ്പർക്കാൽ" എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾക്കുമേൽ

> "വന്ദേ ഗിരീശം ഗിരിജാസമേതം
> കൈലാസശൈലേന്ദ്രഗുഹാഗൃഹസ്ഥം
> അങ്കേ നിഷണ്ണേന വിനായകേന
> സ്കന്ദേന ചാത്യന്തസുഖായമാനം."

> "കരോമി വാചാം നത്വാഹം ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ശുഭകർമ്മസു ബാലാനാം കാലജ്ഞാനായ ദീപകം"

എന്ന പദ്യങ്ങളും ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണ്മാനുണ്ട്.

ഇതിൽ സ്മരിക്കുന്ന പരമേശ്വരൻ വാഴമാവേലി പരമേശ്വരൻപോറ്റിയാണ്. ഭാരതത്തിലെ മഹർഷിവര്യന്മാരുടേയും കേരളത്തിലെ പൂർവാചാര്യന്മാരുടേയും മതങ്ങളെ ധാരാളമായി ഉദ്ധരിച്ചും ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ കൂലങ്കഷമായി ചർച്ചചെയ്തും സ്വാഭിപ്രായം ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ സോപപത്തികമായി സ്ഥാപിച്ചുമാണ് ശങ്കരൻ കാലദീപകം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. താൻതന്നെ ഭാഷയിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ട് എന്നു പറഞ്ഞ് അങ്ങുമിങ്ങും ചില ആനുഷ്ടുഭശ്ലോകങ്ങളും ചേർത്തിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായിട്ടാണു രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആദിമഭാഗത്തിൽ മുഹൂർത്തദോഷങ്ങളെപ്പറ്റിയും മധ്യമഭാഗത്തിൽ ഷോഡശകർമ്മങ്ങളുടെ മുഹൂർത്തങ്ങളെപ്പറ്റിയും അന്തിമ ഭാഗത്തിൽ ദേവപ്രതിഷ്ഠ, ഗൃഹനിർമ്മാണം; കൂപഖനനം, ശസ്ത്രബന്ധം, അസ്ഥിസഞ്ചയനാദി കർമ്മങ്ങൾ, വസനധാരണം, യാത്ര, ഔഷധസേവനം, വൃക്ഷയുഗനിക്ഷേപണം, കൃഷി, ബീജാവാപം, വൃക്ഷാദി സംസ്ഥാപനം, ധാന്യവൃദ്ധി എന്നിങ്ങനെ വിവിധകാര്യങ്ങൾക്കുള്ള മുഹൂർത്തങ്ങളെപ്പറ്റിയും പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആകെ അൻപത്തൊന്ന് അധ്യായങ്ങളുണ്ട്. ചുരുക്കത്തിൽ, മുഹൂർത്തസംബന്ധമായി ഇതിൽ ആചാര്യൻ സ്പർശിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വിഷയങ്ങൾ വിരളമാണെന്നുതന്നെ പറയാം. ശങ്കരന്റെ ഗദ്യത്തിന് ഒരു ശാസ്ത്രീയഭംഗി പ്രത്യേകമായുണ്ട്. ഏതാനും ചില പംക്തികൾകൊണ്ട് ഇതു വ്യക്തമാക്കാം:

"ഇനി സൗരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികയുന്നേടം നിശ്ചയിച്ചറിവാനുപായം. പതിനാറു തികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ വരുന്ന തിങ്ങളിൽ ഇവന്റെ ജന്മകാലത്തിങ്കലേ ആദിത്യസ്ഫുടംപോലെതന്നെ ആദിത്യസ്ഫുടം വരുന്നു യാതൊരിക്കൽ, അപ്പോൾ സൗരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികയുന്നു. ഇങ്ങനെ. എന്നാൽ ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കാണുമ്പോൾ പതിനേഴു തുടങ്ങി സൗരംകൊണ്ടു കാണുമ്പോൾ പതിനാറു തികഞ്ഞതുമില്ല എന്നുവരുന്നേടവും സൗരംകൊണ്ടു പതിനേഴുതുടങ്ങി ആട്ടപ്പിറന്നാൾകൊണ്ട് പതിനാറു തികഞ്ഞതുമില്ല എന്നുവരുന്നേടവും, ഇവരണ്ടേടത്തും, ഗോദാനവും കൊള്ളാമോ എന്നു പെരികേ പലരോടും ചോദിക്കണം. അതോ ഒരാണ്ടു തികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ നക്ഷത്രഹോമം കാലംകൂടുക എന്നുണ്ടൊരു പക്ഷം; പതിമൂന്നാം പിറന്നാൾക്കു കാലം കൂടുക എന്നുമുണ്ടൊരു പക്ഷം."

24 മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരം

ഇതു മാത്തൂർ നമ്പൂരിയുടെ മുപ്പത്താറു പദ്യങ്ങൾമാത്രമടങ്ങിയ മുഹൂർത്തപദവിക്കു ശങ്കരൻനമ്പൂരി രചിച്ച ഗദ്യവ്യാഖ്യാനമാകുന്നു. ഈ വ്യാഖ്യാനംകൊണ്ടു മൂലഗ്രന്ഥത്തിനു പ്രസിദ്ധി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥവും മൂന്നു പരിച്ഛേദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമത്തേതായ ദോഷപ്രകരണത്തിൽ ഏഴും, രണ്ടാമത്തേതായ ഷോഡശക്രിയാമുഹൂർത്തപ്രകരണത്തിൽ പതിനേഴും മൂന്നാമത്തേതായ പ്രതിഷ്ഠാദിമുഹൂർത്തപ്രകരണത്തിൽ പതിന്നാലും പദ്യങ്ങൾ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. കാലദീപകത്തിലേയും മുഹൂർത്തപദവിയിലേയും വിഷയം ഒന്നുതന്നെയാണെന്ന് ഇതിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണ്. മുഹൂർത്തപദവീബാലശങ്കരവും സാമാന്യം വിസ്തൃതമാണ്.

25 ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ ബാലശങ്കരം

'എന്റെ വാഴമാവേലിക്കു നമസ്കാരം' എന്നും 'തുമ്പതി ങ്കളൊടു. . . ബാലകായ ഗണിതങ്ങൾ ഭാഷയാ ചൊല്ലു വാനിഹ തുണയ്ക്കുതാകമേ' എന്നുള്ള ശ്ലോകവും ഈ വ്യാ ഖ്യാനത്തിലും കാണുന്നു. ഒടുവിൽ "ഇതി പരമേശ്വരപ്രി യശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാ ഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി" എന്ന് ഓരോ അധ്യായാവ സാനത്തിലും കുറിപ്പുണ്ട്. 'തുമ്പതിങ്കളൊടു' എന്ന പദ്യം കഴിഞ്ഞ്

> "ബാലാനാം ഭാസ്കരീയാർത്ഥം തെളിയുമ്മാറു
> ചൊല്ലുവാൻ
> വാണിമാതെങ്ങൾനാവിന്മേൽ വിളയാടുക സാംപ്രതം
> ഭാസ്കരാദീൻ വണങ്ങീട്ടു ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ചെറുതൊട്ടെഴുതുന്നുണ്ടു ഭാസ്കരീയത്തിലെപ്പൊരുൾ"

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ ചേർത്തിരിക്കുന്നു. പിന്നെ "അവിടെ ഗണിതത്തിന്നു ഭാസ്കരീയമാകുന്ന തന്ത്രത്തെ ചമയ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന ആചാര്യൻ അവിഘ്നപരിസമാപ്ത്യാദിപ്രയോ ജനസിദ്ധ്യർത്ഥമായിട്ട് ഇഷ്ടദേവതാനമസ്കാരത്തെ ചെ യ്യുന്നു" എന്ന പീഠികയോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു.

26 പഞ്ചബോധം ബാലശങ്കരം

പഞ്ചബോധാർത്ഥ ദർപ്പണം, പഞ്ചബോധം, ഗണിതസാരം ഇവ മൂന്നും പഞ്ചബോധത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ്. ഗണിത സാരത്തിനു പഞ്ചബോധഗണിതസാരം എന്നും പേരുണ്ട്. പഞ്ചബോധവും 'തുമ്പതിങ്കളൊട്ട്' എന്ന പദ്യത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നു.

> "ബാലാനാം പഞ്ചബോധാർത്ഥം തെളിയുമ്മാറു ചൊല്ലുവാൻ
> വാണിമാതെങ്ങൾനാവിന്മേൽ വിളയാടുക സർവ്വദാ.
> ഭാസ്കരാദീൻ വണങ്ങീട്ടു ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ചെറുതൊട്ടെഴുതുന്നുണ്ടു പഞ്ചബോധക്രിയാക്രമം."

എന്നിങ്ങനെയുള്ള സരസ്വതീവന്ദനവും പ്രതിജ്ഞാവാക്യവും പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിലുണ്ട്. പഞ്ചബോധാർത്ഥദർപ്പണത്തിൽ 'തുമ്പതിങ്കളൊട്ട്' എന്നും, 'ബാലാനാം പഞ്ചബോധാർത്ഥം' എന്നും മറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങൾക്കു മേൽ

> "ശ്രീസൂര്യാദീൻ നമസ്കൃത്യ ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ബാലായാസ്മൈ വിധാസ്യാമി
> പഞ്ചബോധാർത്ഥദർപ്പണം.
> സർവേഷാം ജ്യോതിഷാമാദ്യം നമസ്കൃത്യ ദിവാകരം
> ലഘൂകൃത്യ വിധാസ്യാമി വ്യതീപാതാദിബോധനം"

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങളും കാണാവുന്നതാണ്. അയനചലനാദി ഗണിതത്തിലും 'തുമ്പതിങ്കളൊട്ട്' എന്ന പദ്യം കാണുന്നു.

> "മേഷാദൗ പകലേറുന്നു; രാവന്നത്ര കുറഞ്ഞുപോം;
> തുലാദൗ രാത്രിയേറുന്നു; പകലന്നു കുറഞ്ഞുപോം."

എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകം ഗണിതസാരത്തിലുള്ളതാണ്.

27 ചന്ദ്രഗണിതക്രമം

> “ഗജാനനം തഥാ വാണീം ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ഭക്ത്യാ സംവന്ദ്യ സൂര്യാദീൻ ചന്ദ്രസ്യ ഗണിതക്രമം
> ഭാഷയായിട്ടു വക്ഷ്യാമി ബാലാനാമറിവാനഹം”

എന്ന് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആചാര്യൻ പ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നു.

> “തുമ്പയും തിങ്കളും ചൂടിന്റപ്പന്റേ മുൻപിലേ മകൻ
> മമാനമുഖമുള്ളപ്പനകലെപ്പോക്കുകാപദഃ
> വക്ഷ്യേ നമസ്കരിച്ചിട്ടു വിഖ്യാതം ഭൂതനാഥനെ
> ബാലാനാം പൊഴുതുംമാത്രം ഭാഷാസംഗ്രഹമിത്യഹം”

എന്നിങ്ങനെയാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നത്.

29 പ്രശ്നസാരം

എന്നൊരു കൃതി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളും ഭാഷാഗദ്യവും ഉൾപ്പെടുന്നു. ആകെ നാലധ്യായങ്ങൾ മാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. അവയിൽ ആയുസ്സ്, വിവാഹം, സന്തതിലാഭങ്ങൾ ഇവയെപ്പറ്റി യഥാക്രമം പ്രതിപാദിക്കുന്നു. സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ പ്രായേണ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഉഴുത്തിര വാരിയരുടെ വിവരണത്തിൽനിന്നാണ്. 'ഇതി ശങ്കരവിരചിതേ പ്രശ്നസാരേ' എന്നൊരു കുറിപ്പു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാൺമാനുമുണ്ട്.

30 ജാതകക്രമം

ജാതകമെഴുതേണ്ട രീതി വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ജാതകക്രമം. അതിൽ പദ്യവും ഗദ്യവും ഇടകലർത്തീട്ടുണ്ട്. ജാതകക്രമത്തിൽ ആദിത്യവന്ദനത്തിനുമേൽ

> “ഗണേശ്വരനെ വന്ദിച്ചേൻ ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> വാണിമാതിനെയും നത്വാ ചൊല്ലുന്നേൻ ജാതകക്രമം”

എന്നൊരു ശ്ലോകമുള്ളതിൽനിന്നു മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരിതന്നെയാണ് അതിന്റെ പ്രണേതാവ് എന്നു നിർണ്ണയിക്കാം.

> “ശ്ലോകം മുൻതൊട്ടു നാൾ പിന്നെ രാശിയും
> നാമധേയവും
> ആദിത്യാദിസ്ഫുടം സർവം ഭാഷയിൽക്കലിനാൾ പുനഃ
> ഭാഷാവ്യാഴം തഥാ കൊല്ലം മാസത്തിൽച്ചെന്ന തീയതി
> ആഴ്ച നാൾ പക്കവും രാശി രാശിയിൽച്ചെന്ന ഭാഗകൾ
> ഷഡ്വർഗ്ഗം നാളിലേ നാഡി ചന്ദ്രവേല പുനഃ ക്രിയ
> അവസ്ഥ പക്കം കരണം മൃഗം വൃക്ഷഞ്ച പക്ഷിയും
> ഭൂതം ഗണം തഥാ യോനി ദേവതാ രവി നിന്നെടം
> തൽഫലം നിത്യയോഗഞ്ച വൈനാശികനാവാംശകം
> ഭാഷാഗ്രഹസ്ഥിതിം വക്ഷ്യേ യോഗഞ്ചാഷ്ടകവർഗ്ഗവും”

എന്ന് ആചാര്യൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു. വരാഹമിഹിരന്റെ ഹോരയെ ഉപജീവിച്ചാണ് ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്.

31 ജാതകസാരം

ജാതകസാരം എന്ന പേരിലും നാലധ്യായത്തിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥമുണ്ട്. “ഇതി ശങ്കരവിരചിതേ ജാതകസാരേ” എന്ന് അതിലും ഗ്രന്ഥകാരകസൂചകമായ ഒരു വാചകം കാണുന്നു.

32 കരണസാരക്രിയാക്രമം

കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ ശിഷ്യനായ ഒരു ദൈവജ്ഞന്റെ കരണസാരം എന്ന കൃതിയെപ്പറ്റി ഇരുപത്തൊന്നാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു സംക്ഷേപമാണ് കരണസാരക്രിയാ ക്രമം. അതിനു കരണസാരം ഭാഷയെന്നും പേരുണ്ട്.

> "ഭാസ്കരാദീൻ വണങ്ങീട്ടു ഗുരും സ്കന്ദം മഹേശ്വരം
> ചുരുക്കീട്ടെഴുതുന്നേൻ ക-രണസാരക്രിയാക്രമം"

എന്നതാണ് അതിലെ വന്ദനശ്ലോകം. ഒടുവിൽ

> "വ്യാഖ്യാമേതാം മന്ദബോധാർത്ഥമസ്യാഃ
> പൂർവൈരുക്താം ഗോളവിദ്ഭിർവിദഗ്ദ്ധൈഃ
> ഏതാം ഗോളാലോകനേ ദർപ്പണാഭാം
> സുവ്യക്താർത്ഥാമാലിഖം ശങ്കരോഹം"

എന്നൊരു പ്രണേതൃവ്യഞ്ജകമായ ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെപ്പോലെ പ്രാമാണികനും പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യനുമായ ഒരു ദൈവജ്ഞൻ തന്റെ ജ്യോതിഷകൃതികളെല്ലാം ഭാഷയിലെഴുതാമെന്നുവെച്ചതു തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരി, ആലത്തൂർ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി മുതലായ പൂർവസൂരികളുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സംസ്കൃതാനഭിജ്ഞന്മാരും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജിജ്ഞാസുക്കളുമായ കേരളത്തിലെ സാമാന്യജനങ്ങൾക്ക് അനഭിഗമ്യങ്ങളാകയാൽ അക്കൂട്ടർക്കു പ്രയോജകീഭവിക്കണമെന്നുള്ള സദുദ്ദേശത്തെ പുരസ്കരിച്ചാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ആ ഉദ്ദേശ്യം പരിപൂർണ്ണമായി ഫലിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. മഴമംഗലത്തോട് അവർക്കുള്ള കടപ്പാട് അപരിമേയമാണ്. അദ്ദേഹം ഭാവിയെപ്പറ്റി ഗണിക്കുവാൻ അത്യന്തം വിദഗ്ധനായിരുന്നവത്രേ. ഒരിക്കൽ ചെങ്ങന്നൂർ ഇടമനപ്പണ്ടാരത്തിലേ ഇല്ലത്തിൽ ഒരു ചോറൂണടിയന്തിരമുണ്ടായിരുന്നു. മഴമംഗലം പെരുവനത്തുനിന്നു വാഴമാവേലിയെ കാണാൻ ചെന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇടമനയില്ലത്തിൽ ആ അന്നപ്രാശനം സംബന്ധിച്ചു ബദ്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു എന്നറിഞ്ഞു. ചില പോറ്റിമാർ അങ്ങോട്ടു ക്ഷണിച്ചപ്പോൾ അന്ന് അന്നപ്രാശനമുണ്ടാവില്ലെന്നു മഴമംഗലം പ്രവചനംചെയ്കയും വാസ്തവത്തിൽ മുഹൂർത്തമടുത്തപ്പോൾ കുളിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന കുഞ്ഞു കൈതെറ്റി നടുമുറ്റത്തുള്ള കൽത്തളത്തിൽ വീണു തൽക്ഷണംതന്നെ സിദ്ധിക്കുടുകയാൽ അടിയന്തിരം മുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം വാഴമാവേലി മഴമംഗലത്തെ വിളിച്ച് ഇടമനമഠത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുകയും അവിടെ വിലപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പണ്ടാരത്തിലേക്ക് അടുത്ത കൊല്ലത്തിൽ ഒരു ഉണ്ണി ഉണ്ടാകുമെന്നു പറഞ്ഞ് ആ കാർത്താന്തികൻ അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ആ ജാതകം അപ്പോൾത്തന്നെ ഗണിച്ചെഴുതിക്കൊടുത്തു; ഭാവി അതനുസരിച്ചുതന്നെ ദൃഷ്ടമാകുകയും ചെയ്തു. ഇതും അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി പ്രചുരപ്രചാരങ്ങളായുള്ള പല ഐതിഹ്യങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്.

33 ഈഴഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻനമ്പൂരി

‘പ്രശ്നസാരം’ എന്ന പ്രസിദ്ധമായ ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമുണ്ട്. അതു പതിനാറദ്ധ്യായങ്ങളിൽ ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഗ്രന്ഥകാരനും കാലദേശങ്ങളും

താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ നിന്നു പ്രശ്നസാരത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവു വടക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ മൂവാറ്റുപുഴത്താലൂക്കിൽപ്പെട്ട രാമമംഗലത്ത് ഈഴഞ്ചക്കഴ്വാ ഇല്ലത്തെ മാധവൻനമ്പൂരിയാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു.

> “മാധവീയമിതു ഭാഷഭൂഷണം
> മാധവേന രചിതം മനോഹരം
> മന്നിലില്ലയിതു പദ്യഭാഷയായ്
> മുന്നിലെന്നതറിയേണമേവരും.”

> “പ്രശ്നം വയ്ക്കും ജ്യോതിഷാണാം തമുക്ക-
> ത്തൊക്കെക്കണ്ടിട്ടായതിൽച്ചൊന്നവണ്ണം
> ഈഴഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻ പദ്യമാക്കി-
> ബ്ഭാഷാപ്രശ്നം ചൊന്നതീവണ്ണമല്ലോ.”

> “തങ്ങൾതങ്ങളുടേ ദേശത്തിങ്കൽ മാനം വരേണ്ടുകിൽ
> വിഷുവച്ഛായ വച്ചിട്ടു വ്യംഗുലങ്ങളതാക്കണം.
> രാമമംഗലദേശത്തു സുനേത്രം പേരതായത്
> ഇലിയും തീയതീംപോലെ മുടക്കീട്ടതു വയ്ക്കണം.”

രാമമംഗലത്തുക്ഷേത്രത്തിൽ ഇന്നും നിലനിന്നുപോരുന്ന വാരപ്പതിവുകളിൽ ഈഴഞ്ചക്കഴ്വാ ഇല്ലംവകയായും ചില പതിവുകൾ ഉണ്ടെന്നറിയുന്നു.

> “എഴുനൂറ്റൊരുപത്തെട്ടാമതു കൊല്ലമതായ നാൾ
> വരുന്ന വിഷുവത്ഭാവതത്വം കല്യബ്ദമായത്.”

എന്ന ശ്ലോകം പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ രചന കൊല്ലം 718-ആണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നുള്ളതിനു ഗമകമാകുന്നു.

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സ്വരൂപം

ഇദംപ്രഥമമായി ഭാഷാപദ്യങ്ങളിൽ വിരചിതമായ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥം പ്രശ്നസാരമാണെന്നു കവി പറയുന്നതു ശരിയല്ല. താമരനല്ലൂർഭാഷയും മറ്റും ഇതിനു വളരെ മുമ്പുള്ളതാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിനു സംസ്കൃതത്തിൽ വലിയ പാണ്ഡിത്യമോ കവിതയിൽ പറയത്തക്ക വാസനയോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. (തമുക്കത്ത്) തമിഴ്ക്കത്ത്, അതായതു തമിഴിലെ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളെയാണ് താൻ ഉപജീവിക്കുന്നതെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും വരാഹഹോരയിലും അദ്ദേഹം നിഷ്ണാതനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പര്യാപ്തമായ ലക്ഷ്യമുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥൻ ഗോവിന്ദമംഗലത്തു നമ്പിയായിരുന്നു എന്ന്

> “ഹോരാർത്ഥമായതുപദേശമെനിക്കു തന്നു
> ഗോവിന്ദമംഗലമതായതു നമ്പിതന്നെ”

എന്ന പദ്യത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വേറേയും തന്റെ സമകാലികന്മാരായ ജ്യോതിർവിത്തുകളെ അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്.

> “സാരങ്ങളായതിതു സംഗ്രഹമായ്പറഞ്ഞാൽ
> സന്തോഷമോ വരുവതെന്നിഹ സജ്ജനാനാം
> എന്നുള്ള ശങ്ക മമ പോക്കിയിതാദരിപ്പാൻ
> വന്ദേ വിദഗ്ദ്ധതരവിപ്രവരാനശേഷാൻ,

> “ആലായതാദരവിലാദിയിലത്തിമറ്റം
> ലോകോത്തരൻ പുനരതിന്നിഹ കേളനല്ലൂർ
> ആഭാസരല്ലറിവതുള്ളവരാദരിപ്പാൻ
> പോരും പ്രസിദ്ധിപെരികൊള്ളവരുണ്ടനേകം.
> മാവേലി വാക്കാടഥ പള്ളിമറ്റം
> മേച്ചേരി കോയിക്കരയും വിശേഷാൽ
> അനുഗ്രഹിക്കേണ്ടുതന്നപ്പുറം താൻ
> വരപ്പുറം വേദവിദങ്ങെനിക്ക്”

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക. ഈ കൂട്ടത്തിൽ ‘കേളനല്ലൂർ’ സാക്ഷാൽ കേളനല്ലൂർ ചോമാതിരിതന്നെ, ‘മാവേലി’ വാഴമാവേലി പരമേശ്വരൻപോറ്റിയുമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ‘അത്തിമറ്റം’ മുതൽപേരെപ്പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല. ലഗ്നായനം, ആയുഃപ്രശ്നം, ബാധാദ്രോഹം, രോഗയോഗം, ബാധയും ദ്രോഹവും മൃത്യുവും, വേളിപ്രശ്നം, ഗർഭപ്രശ്നം, സന്തതിപ്രശ്നം, നഷ്ടജാതകം, നഷ്ടപ്രശ്നം, രാശിസ്വരൂപവും ഷഡ്വർഗ്ഗവും, ഗ്രഹസ്വരൂപവും വീര്യവും, സൂക്ഷ്മഗ്രാഹ്യാദ്യാനയനം ഇവയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിലെ വിഷയങ്ങൾ. ഗ്രന്ഥകാരനു ഫലഭാഗത്തിനുള്ള പരിനിഷ്ഠിതമായ ജ്ഞാനം എവിടെയും കാണുന്നു. ഗുരൂപദേശസിദ്ധങ്ങളായ അനേകം ശാസ്ത്രീയരഹസ്യങ്ങളേയും അവിടവിടെ അന്തർഭവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒടുവിൽ

> സത്യാസത്യം സമ്പ്രദായേഷു ചോദി-
> ച്ചൂനാധിക്യം വേരറുത്തിപ്രകാരം
> നിത്യം ചൊല്ലീടേണമേ ശിഷ്യരേ! കേ-
> ളെന്നെക്കൂടെക്കാട്ടിലാക്കീടൊലായേ.”

എന്ന ഫലിതമയമായ പദ്യത്തോടുകൂടി പ്രശ്നസാരം സമാപ്തമാകുന്നു.

34 ദൃക്കരണം

ദൃക്കരണം എന്നതു ദൃക്സമ്പ്രദായമനുസരിച്ചുള്ള ഗണിതത്തിന്റെ രീതികളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു സ്വതന്ത്ര ഗ്രന്ഥമാകുന്നു. പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ലെങ്കിലും "കോളംബേ ബർഹിസൂനൗ" എന്നൊരു വാക്യം ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ട് അതിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 783-ആണ്ടാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. ആകെ പത്തു പരിച്ഛേദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രസ്തുത കൃതി ആദ്യന്തം പദ്യമയമാണ്. പദ്യരചനയിൽ അങ്ങിങ്ങു പല അഭംഗികളുമുണ്ടെങ്കിലും ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ ഗ്രന്ഥം വിശിഷ്ടമാകുന്നു. താഴെക്കാണുന്നത് ആദ്യത്തെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണ്:

"വന്ദേ സർവജനാശ്രയം ഗ്രഹപതിം ത്രൈലോക്യദീപം
 വിഭും
വിഘ്നേശശ്ച സരസ്വതീം ഗുരുജനം വ്യാസഞ്ച നന്ദാത്മജം
ബാലാനാം ഗണിതപ്രകാരമറിവാൻ ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ
 ഭാഷയായ്
ദൃക്തുല്യം കരണം യുഗാദിവിധിനാ താൽപര്യമാത്രന്ത്വിദം.
കൊല്ലത്തിൽത്തരളാംഗനാഢ്യമതുതാൻ
 കല്യബ്ദമാകുന്നതും;
രാജ്യംകൊണ്ടു പെരുക്കിയാലതിലിട്ടു ചൈത്രാദി
 പോംമാസവും;
വേറേ വച്ചു യുഗാധിമാസമിതയാം
 നേത്രാംബുഗോളാംശകൈർ-
ഹത്വാ ജ്ഞാനനനാദിദർപ്പണമതാം സൗരസ്യ മാസൈർ
 ഹരേൽ.

അവസാനത്തിലെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി കുറിക്കുന്നു:

"ആരാലുമങ്ങു ഗണിതക്രമമോർത്തുകണ്ടാൽ
നേരോടു സൂക്ഷ്മമറിവാൻ വശമല്ല ഭൂമൗ
സൂര്യാബ്ജസംഭവരുമപ്പുലഹൻ വസിഷ്ഠൻ
രോമേശനെന്നിവർകൾ തീർത്തതുമഞ്ചുമാർഗ്ഗം

സിദ്ധാന്തമഞ്ചുമുടനഞ്ചു മതം ഗണിപ്പാ-
നഞ്ചേടവും ദിവിചരന്നധിവാസമുണ്ടോ?
പഞ്ചക്രിയാവിധികളൊത്തുവരാതെ കാൺകിൽ-
പ്പഞ്ചത്വമാർന്ന ഗണിതാഗമമെന്നവേഹി.

അന്നന്നു കണ്ടറികയങ്ങു ഖഗാൻ ഖമധ്യേ
യോഗങ്ങൾ പാട്ടുതുടരുന്നതുദിപ്പുമെണ്ണ
ഒത്തിട്ടുകാണുമുപരാഗവുമപ്രകാരം
കല്പിച്ചുകൊണ്ടു ഭുവി സൂക്ഷ്മതരസ്സുടങ്ങൾ."

35 കണക്കുസംബന്ധിച്ച മണിപ്രവാളകൃതികൾ, കണക്കതികാരം

കേരളത്തിൽ പണ്ടുപണ്ടേ കണക്കതികാരം എന്നൊരു ദ്രാവിഡപദ്യകൃതി പ്രചരിച്ചിരുന്നു. ആധുനികസമ്പ്രദായത്തിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മുൻപ് തമിഴുവഴിയ്ക്കായിരുന്നു പ്രായേണ ജനങ്ങൾ കണക്കു പഠിച്ചുവന്നിരുന്നത്. തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും സർക്കാർ കണക്കുവകുപ്പിൽ തമിഴരെ അക്കാലത്തു ധാരാളമായി നിയമിച്ചുവന്നിരുന്നു. കൊല്ലം 992-ആണ്ടു ഇടവം 19-ആംനു തിരുവിതാംകൂറിൽ ഗൗരീപാർവതീബായി മഹാറാണി 'എഴുത്തും കണക്കും' പഠിപ്പിക്കുവാൻ പള്ളിക്കൂടങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ "മലയാൺമ അക്ഷരവും വില്പത്തിയും ജ്യോതിഷവും വശം ഒള്ളതിൽ ഒരാളിനേയും" "തമിഴും കണക്കും വശമുള്ളതിൽ ഒരാളിനേയും" ആണ് അവയിൽ വാധ്യാന്മാരായി നിയമിച്ചത്. കണക്കതികാരം താഴെക്കാണുന്ന പാട്ടോടുകൂടി ആരംഭിക്കുന്നു:

> "പണക്കരിനാകമീടും പടർചടൈച്ചിവനുപോലും
> പിണക്കരുതാത ചെല്ലം പെരുമ ചേർന്നൊളി വിളങ്കും.
> കണക്കതികാരമെന്നും കവിതൈ കറ്റിയമ്പുവാനായ്
> തുണൈക്ക നൽക്കരിമുകത്തോൻ
> തുയർകെടത്തെളിന്തുവന്തേ"

36 കണക്കുസാരം

കണക്കുസാരം കണക്കുശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റി സവിസ്തരമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു മണിപ്രവാള കൃതിയാകുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരൻ അജ്ഞാതനാമാവാണ്. കാലം എട്ടാം ശതകമോ ഒൻപതാംശതകമോ ആയി വരാം. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ഉപക്രമിക്കുന്നു:

> "ബാലേന്ദുശേഖരസുതം ഗണനാഥമേറ്റം
> വന്ദിച്ചു വാണിയെ വണങ്ങി ഹരിം ഗുരും ച,
> നാനാമുനീൻ തൊഴുതുകൊണ്ടു കണക്കുസാരം
> നേരേ ചമയ്പതിനു സാംപ്രതമാരഭേ ഞാൻ.
> ലീലാവതീമപി കണക്കതികാരവും ക-
> ണ്ടെന്നോടു മൽഗുരു പറഞ്ഞതുമോർത്തുകൊണ്ടു
> ബാലപ്രബോധകരണായ മണിപ്രവാളൈ-
> രുക്തം മയാല്പഹൃദയേന കണക്കുസാരം."

ലീലാവതിയും കണക്കതികാരവും നോക്കിയാണ് കണക്കുസാരം രചിച്ചതെന്നു രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. താൻ സ്പർശിക്കുവാൻപോകുന്ന വിഷയങ്ങളേതെല്ലാമെന്നു പ്രണേതാവു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

> "ഒന്നിന്റെ കീഴ മേലുമിടങ്ങഴി കാതം കഴഞ്ചു കാലുമതഃ
> ത്രൈരാശികവും പൊന്നും മരവും
> പൊരിനെല്ലുളക്കുകിളപടവും
> സങ്കലനാദികളുഭയം മിച്ചാരം പിന്നെ വട്ടവും വിട്ടം [1]
> വില്ലും ഞാണും നിലവും വിലോമമങ്ങിഷ്ടകർമ്മമായവയും
> കുട്ടക കളക ഗുണിക്ക ഹരിക്ക തഥാ വർഗ്ഗമങ്ങു മൂലിക്ക
> ഘനിക്ക ഘനമൂലവുമിച്ചൊന്നവ
> പരകർമ്മമൊട്ടൊട്ടുക്കത്ത്"

ശ്ലോകങ്ങൾക്കു ഗദ്യത്തിൽ വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതും ഗ്രന്ഥകാരന്റേതുതന്നെ. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ചേർക്കാം:

കാലപരിമാണം:

> "മാസവുമാണ്ടീവണ്ണം കൊണ്ടൊരു നൂറ്റാണ്ടു ചെന്ന
> കാലത്ത്
> വിധിയന്തമുണ്ടാം പ്രളയം പറയുന്നു മുനികളിങ്ങനേ
> പലരും."

നെൽക്കണക്ക്:

> "നെല്ലങ്ങൊട്ടരിയേറെയുള്ളതു കൊടുത്താലക്കടം
> വീട്ടുവാ-
> നിങ്ങോട്ടങ്ങു തരുന്നതൊട്ടരി
> കുറഞ്ഞീടുന്നതെന്നാകിലോ
> ഏറെത്തണ്ഡുലമുള്ള നെല്ലു ഗുണി; മറ്റേത്തണ്ഡുലത്താൽ
> നടേ-
> മൂന്നം തങ്ങളിലെത്തിയാൽക്കിഴി; തഥാ മറ്റേതു
> മുന്നേതിനാൽ."

ഇതിന്നു പൊരുൾ: – അരിയേറെപ്പോരുന്ന നെല്ലാൽ ഒരുത്തൻ കൊണ്ടുപോയാൽ അക്കടം വീട്ടുവാൻ തരുന്ന നെല്ല് അരി കുറയെപ്പോരുന്നതാകിൽ അരിയേറെപ്പോരുന്ന നെല്ലിന്റെ സംഖ്യയെപ്പറഞ്ഞ സംഖ്യകൊണ്ടു ഗുണിച്ചാൽ ഹാരകമാകുന്നത്. പിന്നെ മറ്റേ സംഖ്യകൾ മൂന്നും തങ്ങളിൽ പെരുക്കി ഹാരകം കൊണ്ടു കിഴിച്ചാൽ തരേണ്ടുന്ന നെല്ലിന്റെ സംഖ്യ വരും."

മറ്റൊരു കണക്കുശാസ്ത്രം

മറ്റൊരു കണക്കുശാസ്ത്രവും കാൺമാനുണ്ട്. അതിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു:

> "ഒന്നിൽ നാലൊന്നുപോൽ കാലു
> കാലിലഞ്ചൊന്നുമാവതാം;
> മാവു നേർപാതിയരമാ അരമാർദ്ധന്തു കാണിയാം;
> കാണ്യർദ്ധംപോലരക്കാണി തദർദ്ധം മുന്തിരികാ ഭവേൽ;
> മുന്ത്രികായാശ്ചതുർഭാഗം കീഴകാലെന്നു പേരത്;
> കീഴരക്കാണി തൽപാതി തൽപാതീ കീഴമുന്തിരികാ;
> കീഴമുന്തിരികയെപ്പിന്നെയിരുപത്തൊന്നു കൂറിട്ടു;
> എന്നാൽ വരുന്നതാമിമ്മി, യിമ്മിയേഴൊന്നുപോലണു."

ഇത് അളവുകണക്കാണ്. നീളത്തിന്റെ കണക്കു താഴെക്കുറിക്കുന്നു:

> "എള്ളെട്ടിന്റെ കനമൊരു നെല്ലിടയാം, തോരയെന്നു
> പേരതിന്;
> തോരയതെട്ടിനു വിരലാം; വിരലതു മൂവെട്ടിനാൽ
> മുഴക്കോലാം;
> മുഴകോൽ നാലതു ദണ്ഡാമതു രണ്ടായിരമളന്നു ക്രുവീടാം;
> ക്രുവീടു നാലു യോജനഃ ചൊല്ലീടാം
> കാതമെന്നുമതുതന്നെ."

കണക്കുചോദ്യം

കണക്കു സംബന്ധിച്ച ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ രസകരങ്ങളായ ചില ചോദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥം സമഗ്രമായി കണ്ടിട്ടില്ല. ഏഴാം ശതകത്തിലോ എട്ടാം ശതകത്തിലോ രചിച്ചതുപോലെ തോന്നുന്നു. കണക്കുചോദ്യം വാസ്തവത്തിൽ ഒരു മണിപ്രവാളകൃതിയല്ല: ഭാഷാകൃതിയാണ്; എങ്കിലും സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി ഇതിനെയും ഇവിടെ പരാമർശിക്കാമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്നു. രണ്ടു പാട്ടുകൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

> "പത്തുമാറുവയസ്സതുള്ളൊരു മങ്കതന്നുടൽ പുൽകുവാൻ
> പത്തുമൊൻപതുമെട്ടുമഞ്ചു പണം
> കൊടുക്കണമെങ്കിലോ
> പത്തുമഞ്ചുമൊരഞ്ചുമേവമതുള്ള മങ്കയെ വേണ്ടുകിൽ
> പത്തിയോടു കണക്കിനെത്തിര കാണമുണ്ടു
> കണക്കരേ?"

> "മങ്കതൻ മാല പൊട്ടി മന്നിൽ മൂന്നൊൻറു വിണ്ണു
> അംകുടൻ തല്പത്തിന്മേൽ പിന്നെയഞ്ചൊൻറു വിണ്ണു
> കന്നിതൻ കയ്യിലാറൊൻറ ... ...
> പത്തൊൻറു ചരട്ടേലാനാൽപ്പണി [2] യിതിൻ കണക്കു
> ചൊല്ലു."

---

1. വിട്ടം=വട്ടത്തിന്റെ കുറുങ്ങളവ്.
2. പണി = ആഭരണം

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2 ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

20. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
21. ജ്യോതിഷത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി
22. ഭാഷാസാഹിത്യം
23. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ
24. മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
25. മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
26. ഭാഷ–ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ
27. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
28. സംസ്കൃതസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
29. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം
30. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ
31. ഭാഷാസാഹിത്യം (പദ്യം)
32. ഭാഷാഗദ്യം

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1
2. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2
3. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 3
4. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 4
5. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 5